

plaats weddenschappen, gaven kaartjes en noteerden de weddenschappen op grote bedrukte borden op de muur achter zich.

Op de muur van de afgescheiden ruimte aan het eind van het plankier hing een uithangbord dat van de achterplaats te lezen was:

Er is speciaal iemand in dienst genomen in deze inrichting die belast is met het schreeuwen en vloeken. Voor het blaffen zorgt een hond. Onze bokser en uitsmijter heeft 75 bokswedstrijden gewonnen en is een eerste klas scherpschutter met de revolver. Een begrafenisondernemer komt iedere morgen vragen of er nog wat voor hem te doen is.

West's Toto

136 Jackson Street, Carringbush.

Deze mededeling was door Barney Robinson samengesteld toen John West hem gevraagd had een bord op te hangen om het eeuwige gevloek en getier een beetje tegen te gaan. Daaronder stond een tweede kennisgeving, welke betekenis voor ieder duidelijk was:

Degeen die hier crediet geeft is gisteren overleden.

De telefoontoestellen in de kamer achter de winkel rinkelden aan één stuk door. Daar noteerden Joe West, Barney Robinson (die weer de hele dag in de toto werkte, omdat het hem gelukt was zijn vrouw over te halen hem weer naar de toto terug te laten gaan, nu het bleek dat de politie John West ongemoeid liet) en Flash Alec vóór de start weddenschappen over de drie toestellen.

John West gebruikte nog steeds de man met de fiets om een oogje te houden op het hoofdbureau in de city en gaf vijftig pond per week uit voor protectiegeld. Behalve Devlin, Brogan en andere agenten uit de buurt stonden niet minder dan tien rechercheurs uit de city, die een introductie voor hem gekregen hadden van David Gar-side, op zijn 'loonlijst'.

Het was, sinds die kwistige voorzorgsmaatregelen ge-

troffen waren, niet meer dan één keer voorgekomen dat een verdachte agent op zijn terrein doorgedrongen was, en die had het niet verder gebracht dan de valdeur van de toto. Tommy Eenoog herkende hem als een betaalde politespion. De man die voor verklikker had willen spelen werd door Piggy en De Mensaap gevolgd op zijn weg naar huis. Diezelfde avond overvielen ze hem en stompten en traptten hem bewusteloos, John West's instructies opvolgend om hem 'n lesje te geven — je kon niet weten waar het goed voor was. Er was maar eenmaal een inval in de toto gedaan, namelijk door agent Grieve zonder sergeant Devlin's permissie. Op een nacht verschaftte hij zich toegang tot de achterplaats van de toto door over de schutting te klimmen. De enige beloning die hij kreeg voor zijn moeite was een scheur in de broekspijp van zijn uniform en een kogel van Piggy, die die nacht op wacht stond. De kogel verbrijzelde Grieve's pols en hij werd uit de dienst ontslagen wegens lichamelijke ongeschiktheid. Ex-agent Grieve vertrok onverwijld uit Carringbush met medeneming van zijn doodsbenuwde jonge vrouw. Daarna heeft niemand ooit meer iets van ze gezien of gehoord en de gokkers dachten: ziezo, die zijn we kwijt.

De toto-achterplaats stond vol mannen die de kansen bespraken, de wedren-rubrieken in de dagbladen en sportbladen bestudeerden en geld inzetten. De atmosfeer was geladen door de spanning van hoop, angst, teleurstelling, opgetogenheid, wanhoop en opwinding. Ze zijn allemaal bezeten door de hoop om te winnen, die mannen — speciaal mannen die geen geld hebben — er toe aandrijft te gokken. De meesten hunner zijn arm; hier een werkman in een moleskin pak, die gekomen is om kleine bedragjes in te zetten voor zichzelf en zijn kameraden; daar iemand met een flikkering van wanhoop in zijn ogen, die 's morgens de schoenen van zijn kinderen naar Ome Jan gebracht heeft om een gokje te kunnen maken — hij verliest natuurlijk; mensen die zo wanhopig zijn als hij verliezen altijd. Enkelen zijn niet arm; dat opzichtig geklede jongmens is een beroepsgokker die hier gekomen is om illegaal te gokken om de percenten van de legale totalisator te ontduiken; die

man met zijn scherpe gelaatstrekken en heen en weer schietende blikken is een 'aandringer' die aan de kost komt door bij de toto te staan en goedgebouwde mensen wijs te maken dat hij een goeie tip heeft — hij haalt ze over een bedrag op een bepaald paard te zetten voor zichzelf en nog een kleinigheid voor hem. Aangezien hij iedereen een verschillende tip geeft, verdient hij iedere dag wat. Die mensen daar die in de rij staan, en één voor één voor het getraliede loketje komen, zijn fortuinlijke gokkers, die een 'divvy', komen incasseren, een dividend.

Toen John West voorbij De Mensaap en Tommy Eenoog liep zei de eerste op schorre toon, waarin enige angst klonk:

„Ik geloof dat de een of andere verrekke verklikker binnengeslopen is, Jack, en op een paard wedt.”

„Ik geloof het ook, Jack,” zei Tommy Eenoog. „Hij zegt dat hij Stacey heet. Hij ziet er ook uit als een stille.”

„Waarom hebben jullie 'm dan doorgelaten?”

„Hij liep de poort binnen vlak achter een van de klanten. Ik dacht dat hij bij hem hoorde,” antwoordde De Mensaap bedremmeld. Hij was de laatste tijd minder oplettend geworden en dat was ook het geval bij de andere portiers en luize-posten.

„Waarom kijken jullie niet beter uit en doen jullie je werk niet beter? Ik heb jullie gelast geen vreemden binnen te laten, tenzij iemand borg voor hen stond.”

„Ja, dat weet ik wel, Jack. Maar die schoft heeft me beduvelde.”

„Als je maar oppast dat hij het niet weer doet. Als hij terugkomt hou hem dan buiten de deur!”

„Hij komt terug, Jack; hij moet een uitkering innen.”

„Hoe weet je dat 't 'n verklikker is?”

„Piggy herkende hem toen hij naar buiten ging. Hij zegt dat ie al jaren een van die boeven is die door de politie met rust gelaten en betaald wordt, als hij andere boeven aanbrengt.”

„Weet Piggy veel. Waarom heeft ie hem dan niet herkend toen hij binnen kwam? Dat zou ik wel 's willen weten.” John West was woedend. „Het enige wat ik van

jullie verlang is dat je vreemden buiten houdt. Doe het dan! Anders vliegen jullie d'r uit. Als we weer gedonder krijgen is het jullie schuld. Als er hierdoor een inval komt zijn jullie beiden nog niet gelukkig."

John West ging naar zijn kantoor in de winkel, en toen ontstond er een opschudding in het laantje.

„Je komt hier niet naar binnen!” schreeuwde Piggy tegen een sjofele kerel met een pietluttig gezicht.

„Waarom niet?” vroeg hij en deinsde terug toen Piggy op hem af kwam, gevolgd door Bloemkool Dick.

„Omdat we hier geen politie-spionnen nodig hebben, dààrom. Je bent Stacey, en 'n verrekte verklikker!”

„Ik ben geen stille. Heus niet,” protesteerde Stacey angstig achteruit wijkend. Zijn kraaloojes schoten heen en weer.

Ze drongen steeds meer op hem in. Piggy greep hem bij zijn schouder. „Ik geloof dat er iemand is die je even spreken wil,” zei hij.

„Wie?”

„Jack West! Die zal 't je wel inpeperen, vuile verrajer!” Toen hij die naam hoorde, spalkte Stacey zijn louche ogen open van angst; hij worstelde zich los uit Piggy's greep en holde hals over kop de laan uit.

Piggy maakte zich met een paar zwaarwichtige passen op, hem achterna te lopen, maar Bloemkool Dick hield hem tegen. „Laat die schoft lopen. Laat 'm gaan. En laten we het niet tegen Jack zeggen, anders heb je de poppen aan 't dansen.”

Stacey liep Jackson Street in en keek pas om toen hij een paar honderd meter had afgelegd; toen merkte hij dat ze hem niet achterna zaten. Hij sprong buiten adem op een tram. 't Is al erg genoeg dat ik m'n divvy niet heb kunnen innen, dacht hij, maar nog erger als ik Jack West op m'n lijf krijg. Ik wou dat ik me nooit door die smerissen had laten overhalen om dat karweitje op te knappen.

Na de laatste race zaten John West en een stelletje employé's in de winkel en maakten een staat op van de transacties van die dag. Piggy en Tommy Eenoog wachtten in de kamer daarnaast om als zijn bodyguards op te treden als hij naar huis ging.

„Hoe staat het met de dubbels vandaag?” vroeg John West, terwijl hij opkeek van de stapeltjes geld.

„Om je de waarheid te zeggen, we zijn er vandaag weer ingestonken,” zei Boney Bill, een nieuwe bediende.

„Hier klopt iets niet. We hebben een paar van de goeie dubbels voor ons zelf gehouden en gezegd dat ze genomen zijn, maar toch hebben we gisteren en vandaag klappen gekregen. Wie was er vandaag mee belast?”

„Mick.”

„Waar is hij?”

„Hij is vroeg naar huis gegaan.”

„O ja? laat me die staten 's zien.”

Hij keek de staten van de dubbels zorgvuldig na.

„Ik vind dat Michael vandaag erg verdacht gedaan heeft,” zei Flash Alec. „Ik denk dat hij wel zeer spoedig met onbekende bestemming het veld zal ruimen.”

„Doe niet zo idioot,” zei Barney Robinson, maar het klonk niet van harte. „Mick zou zoiets niet doen.”

„Maak jij de staten af, Joe,” zei John West. „Ik ben zo terug. Ga mee, Piggy en Tommy.”

O'Connell's meubelen, behalve de keukenmeubelen, lagen op zijn achtererf slordig opgestapeld. Drie ijzeren bedden, waarvan de crême verf hier en daar losgelaten had, waardoor zwarte plekken ontstaan waren; drie vuile matrassen; het armzalige overschot van een suite-ameublement met paardenhaar dat te zien kwam door de leren bekleding van de stoelen en de canapé; een hoog dressoir, waarvan één poot vervangen was door een baksteen, waar bruin papier om gewikkeld was; een ronde tafel met drie poten die schuin overhelde; een oude handkoffer en twee kartonnen dozen vol rommel; een trouwfoto van Mick en zijn vrouw; een verzameling foto's van de kinderen en van de aangetrouwde familie; een gebarsten spiegel en ontelbare heiligenplaatjes — een grote plaat van Jezus met een doornenkroon, prenten van verschillende heiligen, en één van de Moedermaagd met het kindeke Jezus in haar armen.

Aan de keukentafel zaten zes bleekzuchtige kinderen te eten, allemaal pas gewassen en met allerlei niet bij elkaar passende kleren aan, die als Zondagse kleren

dienden. Mick O'Connell zelf had zijn enige pak aan, en dat was te nauw voor zijn welgedane figuur. Hij ijsbeerde door de keuken en bleef telkens stilstaan om in het schemerdonker van zijn voortuintje te turen. De keuken zag er goor en beroekt uit in het doffe licht van de petroleumlamp. De schoorsteenmantel was belegd met krantenpapier, waarin een patroon was geknipt.

Mrs. O'Connell zat aan het ene einde van de tafel met haar rug naar het uitgaande haardvuur en had een bord met stampot voor zich waar ze niet van gegeten had. Ze had de baby aan de borst. Het was een klein vrouwtje met een gerimpeld vel. Haar lange zwarte haar hing in slierten over haar schouders.

De gewijde katholieke godsdienstoefening scheen Mrs. O'Connell schadeloos te stellen voor de armoede en armzaligheid van haar leven. Ze ging iedere Zondagmorgen naar de Mis en de Heilige Communie, na haar zonden Zaterdagavond te hebben opgebiecht — wat ze ontdekte in haar onberispelijke leven om aan de pastoor te biechten was een mysterie voor ieder die haar kende. Ze vatte haar godsdienst letterlijker op dan de priesters ooit bedoeld hebben; ze aanvaardde niet alleen alle dogma's, ze had ook een afschuw van gokken en drinken die niet gedeeld werd door vele leden van de geestelijkheid of hun kudden. Ze was ervan overtuigd dat Mick zondigde door in de toto te werken. Ze had iedere morgen en avond gebeden opgezonden tot de Moedermaagd dat Mick zich zou bekeren en gered zou worden, en Zondags brandde ze een kaars voor hem na de Mis in de St. Joseph's Kerk. Door de week zat ze hem constant aan z'n hoofd te zeuren en eiste van hem, smeekte hem dat hij met haar en de kinderen ergens heen zou gaan, waar ze een stukje land konden kopen en frisse lucht konden inademen zoals ze dat als jong meisje op het land had gedaan.

Ze was ervan overtuigd geraakt dat het Gods wil niet was; toen Mick haar nu twee dagen geleden gezegd had dat ze naar West-Australië zouden gaan, kon ze haar oren niet geloven en haar blijdschap nauwelijks bevatten. Ze knielde voor haar bed neer en dankte

God en Zijn Heilige Moeder. Gisteren was Mick thuisgekomen met vijftig souverainen op zak en vandaag weer met vijftig. Toen verkeerde haar blijdschap in diep wantrouwen. Waar had hij het geld vandaan? Hij had het verdiend door een dubbel uit te pikken die gewonnen had, zei hij tegen haar.

De waarheid was dat Mick verscheidene winnende dubbels uitgepikt had nadat de races afgelopen waren. Hij had met drie kornuiten samengewerkt om John West op te lichten. Na elke race keek Mick na of de winner aaneengekoppeld was geweest met de winners van alle vroegere races; zo niet, dan gaf hij een ticket voor die dubbel aan een van zijn vrienden.

„Mick! Hoe ben je aan al dat geld gekomen?” vroeg Mrs. O’Connell vrijwel voor de honderdste keer.

„Ik heb je al verteld dat ik gisteren en vandaag een dubbel op de kop getikt heb, of niet? Hou op met dat eigenwijze kruisverhoor,” antwoordde Mick, terwijl hij weer naar de deur liep en in de duisternis gluurde, waarin het huis en de voorplaats langzamerhand gehuld waren. „God zal die vervloekte vrachtrijder een stomp geven; hij zei dat hij om zeven uur hier zou zijn, die schoelje. Als hij niet oppast missen we de trein nog.”

Jack West kon die staten vanavond wel eens controleren, dacht Mick, en dan kan hij hier zijn voordat we weg zijn. Zijn rode gezicht was krijtwit geworden; nu zijn goede humeur hem in de steek liet was hij een deerniswekkend, dodelijk verschrikt mens.

„Is alles ingepakt?” vroeg hij, ging zitten en at met tegenzin een paar hapjes.

„Ja, Mick, alles. God weet dat we niet veel hebben om mee te nemen.” Ze begon zachtjes te huilen.

„Huil niet, meid,” zei Mick met een tederheid die niet vaak bij hem voorkwam. „Huil maar niet. Als we maar eenmaal in het Westen zijn komt er een eind aan al onze zorgen. D’r is daar goud; het ligt daar voor ’t oprapen, zeggen ze.”

„Ik ben zo angstig, Mick, doodsbang! Waar heb je dat geld vandaan?” Ze pakte hem bij zijn arm en hij sloeg die om haar heen en trachtte haar tot bedaren te brengen, terwijl de kinderen zwijgend toekeken.

„Huil niet, mammie,” zei een van de kinderen. „We gaan op reis. Als je op reis gaat moet je niet huilen.” Het snikken hield op en ze legde haar hoofd op Mick's schouder.

De stilte werd verbroken door een stem aan de achterdeur: „Was je van plan weg te gaan, Mick?” zei de stem dreigend.

Mick maakte een halve slag om. John West stond op de drempel, zijn gezicht streng en onbewogen, overschaduwd door de rand van zijn hoed.

„N...ee, ik niet, Jack.”

John West stapte de kamer in. Piggy en Tommy Eenooog volgden hem zwijgend. Ze stonden aan weerszijden achter hem, de handen in hun zakken aan hun revolvers.

In een fractie van een seconde was de atmosfeer in de kamer omgeslagen. Mrs. O'Connell zat stijf overeind, bedekte haar borst en hield de baby tegen zich aan geklemd, haar ogen wijd opengespaakt van schrik. Een van de kinderen begon te grienen en de anderen zaten met open monden te kijken.

„Ga je dan soms kamperen?”

„N...ee, Jack, Nee.”

„N...ee, Jack. Nee,” bouwde John West hem na. „Je gaat niet weg, tenminste niet ver!” Hij deed een stap vooruit en keek Mick uitdagend aan. „Waar is dat geld?” „Wat voor geld, Jack? Ik heb geen geld, dat weet je best,” zei Mick met hese stem. Hij stond stommelend op en ging achter zijn stoel staan, terwijl zijn ogen strak op John West's gezicht gevestigd bleven.

„Geef op! Geef op je geld!”

„Ik heb geen geld, Jack. Waar zou ik het van opgespaard hebben? Je hebt me alleen maar twee souverainen per week betaald.”

John West liep om de tafel heen langs de muur en ging vlak tegenover Mick staan, die achteruit schuifelde naar de haard.

Een van de andere kinderen begon te huilen. Mrs. O'Connell stond op om het op te pakken. Ze keek Tommy Eenooog angstig aan, terwijl ze heen en weer liep. Zijn gezicht zag er in het flakkerende lamplicht uit als een

afgrijselijk masker. Ze ging weer zitten en wiegde het kind en de baby heen en weer.

„Ik zei geef op dat geld! Het geld dat je van me gestolen hebt door met die dubbels te knoeien. Hier d'r mee!” Mick stak zijn handen in zijn broekzakken zonder met zijn oogleden te knippen, terwijl hij de man die hem bedreigde voortdurend in het oog hield. Hij haalde er twee handen met goudstukken uit en gaf ze aan John West, die ze doorgaf aan Pigg.

„Tel 't!”

Op hetzelfde ogenblik hoorden ze een kar die het achterplaatsje opreed en een schorre stem die „Ho daar” zei. „Dus je was niet van plan weg te gaan, hè? Ik geef je vier en twintig uur om uit Carringbush te verdwijnen, en uit Victoria ook! En wee je gebeente als je terugkomt!”

„Maar hoe kan ik nou weggaan, Jack? Ik heb nu geen geld meer.”

„D'r zijn hier maar negen en dertig souverainen, Jack!” onderbrak Bloemkool Dick hem.

„Is dat alles? Hij zal wel meer hebben. Fouilleer hem!” De beide bodyguards sloten Mick in de hoek in, terwijl John West een eindje opzij ging. Ze fouilleerden hem zo ruw mogelijk.

„Pas een beetje op m'n goeie pak, lui,” zei Mick, een pathetische poging doende om een luchtige toon aan te slaan.

Opeens zei Mrs. O'Connell: „God en Zijn Heilige Moeder moge je vervloeken, John West. Je bent de ondergang van een ieder die bij je in de buurt komt. Je durft wel, hè?, nu je je mannetjes bij je hebt!”

John West wendde zich tot haar. Ze weerstond eerst zijn blik en keerde zich toen van hem af. „Je man is een dief en geen knip voor z'n neus waard,” zei hij toen.

„Mick een dief? Jij hebt een dief van hem gemaakt!”

„Hij heeft nog wat bij zich, Jack,” zei Tommy Eenoog. Hij reikte John West een rammelend zakje van canvas over.

„Ga je gang, duivel dat je bent, neem dat ook nog maar. Neem 't!” gilte Mrs. O'Connell. „Ik wil je stinkende geld niet eens hebben, het geld dat je van al die arme mensen

gestolen hebt. Neem het dan. Neem het en ga heen, en moge God je ziel genadig zijn!"

Mick merkte dat de woorden van zijn vrouw de woede van John West iets temperde. „Hoe kan ik nou weggaan, Jack, als je me al m'n geld afneemt."

„Geef 'm die negen en dertig souverainen terug," zei John West. „Laat die dief ze maar houden om van 'm af te komen." Hij keerde zich weer met een ruk tot Mick. „Smeer 'm voordat ik me bedenken en kom nooit weer terug!"

Toen ze de deur uitliepen kwamen ze langs de vrachtrijder bij de achterdeur. Voordat ze een eind van het huis verwijderd waren hoorden ze dat Mrs. O'Connell begon te huilen en dat Mick tegen de vrachtrijder zei: „Ik heb net bezoek gehad van de duivel en twee van zijn gevallen engelen."

Op weg naar de toto zei John West: „Dit blijft onder ons. Geen woord erover!"

John West zette al gauw na dit voorval alle gedachten aan Mick O'Connell uit zijn hoofd en vergat zelfs voor het ogenblik het bezoek van de verdachte spion aan de toto, want 's avonds zou hij alleen zijn met Nellie.

Hij maakte veel werk van zijn toilet en liep Jackson Street in, gekweld door een razend verlangen naar Nellie's lichaam, maar bij iedere stap werd hij minder zeker van zichzelf. Nellie verwachtte hem, dat wist hij; toen hij tegen haar gezegd had dat hij 's avonds de huur zou brengen had ze daar geen bezwaar tegen gemaakt, al wist ze dat haar moeder niet thuis zou zijn.

Telkens wanneer hij de huur bracht had hij een gelegenheid gezocht om een praatje met Nellie te maken, maar steeds was haar moeder in de buurt — ze was erg vriendelijk, maar hield hem op een afstand. Hij was vijf keer met Nellie uit geweest, maar haar moeder was iedere keer meegegaan.

Door de manier waarop Nellie hem soms aankeek was hij ervan overtuigd dat ze zijn liefde beantwoordde. De moeilijkheid zat 'm in haar moeder, zei hij dikwijls tot zichzelf; ze had erop tegen dat haar dochter met hem trouwde om de toto. Ze was uit haar huis naast de toto getrokken, omdat ze er bezwaar tegen had dat het als

een nooduitgang voor de toto gebruikt werd; tenminste dat vermoedde hij. Maar haar trots belette haar niet iedere maand die souverein aan te nemen. Jack West had geld zat; als hij wou kon hij met de een of andere rijke, chique vrouw in Toorak trouwen. Geld ontsloot alle deuren, maar hij had geen zin om een vrouw met geld te trouwen; hij wou het zelf verdienen; over een vrouw met geld had je niets te zeggen. In ieder geval was hij verliefd op Nellie en zou hij met haar trouwen of haar moeder het goed vond of niet. Vanavond had hij de kans. Vanavond zou hij alleen met haar zijn en zou hij haar kussen — eisen dat ze met hem trouwde.

Nellie Moran wachtte inmiddels zijn komst af. De Morans woonden nu in twee kamers achter een winkel, verderop in Jackson Street aan de kant van de city, waar ze amper de kost verdienden in een damesmodezaak. Nellie zat bij de kachel in de eenvoudige, maar gezellige keuken te naaien. Toen haar moeder de deur was uitgegaan had ze zich verkleed en haar haar opgekamd. Ze zag er allerliefst uit met haar haar hoog achter op het hoofd gekamd en bijeengehouden door twee kwistig versierde kammen, terwijl de lijnen van haar verlokkende jonge, gezonde lichaam goed uitkwamen door een japon met een nauwsluitend keurslijf. Haar hart klopte snel en een blos kleurde haar wangen. Hij kwam vanavond en ze zou alleen met hem zijn; met de man met de mysterieuze ogen die nog andere ogen achter zich schenen te hebben die naar je keken, zodat je hem niet recht aankijken kon of weten wat hij dacht. Wat was die aantrekkingskracht die John West op haar uitoefende en de macht die hij over haar had ondanks haar eigen innerlijke stem en haar moeders waarschuwingen? Was het Liefde? Of dwongen die ogen haar op zijn zwijgende vrijage in te gaan? Waarom zou ze trouwens niet van hem houden? Hij was een knappe jongen, goed gekleed en rijk. Hij had een lenig en sterk lichaam. Waarom was er iets in haar geest dat haar deed aarzelen, haar tegenhield? Waarom deed haar moeder weliswaar op tactvolle wijze, maar niettemin hardnekkig haar best haar van een verhouding met hem af te houden?

John West trok Nellie aan maar stootte haar aan de andere kant af. Er waren ogenblikken dat ze dacht dat hij de minnaar was van wie ze gedroomd had sinds haar meisjesjaren; op andere ogenblikken voelde ze een vage angst voor hem. Ze zag de avond met angstige voor-gevoelens tegemoet. Ze had er verkeerdt aan gedaan niet tegen haar moeder te zeggen dat John West aan zou komen tijdens haar afwezigheid.

Instinctief voelde ze achter John West's verlegenheid een ontembare wilskracht. Vanavond zou hij verliefd tegen haar doen! En heel anders dan de enige andere vrijer die ze gehad had, wiens lauwe temperament niet meer van haar verlangde dan een ingetogen kus bij het afscheid nemen.

Ze wachtte op hem in een toestand van opwinding, gemengd met angst en schroom. Toen ze de klink van het zijhekje hoorde begon haar hart in haar keel te bonzen. De voetstappen kwamen nader en ze hoorde een krachtige klop op de deur.

Ze deed de deur open.

„O, is U daar, Mr. West. Goedenavond,” zei ze een beetje hees.

„Goedenavond,” zei hij en nam zijn hoed af.

Ze deed een stapje terug en hij kwam de kamer binnen.

„Gaat U zitten,” zei ze, en haar stem was nauwelijks hoorbaar.

Hij legde zijn hoed op tafel en ging zitten, terwijl zijn ondoorgrondelijke ogen haar opnamen. Hij haalde een zak te voorschijn en nam er een souverain uit. „Hier is de huur,” zei hij.

Ze nam het goudstuk aan, legde het op de schoorsteenmantel en ging toen aan de andere kant van de kachel zitten. Ze nam haar naaiwerk op, maar haar handen beefden zo dat ze zich van onhandigheid in haar vingers prikte met de naald.

„Au,” zei ze onwillekeurig en keek naar haar vinger, waaruit een klein droppeltje bloed opwelde.

John West sprong op en kwam bij haar staan met een witte zakdoek in zijn hand.

„Laat mij . . .” zei hij.

Hij nam haar hand in de zijne en bette de gewonde

vinger voorzichtig. De warmte en de nabijheid van haar jonge, levenskrachtige lichaam stegen hem naar het hoofd en verdreven zijn schuchterheid. Hij liet de zakdoek vallen, pakte haar bij de schouders en drukte zijn lippen vast op de hare.

Ze probeerde adem te scheppen. Haar hart bonsde als een moker. Een huivering van verlangen doorvoer haar bij de hartstocht die uit hem opbruiste.

Eindelijk duwde ze hem van zich af en stond op.

„Nee, Mr. West, we...”

„Wat, Mr. West? John. Noem me John, ik hou van je, Nellie.”

Hij omhelsde haar onstuimig. Een ogenblik weerde ze hem af, toen verslapte haar lichaam en bood ze hem haar warme lippen. Hij kustte haar lippen gretig, toen haar wangen, haar ogen, haar hals en nek. Zijn opgekropte hartstocht stroomde uit hem. Hij knuffelde haar onbehouwen.

„Nee! Nee, John!” zei ze, hem zwak afwerend, terwijl ze haar lichaam weer stijf hield. Zijn lippen drukten zich weer op de hare en toen liet ze zich volkomen gaan en beantwoordde zijn hartstochtelijke kussen.

Hij werd overmand door een geweldig gevoel van liefde, bezit, overheersing en macht.

„O, John, niet doen,” fluisterde ze toen hij haar lippen eindelijk los liet.

Hij hield haar hand in de zijne, keek naar haar hoogrode wangen, haar vochtige ogen, haar rode lippen.

„Ik hou van je!” zei hij op dringende toon. „Ik hou van je, Nellie. Ik zal juwelen en mooie kleren voor je kopen en een groot herenhuis en rijpaarden. Jij houdt ook van mij. We moeten trouwen!”

„O, John. Ik geloof dat ik ook van jou hou. O, lieveling, dit moet wel liefde zijn.”

Hij omhelsde haar weer. „Dit is liefde,” zei hij, en kustte haar onstuimig. Ditmaal liet ze hem niet begaan.

„Toe, John, asjeblijft niet. Niet doen. We moeten wachten. Dat horen we niet te doen.”

Hij kreeg weer macht over zichzelf. Hij ging zitten.

„Sorry,” zei hij.

Ze streek haar verwarde haren glad. „Laten we een

kopje thee drinken," zei ze en schoof de theeketel naar het midden van de kachel.

„Ja, goed," zei hij, „een kopje thee. Ik wacht tot je moeder thuiskomt en vraag haar dan of ze het goed vindt dat we ons verloven."

Ze gaf geen antwoord. Ze beefde en voelde zich wee. Ze was ten prooi aan allerlei verwarde gevoelens.

Er zaten drie mensen in John West's nieuwe tilbury die de volgende Zaterdagmiddag schommelend door Jackson Street reed. John West mende en aan de andere kant van de bank zat Mrs. West. Ze huilde. De man tussen hen in kon oud zijn en hij kon jong zijn. Zijn kleren waren nieuw, maar ze zaten hem onwennig. Zijn walrussensnor was sneeuwwit. Hij had afhanginge schouders en zijn hoofd was zo voorovergebogen dat zijn ogen niet te zien waren onder de rand van zijn hoed. Twaalf jaar geleden was hij naar de gevangenis gebracht, waar hij sindsdien een kwijnend bestaan had geleid. In de eerste week van zijn verblijf in de gevangenis had hij vijftig slagen op zijn blote rug gekregen met de kat met de negen staarten. Die man was Arthur West. Zijn moeder en zijn broer hadden hem aan de gevangenis afgehaald en reden nu met hem naar huis.

Mrs. West vatte Arthur's hand en zei zachtjes: „Arthur, we brengen je nu naar huis. Ze kunnen je nu niets meer doen. We zullen op je passen." Ze had al een paar maal zo gesproken, maar John West had nog geen woord gezegd en bleef strak voor zich uit naar de weg turen. Arthur West hief zijn hoofd op, keek naar zijn moeder en toen naar zijn broer. Zijn ogen waren diep in hun kassen gezonken en leken niet langzaam te draaien, maar ineens, zoals de ogen van een pop die slapen kan, en ook net zo voor zich uit te staren, als hij ze stil hield. Het waren ogen met een loden contragewicht erachter, levenloze ogen. Het waren de ogen van iemand wiens geest verstard was en doortrokken van kille haat tegen niemand in het bijzonder — tegen niets in het bijzonder. Ze weerspiegelden dat intense haatgevoel, dat vaak iemand die gegeseld is afscheidt van alle andere men-

sen, en hem, wat hij vroeger ook geweest mag zijn, tot misdrijven met geweldpleging aandrijft.

Arthur West keek nog eens van zijn moeder naar zijn broer en liet toen zonder iets te zeggen zijn hoofd weer hangen. Het ontslag uit de gevangenis bracht hem geen vrijheid: bij de poort van de gevangenis had hij weerstand moeten bieden aan de drang om hard terug te lopen en zich weer in zijn cel te laten opsluiten. Nu voelde hij zich als iemand die doodalleen is in een vreemd land, waar de mensen zich van hem afwenden. De striemen op zijn rug waren overgebleven en de bittere herinnering aan de geseling eveneens. Van het ogenblik af dat zijn doodvonnis verzacht was tot twaalf jaar gevangenisstraf met vijftig geselslagen kon hij aan niets anders denken dan aan de geseling die hem te wachten stond. Het gevoel van schaamte over het gepleegde misdrijf verdween. Hij zou gegeseld worden! Hij verloor zijn eetlust en verzonk in een toestand waarin alles in een waas gehuld was, waaruit niets hem kon losrukken. Het enige wat hij doen kon was op zijn brits liggen en broeien over de verschrikkelijke foltering die hem te wachten stond. Hij was bang om te gaan slapen omdat hij altijd droomde van de kat en gillend wakker werd, in zijn zweet badend en rillend van angst. De dag voordat hij gegeseld zou worden besloot hij zich van kant te maken. Hij maakte een onbeholpen strop van zijn deken, legde die om zijn hals en bond het andere eind aan de tralies van zijn cel vast, maar toen zonk de moed hem in de schoenen. Het leven is te dierbaar, zelfs voor iemand die vijftig geselslagen krijgt. De volgende dag kwamen twee gevangenisbewaarders met onverbiddelijke gezichten hem halen. Hij hing als een zoutzak tussen hen in en ze moesten hem ondersteunen toen hij zijn loden voeten over de koude stenen gang voortsleepte. Toen ze langs een cel kwamen zei een diepe stem: „Trek je d'r maar niks van an, jong, het is zó gebeurd.” Arthur West keek om en zag het gezicht van degeen die gesproken had: het gezicht van de laatste mens jegens wie Arthur zijn verdere leven een gevoel van aanhankelijkheid of dankbaarheid koesteren zou.

Ze brachten hem naar het hospitaal, waar een dokter hem onderzocht om zekerheid te hebben dat hij de geseling zou kunnen doorstaan. Toen sleepten ze hem, naakt tot zijn middel, naar de binnenplaats en bonden hem met leren boeien aan de gesel-triangel vast. Als in een nachtmerrie hoorde hij de directeur van de gevangenis zijn vonnis voorlezen. Toen viel er een dodelijke stilte over de binnenplaats, die eindeloos scheen te duren, tot een scherpe stem schreeuwde: „Kijk recht voor je uit! Eén!” De eerste slag scheen zijn rug in tweeën te snijden, en een ijsskoude haat welde in hem op, dat de ene mens een ander mens een dergelijk leed en vernedering kon aandoen.

Hij zwoer eeuwige wraak. De slagen daalden op hem neer op de maat van de met nadruk tellende stem, en zijn lichaam verloor bij iedere slag geleidelijk iets van zijn strakke gespannenheid tot het verslakte en slechts de riemen hem beletten aan de voeten van de geselaar neer te vallen. Toen werd hij ongevoelig voor de verschrikkelijke pijn; hij voelde slechts vagelijk hoe het bloed langs zijn rug droop en op de grond droppelde. Voordat de laatste slag gevallen was raakte hij zijn bewustzijn kwijt. Toen hij weer in zijn cel teruggebracht was kwam hij in een staat van versuffing weer bij en werd hij bevangen door een ziekelijke nieuwsgierigheid om de uitwerking van de geseling te zien. Hij verdraaide zijn hoofd moeizaam naar achteren over één schouder en viel onmiddellijk weer flauw toen hij een massa rauw vlees zag. Toen hij weer tot zijn bewustzijn kwam drong het tot hem door dat een gapende kloof hem van nu af aan van zijn medemensen scheidde.

De twaalf jaar in de gevangenis doorgebracht waren niet in staat geweest de bittere haat in Arthur West ook maar iets te verzachten; de tijd had zijn haatgevoel tot diep in zijn ziel doen doorvreten, waar geen macht ter wereld het vinden en verdrijven kon.

Toen ze in de buurt van het huis kwamen merkte Mrs. West zijn geestesverwarring. „Wees maar niet bang, m'n zoon. Je komt nu thuis en we zullen goed op je passen,” snikte ze.

Ze kwamen laat in de middag thuis aan. Mrs. West

droogde haar tranen en repte zich naar binnen om een feestmaaltijd aan te richten, die ze allang zorgvuldig voorbereid had. Ze was een en al bedrijvigheid om het Arthur naar de zin te maken, liep telkens van de kachel af en drentelde om hem heen. Haar man en Joe kwamen thuis en groetten Arthur verlegen.

Wat het vieren van zijn thuiskomst aangaat was de feestmaaltijd een mislukking. Arthur's doffe verbittering drukte als een zware last op de anderen en de opmerkingen van zijn vader dat het toch maar een geluk was als je vrij en weer thuis was, hielpen geen zier.

Toen de maaltijd afgelopen was gingen de drie zoons naar hun slaapkamer, waar John West zijn broer inlichtte over de totalisator die hij op touw gezet had, maar Arthur begreep niet veel van de details. Arthur zat nu op een nieuw bed, dat er bijgezet was, zodat er bijna geen plaats meer over was. Hij luisterde zwijgend naar zijn broer. Het duurde niet lang of het gesprek stokte. Ze vervielen in een benauwend stilzwijgen. Arthur draaide zijn witte snor op en streek toen met zijn hand over zijn gemilimeterde witte haar. Hij scheen te piekeren over de opmerkingen van zijn broer. Eensklaps zei hij: „Je hebt nu invloed. Alright, Jack, dan kan je me helpen Dick 'daar' uit te krijgen.”

„Wie is Dick?”

„Dick Bradley. Hij is m'n maat. Arthur West scheen tot het leven terug te keren. „Je hebt hem nog gekend op school. We moeten hem vrij krijgen. We hebben alles al voor mekaar. We zullen die schoften wel leren!”

John West schrok van de heftige toon van zijn broer. „Goed,” zei hij, „we zullen hem los krijgen. Maar vergeet één ding niet. Doe wat ik je zeg, anders raak je weer in de puree. Denk daar goed aan. Doe wat ik je opdraag en werk voor me in de toto.”

Arthur West dacht even na en zei: „Afgesproken. Als je me maar helpt Dick Bradley los te krijgen. We hebben alles al voor mekaar. We zullen die schoften wel leren.”

Ze maakten aanstalten om naar bed te gaan. Zijn broers merkten dat hij bij het uitkleden zorgvuldig oppaste dat ze zijn blote rug niet zouden zien.

John West mende in de tilbury. De man die naast hem zat was Danny Cummin.

Hun nachtelijke tocht was belangrijk. Twee Zaterdag geleden was een brik in volle vaart Jackson Street af komen rijden. Toen de twee paarden hun voorpoten schrap zetten en nog een eindje snuivend doorgleden (voordat ze stilstonden, sprongen tien agenten en twee russen*) eruit en holden het laantje in en de houtopslagplaats binnen. In de verwarring die daarbij ontstond arresteerden ze Boney Bill en twee anderen. John West hoorde 'politie' schreeuwen toen hij aan zijn schrijftafel zat in de winkel. Enkele minuten later zat hij in de keuken van een huis in het volgende blok, waarheen hij door de ondergrondse tunnel gelopen was.

Nadat de verdachten onder borgtocht in vrijheid gesteld waren vergewiste David Garside zich ervan dat Arthur Stacey de aanbrenger was geweest in deze zaak; dat hij in een huis in een achterstraatje in Carlton woonde, waar de rechercheurs hem verborgen hielden.

John West en Daniel Cummin hadden Stacey voor het eerst opgezocht op de Vrijdag na de inval en hem tien souverainen aangeboden als hij voor het gerecht onder ede verklaarde dat hij zijn leven lang niet in de toto was geweest en nooit een verklaring tegenover de politie had afgelegd dat hij er wel geweest was. Ze gaven Stacey, die doodsbang en totaal de kluts kwijt was, twee souverainen als handgeld, en hij verklaarde zich bereid over hun voorstel na te denken. De Zaterdag en Zondag daarop zochten ze hem weer op, maar toen was hij teruggekrabbeld en dat was verdacht.

De paardenhoeven klikklakten op de macadamwegen terwijl het rijtuig door de city naar de buitenwijken van Carlton reed. Na lang stilzwijgen zei John West: „Ik vertrouw die knaap niet. Een verklikker blijft een verklikker — en je hebt alle kans dat hij weer omzwaait en alles aan de politie opbiecht.”

*) Het is misschien niet van algemene bekendheid dat de uitdrukking 'rus' niets met Rusland of de Russen te maken heeft. Het woord 'rechercheur' wordt vaak uitgesproken als 'russerseur'; vandaar de afkorting 'rus'.

„Jaa . . .” antwoordde Cummin, „hij is wel benauwd voor ons, maar hij is natuurlijk ook benauwd voor de politie. Het is een draaitol; je kan nooit van hem opan.”

„Het zal 'm gerajen zijn mij d'r niet tussen te nemen; dat zou 'm berouwen.”

„Het heeft geen zin hem nog langer de kans te geven smoesjes te maken. We moeten vanavond zekerheid hebben.”

„Ja, en we moeten zien hem naar buiten te lokken. Het zou me niets verwonderen als hij een valletje voor ons opzette. We zullen hem ook dat reisje aanbieden.”

Ze lachten alle twee. John West had met Tommy Een-oog afgesproken dat ze net zouden doen alsof ze Stacey inviteren zouden een uitstapje met hen te maken naar een havenstad en dat ze hem daar dan in bedwelmde toestand aan boord van een schip zouden smokkelen met bestemming Europa. Ze zouden hem 'shanghaien'.

Op het ogenblik dat zij zich vrolijk over hem maakten zat Stacey in een versleten blauw pak in ernstig gesprek gewikkeld met twee jonge rechercheurs, Williams en Armfield geheten. De russen zaten op een oude leren sofa, terwijl Stacey op de enige stoel in de zwak verlichte kamer zat.

„Ze kunnen ieder ogenblik hier zijn,” zei Williams, een lange, schrale kerel. „We moesten ons nu maar verdekt opstellen. En denk erom, verder geen flauwe kul.”

„Geef in godsnaam geen kik en beweeg je niet; ze zeggen dat John West altijd een revolver bij zich heeft,” jammerde Stacey.

„Hij krijgt geen kans die te gebruiken,” zei Armfield, een dikzak en ongelofelijk klein voor een rechercheur.

„In ieder geval hebben we jou een revolver aangeboden, maar je wou 'm niet hebben. En denk eraan, we gaan buiten bij het raam staan en luisteren alles af door de kapotte ruit.”

„En denk ook om wat ik tegen je gezegd heb,” zei Williams, „sla niet te gauw toe, dan hebben we ruim voldoende bewijsmateriaal. Ik waarschuw je als je dit verprutst!”

De rechercheurs posteerden zich op het plekje dat ze

buiten uitgekozen hadden naast het raam. Een paar minuten later werd er geklopt en deed Stacey de deur open. Toen hij de deur open gedaan had deed hij een stap opzij, alsof hij verwachtte neergeslagen te worden door een woedende vertegenwoordiger van de toto in Jackson Street, maar al wat hij tegenover zich zag was het van welwillendheid stralende gezicht van Daniel Cummin.

„Kom even mee naar buiten als je wil. Jack West staat op de weg in zijn tilbury.”

„Nee, dat gaat niet, ik voel me niet al te best. Ik heb zo zitten tobben over dat zaakje dat ik er ziek van ben. Zo ziek als een hond. Stacey's bleke gelaat logenstrafte zijn woorden niet.

Cummin aarzelde een ogenblik, ging toen weg en kwam een paar minuten later terug met John West. Stacey ging hen voor naar de armelijke kamer, waar ze alle drie gingen zitten bij het licht van een flakkerende petroleumlamp. John West en Cummin gingen op de plaats van de beide rechercheurs op de sofa zitten en Stacey nam zijn plaats op de stoel weer in.

John West keek behoedzaam de kamer rond en vroeg: „Zijn ze nog hier geweest?”

„Ze waren d'r gisterenavond nog. Ik heb tegen ze gezegd dat ik in de getuigenbank m'n woordje wel zou doen.”

„Goed zo, zeg maar tegen die schoften wat je invalt,” onderbrak Cummin hem.

„Je ziet er slecht uit. Je moest er eens uit. Waarom ga je niet naar Queenscliff zolang de zaak hangende is? Ik betaal alle onkosten.”

„Dat gaat niet. Dat kan ik onmogelijk doen. Dat durf ik niet.”

„En ben je d'r al achter gekomen of er nog meer getuigen zijn?” vroeg John West. Hij hield Stacey achterdochtig in 't oog.

„Nee. Dat is moeilijk. Heel moeilijk.”

„Geeft niet, blijf je best doen. Dat is van het grootste belang. Wat hebben we eraan of jij de juiste antwoorden geeft als iemand anders een getuigenverklaring tegen ons aflegt?”

Stacey keek angstig over zijn schouder naar de plaats waar de rechercheurs gebukt naast het raam stonden en probeerden in het donker aantekeningen te maken. John West en Cummin waren op hun hoede, de rechercheurs waren opgewonden en Stacey zweette en hield zijn handen in elkaar geklemd voor zich uit. Hij scheen ineen te schrompelen van angst en zenuwachtigheid.

John West boog zich met een ernstig gezicht voorover. „Dit is alles wat je te doen hebt. Wanneer je in de getuigenbank komt moet je zweren dat je nooit in de toto geweest bent — ze kunnen niet bewijzen dat je er wel geweest bent — en ontkennen dat je een verklaring hebt afgelegd. Ze kunnen in de getuigenbank geen dwang op je uitoefenen; je bent een goedgezinde getuige.” Het ingestudeerde compliment miste alle uitwerking op Stacey, die te bang was om gevoelig te zijn voor vleitaal. „Williams zal raar opkijken, hè?”

„J-ja,” zei Stacey somber.

„Onthou dus goed. Je ontkent dat je op de achterplaats geweest bent of een verklaring hebt afgelegd. Dan zeg je dat je die twee kaartjes gekregen hebt van een jongen op de hoek van Jackson- en Silver Street. Als ze je vragen welke jongen, zeg je een jongen die Joe heet, die tegen je zei dat je er geld op krijgen kon — je zegt dat je hem er een shilling voor gegeven hebt en toen naar de houtopslagplaats bent gegaan waar hij zei dat je je geld kon halen. Dan zeg je dat je toen je naar de houtopslagplaats ging een jongmens zag die tegen je zei: 'd'r is hier geen totalisator.' Het jongmens dat je genoemd hebt is natuurlijk op de rechtszitting en dan zeg je: 'ja, dat is 'm.' Dan zullen ze je vragen of er klanten op het erf waren en je zegt: 'ja, d'r waren er een stuk of wat die hout kochten.' Wanneer ze je in de getuigenbank nog meer vragen stellen zeg dan dat je kwaad geworden bent omdat je je geld niet kreeg en naar Williams gegaan bent en een verklaring bij hem hebt afgelegd; maar dan moet je onder ede verklaren dat die verklaring vals was.”

„Wat krijg ik voor dat alles?”

„Dat heb ik je al gezegd,” antwoordde John West. „Een lapje van tien als je die getuigenverklaring onder ede

goed aflegt, en van twintig als je zorgt dat mijn mannetjes vrijgesproken worden."

„'t Is meer waard, zou ik zeggen."

„Och, je hebt niet veel te zeggen. 't Is doodmakkelijk."

„Waarom komen ze in godsnaam niet binnen," dacht Stacey. „Ik heb tot nu toe nog maar twee sovereinen gekregen; wanneer krijg ik de rest?"

„Ik heb m'n woord nog nooit gebroken, tegenover niemand!" John West was gepikeerd. „Je kan me op m'n woord vertrouwen; mijn naam is overal bekend. Ik heb gezegd dat ik je een lapje van tien pond zou geven en ik zal je dat tientje geven ook; en twintig pond als al de lui vrij komen." Hij stak zijn hand in zijn zak en gaf Stacey zes sovereinen — wat hij niet van plan was geweest te doen voordat de man in de rechtszaal blijk had gegeven van zijn 'goede trouw'. Hier heb je er nog zes; de rest krijg je als de zaak afgehandeld is."

Stacey nam de sovereinen aan, en John West en Cummin maakten zich op om te vertrekken. „En ik heb er nog meer van," zei John West. „Denk om wat we je gezegd hebben. Morgenavond komen we terug met de laatste instructies."

Op dat ogenblik werd het raam met een ruk opengeschoven en sprong rechercheur Williams met getrokken revolver in de kamer, gevolgd door Armfield.

„Ik denk niet dat jullie morgenavond terug komen en ook niet op een andere nacht. Jullie zijn in arrest, Voordat de verbijsterde bezoekers een poging tot ontsnapping konden doen hadden de rechercheurs hun de boeien al aangedaan.

„Wat betekent dit allemaal? Waarvoor word ik gearresteerd?" riep John West volkomen overdonderd uit.

„Je zal in staat van beschuldiging gesteld worden wegens poging tot omkoping en poging om Stacey over te halen meined te plegen. We hebben buiten gestaan en geluisterd naar alles wat je vanavond gezegd hebt. Je hoge sprongen zijn gedaan, West. Hier zal je voor zitten. Vijf jaar in de gevangenis voor jullie allebei!"

John West rukte aan de boeien. „Dat zal ik je betaald zetten, Stacey, vuile rotverklikker! Dat zal ik je betaald zetten!"

„De enige die 't betaald gezet zal worden ben jij,” zei Williams. „Geef me dat geld, Stacey. En jullie tweeën — kom!”

John West en Cummin gingen zonder weerstand te bieden met de rechercheurs de straat op en lieten Stacey achter in het vooruitzicht van een slapeloze nacht. Ze werden in John West's eigen tilbury naar de politiepost in Carlton gebracht.

Even na middernacht werden Mr. en Mrs. West gewekt door gebonk op de voordeur.

Mrs. West ging rechtop in bed zitten. „Wie is daar?” riep ze.

„De politie! Doe open!”

Ze stond ijlings op en gooide een oude mantel over haar nachtjapon. Haar man bewoog zich even, wreef zijn ogen uit en ging overeind zitten. „Wat is er aan de hand?” vroeg hij slaperig.

„De politie. God sta ons bij!”

Joe kwam uit de slaapkamer van de jongens aanlopen, maar ze stuurde hem direct weer naar bed en ging naar de deur. Ze kwam na een paar minuten terug en zei tegen haar man: „John is gearresteerd — hij en de jonge Cummin van het advocatenkantoor. Iets over het omkopen van een getuige. Je moet naar Carlton gaan en borgtocht voor hem storten. Het geld ligt in zijn kamer. De hemel zij ons genadig!”

Ze sprak op berustende toon, zoals over de dood van iemand die al een hele tijd ziek was geweest.

Mr. West stapte uit bed, nam een slok uit een wijnfles die op de toilettafel stond en begon zich zonder een woord te zeggen aan te kleden. Hij had zijn leven enigszins gebeterd; hij dronk er niet meer zo op los en maakte zich thuis nuttig om bij zijn zoon die het meeste geld inbracht in de gratie te komen.

„Ik had bij de Moeder Gods gehoopt dat we nu van dergelijke zorgen af waren. Nu die arme Arty eindelijk vrij is gekomen ziet het er naar uit of John nu weer in de gevangenis zal komen. Och, och, waarom scheidt hij toch niet uit met die zaak?”

„Jack krijgen ze nooit te pakken; daar is ie te slim voor.”
„Maar nu schijnt het menens te zijn. Heel erg. Ik heb

nu genoeg van die eeuwige zorg en dat verdriet om een zoon die in de gevangenis zit na die twaalf lange jaren met Arty uit huis."

„Hou op met je getob, vrouw; ze kunnen Jack niet in de gevangenis stoppen; daarvoor heeft hij teveel invloed. Over een uur is hij weer thuis; begin in godsnaam niet te huilen."

Toen hij weggegaan was ging Mrs. West bovenop de dekens liggen met de mantel nog over haar nachtjapon. Ze begon te huilen. Ze had geprobeerd zich neer te leggen bij John's bezigheden. Nu deed ze al haar best een reden te vinden om de politie de schuld te geven. Waarom lieten ze haar jongens ook niet met rust? Maar ze beantwoordde dat met een heel wat ontstellender wedervraag. Waarom deden haar jongens dan ook altijd dingen die hen in aanraking met de politie brachten? Mrs. West's haar was nu sneeuwwit. Ze was net vijf en vijftig, maar ze zag er veel ouder uit en voelde zich ook zo. Een maand van zorgen en armoede kan het menselijk lichaam en de menselijke geest sneller ouder maken dan een gelukkig jaar, en ze had talloze maanden van zorgen en armoede gekend. Het huilen hield niet op — het stille, stage huilen van iemand voor wie huilen geen uitkomst meer is — tot haar man en John bij het ochtendgrauwen thuis kwamen.

„John! John! Wat is er in godsnaam aan de hand? riep ze zachtjes tegen haar zoon, en ze hoorde hem uit de slaapkamer van de jongens antwoorden: „Alles komt in orde. Ga maar slapen; het is laat."

Voor haar bestond er echter geen slaap — slechts zorgen, bittere gevoelens en stil gehuil tot de dag aanbrak. John West lag ook wakker; hij zag telkens in doodsangst de mogelijkheid van gevangenisstraf onder het oog, en dan weer pijnigde hij zijn hersens af en zon op middelen om de dans te ontspringen. Zoals alle mensen die spotten met de wet verachtte en vreesde hij politiestippen. Hij zag nu in Arthur Stacey iemand die al wat boosaardig en verachtelijk was in zich verenigde. Stacey zou boeten voor zijn verraad; zijn toeleg moest verijdeld worden en hij mocht zijn straf niet ontgaan. Terwijl zijn geest nog volkomen in beslag genomen werd door een

razend wraakgevoel tegen Stacey brak de dag aan. Hij stond vroeg op, ontbijtte zwijgend en ging het huis uit. Arty liep met hem mee tot het voorhekje; verder was hij nog niet geweest sinds zijn vrijlating.

„Wat scheelt er aan, Jack? Kan ik je helpen?”

„Ik en die knul van het advocatenkantoor — 't is een neef van ons, moet je weten — zijn gearresteerd voor omkoping van die verrekte verklikker die in de toto gewed heeft voor de inval.”

„Ze konden je daarvoor wel 's de bak in donderen, hè?” zei Arthur. „Die verklikker is natuurlijk de hoofdgetuige en het voornaamste bewijs tegen jou en de lui die bij de inval geknipt zijn, hè?”

„Allicht.”

Arthur West scheen de zaak goed te overwegen. Hij stond in zijn hemdsmouwen. Zijn witte haar begon iets langer te worden; hij probeerde het weer achterover te kammen, maar het bleef nog recht overeind staan. Hij streek nadenkend zijn knevel op en zei toen heftig uitbarstend: „Waarom maak je die schoft van een verklikker niet van kant? Dooien kunnen niet praten.”

John West schrok op en nam hem een ogenblik aandachtig op. „Och, we slaan ons er wel door,” zei hij en probeerde zich een air te geven van luchtig zelfvertrouwen. „Ik ga Garside opzoeken, m'n advocaat.” Hij sprak graag over Garside als 'm'n advocaat'. „Zeg tegen mams dat ik tegen het eten thuis ben.”

Hij wandelde naar de city en trof Garside achter zijn grote schrijftafel aan op zijn kantoor, waar hij een ochtendblad las.

„Zo, zo, Mr. West. Dat ziet er niet mooi voor ons uit, hè?” Daarmee begroette Garside hem. Hij zei altijd 'we staan d'r niet best op,' of 'we zullen dat zaakje wel winnen,' of 'we dit' of 'we dat' of 'ons', als hij tegen zijn cliënten sprak. Hij vond dat zulks hun vertrouwen in hem vergrootte. „Ik heb 't al van a tot z in de krant gelezen. Buitengewoon stuntelig, Mr. West, buitengewoon stuntelig, neemt U me niet kwalijk. Hoe kon U in een zo duidelijk opgezette valstrik lopen? Ja, nu moet U nogmaals naar Stacey gaan en dan met beter resultaat.”

„Het lijkt me dat hij nu vrijwel onvindbaar zal zijn.”
„Best mogelijk, maar U zult hem toch moeten vinden, Mr. West. Anders zullen U en mijn beste klerk Harer Majesteits gast zijn voor een periode van maximum vijf jaar.”

„Maar ik dacht dat U gezegd had dat U invloed had bij de balie?”

„Zeer zeker, Mr. West, maar ditmaal hebben we te maken met een federale rechter,” hernam Garside, terwijl hij opstond en in de kamer begon te ijsberen. „Deze zaak gaat van het gerechtshof in Carlton naar het Opperste Gerechtshof. Met die heren is het een ander geval. Er zijn er minder van en hun salarissen zijn hoger. Maar ik maak me sterk dat we wel een regeling zullen kunnen treffen, als we tenminste een beetje geluk hebben en de behandelende rechter een beetje meewerkt. Natuurlijk zal mijn declaratie daardoor nog aanmerkelijk hoger worden dan bij een gewone politierechter.” Hij sprak nu eens op de ene toonhoogte, dan weer op een andere, met een muzikale stembuiging. Hij trok zijn borstelige wenkbrauwen omhoog.

„Maar... Mr. West, zelfs al treffen we het met de rechter die zitting heeft, dan zullen we het hem toch gemakkelijk moeten maken met ons samen te werken. Zij wensen geen schandaal te riskeren. Ik prefereer natuurlijk een zaak waarin iedereen op hete kolen zit, Mr. West — de rechter, de politie, de getuigen en de jury, zo die er is. Dan is het een rechtszaak waarbij het op krachtmeting aankomt, een hevige strijd van taktiek tegenover taktiek, waarin de advocaat de vrije teugel kan laten aan zijn oratorische talenten en zijn meesterschap in subtiele finesses ten toon kan spreiden. Ach, wat zou ik er niet voor geven als alle zaken van zodanige aard waren.” Hij schudde zijn hoofd droefgeestig.
„Helaas, mijn taak is de wet te bestrijden ten behoeve van mijn cliënten. Maar ik dwaal af. U ziet dus, jongmens, dat U Arthur Stacey te pakken moet zien te krijgen, of de rechter nu — uh — behulpzaam blijkt te zijn of niet.”

„Maar zelfs al vinden we hem zal hij ons misschien opnieuw bezwendelen.”

„Mr. West, een verklikker wordt bijna zonder uitzondering een verklikker omdat hij bang is voor de politie. Hij accepteert het schijntje dat de politie hem biedt niet alleen om het geldelijke voordeel, maar voornamelijk uit angst dat ze hem weer zullen arresteren. Maar Mr. West, precies zoals onze vriend Stacey door de politie geïntimideerd of omgekocht is, kan hij ook door U geïntimideerd of omgekocht worden. Hij is te koop voor de sterkste... en voor de hoogste bieder. Garside slaakte een diepte zucht. „Soms heb ik bijna medelijden met Stacey en zijn soort, Mr. West. Wij mogen echter onze gevoelens niet storend laten werken op de noodzaak. Ik stel U dus voor Stacey op te sporen en het met intimidatie te proberen als het niet lukt met omkoping.” „Intimidatie? Ik maak 'm koud, dat stuk vergift!” zei John West razend. Garside keek hem snaaks aan. Hij is in staat om het te doen ook, dacht hij. „Hoe kan ik er achter komen waar hij is, denkt U? Zouden we de rechercheurs kunnen volgen en hem op die manier te pakken kunnen krijgen?” „Haha, een schrandere idee, Mr. West. Ik zal direct even informeren naar het adres van een van de goeie rechercheurs.” Garside stak met een zwierig gebaar zijn hand naar de telefoon uit.

Het lang-en-magere en kort-en-dikke stel, de rechercheurs Williams en Armfield, John West's grootste zorg, was de volgende Maandag voor dag en dauw op de been. Ze waren nog geen jaar geleden op verzoek van de Hoofdcommissaris van Politie in dienst getreden en waren ondanks het feit dat hij een in zichzelf gekeerde oude man was tot de conclusie gekomen dat er niet veel rechercheurs waren die zijn vertrouwen hadden. Ze kregen opdracht onder zijn rechtstreekse instructies te werken en een volkomen stilzwijgen in acht te nemen, speciaal tegenover enkele van hun collega's. Toen de kreten die opgingen tegen de gok-manie in Carringbush en elders luider werden, gaf de Hoofdcommissaris hun persoonlijk opdracht een inval in de toto te doen. David Garside kreeg gedaan dat er borgtocht gesteld werd voor de bedienden van de toto en dat de aanklacht

tegen hen een maand verdaagd werd. John West en Cummin moesten de volgende week voor het Hof in Carlton verschijnen.

Williams en Armfield waren eerlijk en vonden dat ze hun plicht moesten doen, zonder iemand te ontzien of te begunstigen. Sinds ze John West en Cummin gearresteerd hadden, hadden ze Stacey overgebracht naar de voorkamer van een leegstaand huis, niet ver van zijn vorige verblijf. Ze vertelden niemand waar hij was, behalve aan de Hoofdcommissaris en de betrouwbare agenten die hem dag en nacht bewaakten. Stacey was een domme vent; daarom hadden ze de getuigenverklaring die hij af moest leggen voor hem opgeschreven en hij deed nu zijn best die van buiten te leren. Domheid was zijn enige zwakke punt niet; de man was een aartslaf-aard — hij verkeerde nu in voortdurende angst, en de rechercheurs waren bang dat hij absoluut niet in staat zou zijn een getuigenverklaring af te leggen, tenzij de zaak gauw voorkwam.

Toen ze de straat inliepen waar Stacey woonde begon de dageraad te grauwen. Een melkkar reed de straat in en ze hoorden het gerammel van melkbussen en pannetjes als de voerman de melk bezorgde bij zijn klanten. Opeens zei Williams tegen de dikzak met wie hij samenwerkte: „Is de melkboer het huis binnengegaan waar Stacey is? Stacey hoeft geen melk te bestellen. Wij zorgen voor zijn eten en drinken en dat is bij God niet veel, in zijn toestand.”

„Hé, da's gek. Hij is daar inderdaad binnen gegaan. Wat voert de agent uit die de wacht bij het hek houdt?”

Ze stapten wat harder door.

Stacey lag op zijn bed en luisterde naar de opossums op de vliering en de ratten op de vloer. Hij voelde zich uitgeput en bang en vervloekte de dag waarop hij politespion geworden was. Opeens hoorde hij dat er op de deur geklopt werd en een stem die zei: „Ben je daar, Stacey?”

Stacey bibberde in zijn bed, maar gaf geen antwoord. Het kloppen werd herhaald en de stem deed zich weer horen. Toen was het even stil en daarop hoorde Stacey een geluid alsof iemand iets onder de deur schoof. Toen

hoorde hij haastige voetstappen van de deur naar het hek. Hij stapte zijn bed uit en stak met bevende handen de lantaarn aan. Hij gluurde uit het raam en zag een melkboer hard het hekje uitlopen langs de niets vermoedende agent, net op het ogenblik dat de twee rechercheurs aankwamen. Hij hoorde ze iets zeggen tegen de melkboer, die hun geen antwoord gaf, op de bok van zijn kar sprong en in vliegende vaart de straat opreed. Stacey ging naar de voordeur met de lantaarn in zijn hand. Hij zag een briefje op de grond liggen en raapte het op.

Toen de rechercheurs het huis binnen gingen vonden ze Stacey die bij zijn bed stond te beven als een rietje. Zijn vuile nachthemd hing slordig aan zijn lijf, zijn wangen waren vage kuiltjes en zijn ogen dreigden in hun kassen terug te wijken.

„Wie was dat?” vroeg Armfield.

„Ik — ik weet niet. Ik hoorde iemand kloppen. Toen ben ik opgestaan, maar ze liepen hard weg.”

„Wat hou je daar achter je rug?”

„N-niks.”

„Kom, zeg op,” zei Williams. „Wat heb je in je hand?” Stacey deed een stapje achteruit. „Niks. Alleen maar een stukkie papier.”

„Kom, geef hier!” Williams deed een stap naar voren en keek dreigend op Stacey neer.

Stacey reikte hem aarzelend een stukje papier over en Williams pakte de lantaarn op en las de paar woorden die er met potlood op gekrabbeld waren: PAS OP ALS JE TEGEN JACK WEST GETUIGT ZAL HET JE BE-ROUWEN.

„Ga aan de agent zeggen dat hij niemand binnen laat,” zei Williams tegen Armfield.

„Wie was 't?” vroeg Stacey.

„Weet ik niet. Ik heb hem niet kunnen bekijken.” Williams loog. Hij had het gezicht van de melkboer gezien; er lag een afschuwelijke grijnslach op, en een van de ogen was een gapend rond, rood gat. „Kleed je aan,” zei Williams. Hij zag dat Stacey krampachtig beefde en allerlei snikkende onsamenvangende klanken uitstootte.

„Kop op, kerel! Ik zal de kachel aanleggen en spiegel-

eieren met spek voor je maken en eet 't in godsnaam op. Je hebt de laatste week haast niet gegeten."

Toen John West tegen David Garside zei dat hij Arthur Stacey vermoorden zou, gebruikte hij alleen maar een drastische term om zijn woede te luchten. Hij had het gezegd zonder er bij na te denken, maar toen de dag van de rechtszitting voor hem en voor Cummin nader begon te komen, begon die gedachte hem te obsederen. De belangen en de levens van andere mensen betekenden niet veel voor hem, tenzij ze dienden om zijn macht te vergroten. Eerst schrok hij van zichzelf bij die gedachte: dat hij in koelen bloede besluiten kon iemand te vermoorden, zijn levenslicht uit te blazen zoals je een kaars snuit. Toen kwam hij tot de ontdekking dat het besluit zijn ziedende woede tot bedaren bracht. Zoals een wetsovertreder zijn zielerust terugkrijgt door zich voor te nemen een bekentenis af te leggen, zo kon John West slechts rust vinden voor zijn zielestrijd door plannen te beramen om zich te wreken op wie hem in de weg stond.

Hij zou Stacey niet zelf vermoorden: de gedachte om van nabij en eigenhandig deel te nemen aan daden van geweld was nog steeds een schrikbeeld voor hem. Hij hoefde het trouwens niet zelf te doen. Ettelijke leden van zijn 'mob' zouden er geen hand voor omdraaien Stacey uit de weg te ruimen. Piggy bijvoorbeeld, en Tommy Eenoog en De Mensaap; ja, en dan Arty nog — hij was er van overtuigd dat Arty ieder woord dat hij gezegd had meende, toen hij het idee geopperd had Stacey naar de andere wereld te helpen.

Sinds het stoutmoedige bezoek van Tommy Eenoog was Stacey echter weer ergens anders heengebracht en konden ze hem niet vinden, laat staan dus vermoorden. Tenzij Garside de rechter beïnvloeden kon of een juridisch wonder kon verrichten (wat, zoals Garside hem verzekerde, lang niet onmogelijk was) stonden gevangenisstraf en de ondergang hem te wachten.

Hij wist dat Nellie Moran en haar moeder dodelijk ontsteld waren door zijn arrestatie op grond van een zo ernstige aanklacht. Maar goed dat hij van de ouwe griet

gedaan had gekregen dat ze haar toestemming tot de verloving gaf voordat alles gebeurd was, dacht hij, toen hij ze de dag voor het proces opzocht. Sinds de dag van zijn arrestatie scheen Nellie een onbestemde angst voor hem te voelen, maar zij noch haar moeder zei iets over het afbreken van hun engagement. Niettemin liet Mrs. Moran ze nooit meer uit 't oog, en de enkele keer dat ze eens alleen waren gaf Nellie niet weer toe aan haar aanvankelijke hartstocht: het zou een zonde zijn 'verder te gaan dan kussen' bracht ze hem aan zijn verstand. Hij verbeet zich van ergernis dat hij zich zo inhouden moest en zwoer dat hij Mrs. Moran's bezwaren tegen 'korte verlovingsen' wel overwinnen zou en dat hij het wel klaar zou spelen met Nellie naar bed te gaan. Hij trof ze in de keuken aan. Mrs. Moran was aan het strijken. De winkelbel ging over en Nellie ging kijken wie er was.

„En hoe staat het wel met je moeilijkheden?” zei Mrs. Moran. „Je beschermengel kan haar plezier wel op.”

„Ik ben mijn eigen beschermengel.”

„Here bewaar me, wat ben je een ketter. Heb je nog iets kunnen bereiken bij die schoelje van een Stacey?”

„Nee, ik kan hem zelfs niet bereiken.”

„Zou hij katholiek zijn?” zei Mrs. Moran peinzend en voegde er toen met nadruk aan toe: „God verhoede het!” John West richtte zich plotseling op. „Ja, dat vraag ik me ook af! Kan best. „Daar heb ik nog nooit aan gedacht.”

Mrs. Moran merkte zijn belangstelling. „Wij katholieken moeten gemene zaak maken, begrijp je. En als Stacey nu eens toevallig katholiek was zou hij de zaak misschien laten lopen, als je hem opzocht, of zorgde dat de pastoor hem opzocht.”

„Dat zou waarachtig wel kunnen,” antwoordde John West. Hij dacht: of hij nou katholiek is of niet, een pastoor is vrijwel de enige die tot hem door zou kunnen dringen — als ik er een vinden kon die zich met het karweitje belasten wou. John West wist weinig of niets af van pastoors. Dat waren voor hem mensen die tot een andere wereld behoorden. Hij had ontzag voor ze, maar kon er juist daarom niet toe komen hun zijn

zonden op te biechten, wat een grote teleurstelling voor Nellie en haar moeder was. Het enige wat hij wist was dat de geestelijke van de Carringbush parochie, de oude pater Logan, hem met grote onderscheiding behandelde en dikwijls geld van hem loskreeg voor kerkelijk liefdeswerk.

Mrs. Moran hield op met strijken en steunde op het ijzer. „Ik ben voorzitter van de Zusterschap van de St. Joseph's kerk en een vriendin van de Aartsbisschop van Ballarat zelf, die vroeger pastoor in Carringbush was. En pater Logan komt hier dikwijls een kopje thee drinken bij Nellie en mij.” Het was aan haar stem te horen dat ze daar een beetje trots op was en ze sprak toen verder met het air van iemand die een twijfelachtig besluit nam na er lang over te hebben nagedacht. „Pater Logan is een van mijn beste vrienden, en hij is toevallig ook heel goeie vrienden met Pater Carroll, die een van de geestelijken in de Carltonparochie is. Nou is Pater Carroll een man van de wereld, dat geef ik toe — hij houdt van een borreltje op z'n tijd en maakt graag een gokje — maar hij is een prima en vrome priester. Als je Pater Logan eens opzoekt en die weer naar Pater Carroll ging en Pater Carroll naar Stacey, kan je nooit weten wat je zou kunnen bereiken. Misschien is Stacey wel katholiek, al moge God het verhoeden!”

John West stapte direct op om Pater Logan op te zoeken in de pastorie.

De volgende middag stond Arthur Stacey verbaasd te kijken toen een van zijn beschermers een dikke pastoor van middelbare leeftijd de kamer binnenleidde en zich eerbiedig terugtrok.

„Ik ben Pater Carroll, mijn zoon. Ik heb vernomen dat je in de Kerk gedoopt bent en heb daarom verzocht tot je te worden toegelaten om te zien of je priesterlijke hulp of leiding nodig hebt.”

Stacey ging op het bed zitten en bood de priester, die breeduit ging zitten, zijn enige stoel aan. Al was Stacey allerminst godsdienstig, de aanwezigheid van iemand die zijn boord omgekeerd droeg vervulde hem met eerbied en ontzag en hij voelde zich niet op zijn gemak.

„N-nee, meneer Pastoor, ik voel me heel goed, en ik dank U zeer dat U gekomen bent,” zei hij, maar zijn ongelukkige voorkomen was in strijd met zijn woorden. „Je hebt je godsdienstige plichten jaren lang verwaarloosd (God moge het je vergeven): Niettemin heb ik vernomen dat je tot het ware geloof behoort.”

„Zo is het, meneer Pastoor,” zei Stacey geestdriftig. „En als al die ellende achter de rug is ga ik weer geregeld naar de Mis en de Sacramenten.”

„God zegen je, mijn zoon,” antwoordde de priester en sloeg zijn ogen ten Hemel bij wijze van dankzegging dat een verdoolde zondaar op het punt stond boetvaardigheid te tonen. „En wat nu die — uh — narigheid betreft. Wist je dat zowel West als Cummin ook tot de enige zaligmakende Kerk behoorden?”

„Nee, meneer Pastoor, dat wist ik niet.”

De priester keek tersluiks om en liet zijn stem dalen. „Welnu, mijn zoon, wist je dan dat de twee rechercheurs die je al die narigheid bezorgd hebben een stelletje Orangisten zijn? — Vrijmetselaars, nota bene.”

„N-nee. Dat wist ik niet.”

„Toch zijn ze het, de snoodaards. Is het nu wel een daad van rechtvaardigheid, dat je een stelletje Orangisten geholpen hebt de jonge West en Cummin, beiden katholieken, zoveel ellende te bezorgen?”

„J-ja, meneer Pastoor, eerlijk gezegd heb ik het nooit zo bekeken.”

„Zeker, mijn zoon, wij handelen allen wel eens in overijling, maar nu je het weet, zou je niet meer dan je plicht doen als je dat hele verhaal voor de rechter herriep en een paar katholieke heren uit de knoeiboel haalde, waarin ze geraakt zijn.”

„Maar dat zou meined zijn, vindt U ook niet, meneer Pastoor? Dat zou een zonde zijn.”

„Nee, mijn zoon. Je hoeft geen leugens te vertellen. Zeg alleen maar dat het hele geval een samenzwering was tegen West en Cummin, wat het ook inderdaad was, zo waarachtig als er een God bestaat. Dan vertel je geen leugens. Zeg dat dus, en meer niet.”

„Maar als ik mijn getuigenverklaring verander krijg ik zelf de grootste moeilijkheden, meneer Pastoor.”

„Nee, m'n jongen, heus niet. Daar zal ik wel voor zorgen,” beloofde Pater Carroll enigszins overijld. „Die zaak van John West is niet zo slecht, hoor. Die moest eigenlijk bij de wet geoorloofd zijn in plaats van al die onzin over invallen en getuigen.”

„Weet U zeker dat ik geen last zal krijgen als ik nu helemaal omzwaai?”

„Daar kan je op rekenen, mijn zoon. Zoals ik zo even al opmerkte, al wat je te doen hebt is zeggen dat het hele geval een samenzwering tegen West en Cummin is.”

„Goed dan, meneer Pastoor, dan zal ik het doen. Ik zal alleen maar zeggen dat het hele geval een samenzwering tegen West en Cummin was, en tegen mij ook, trouwens.”

Toen Pater Carroll naar de deur liep, stond Stacey op en greep zijn arm vast. „Weet West waar ik ben?”

„Hij zal je niets doen zolang je doet wat ik je zeg.”

„Dat zal ik ook doen, meneer Pastoor. Zegt U maar tegen West dat ik zal zweren wat er van me verlangd wordt!”

Arthur Stacey zwoer inderdaad „wat er van hem verlangd werd.” Hij stond bij het vooronderzoek in de rechtzaal van Carlton nauwelijks in het getuigenbankje, of hij flapte er uit: „dit hele geval is een samenzwering tegen Mr. West, die andere knul, en mijn persoontje. D'r is geen woord van waar!”

Na een kort verhoor werd de zaak verwezen naar het Hoge Gerechtshof. David Garside liet zich van zijn briljantste zijde kennen. De zaal was stampvol, voornamelijk met klanten van de toto, die gekomen waren om te horen of John West zijn belofte, dat hij 'een appeltje te schillen had met de smerissen' zou houden, en Garside gaf ze waar voor hun geld. Hij wraakte twintig aspirant-gezworenen voordat de jury tenslotte samengesteld was. Terwijl zijn pruik op en neer wipte en dreigde op de grond te vallen, stapte hij zo trots als een kalkoense haan heen en weer, gesticuleerde en declameerde als een toneelspeler in een stuk van Shakespeare. Hij onderwierp Williams en Armfield met onbarmhartige vaardigheid aan een kruisverhoor.

Het duurde niet lang of de onbedreven rechercheurs begonnen zichzelf tegen te spreken. Toen Garside Armfield een valstrik spande en hem liet verklaren dat hij tot in de details uitgewerkte aantekeningen in het donker had gemaakt, onderwijl luisterend naar de beklaagde, terwijl die Stacey omkocht, nadat Williams een half uur geleden gezegd had dat ze pas later bij benadering hadden opgeschreven wat er gezegd was, wendde hij zich triomfantelijk tot de rechter en zei: „Edelachtbare, ik verzoek U te constateren dat deze beide mannen getuigenverklaringen afleggen die met elkander in tegenpraak zijn.” Zijn Edelachtbare had werkelijk geen enkel verzoek nodig, want hij had Garside beloofd dat hij alles zou doen wat in zijn vermogen was om de jury te beïnvloeden, mits de getuigenverklaringen niet al te overtuigend waren voor de schuld van de beklaagden. Bij wijze van contraprestatie zou hij daarvoor vierhonderd souverainen beuren.

John West zat naast Danny Cummin aan Garside's tafel helemaal vooraan. Zijn enige angst betrof de jury: die was niet 'bewerkt'. Garside had hem verzekerd dat hij hun gedachten kon lezen, en dat de jury, toen hij eenmaal klaar was met het wraken van een aantal aspirant gezworenen, zo samengesteld was dat hij het zelfs gedaan zou krijgen bij hen vrijspraak voor de beruchte moordenaar Deeming te verkrijgen, als de zaak nog eens behandeld werd. John West bleef aandachtig de gezichten bestuderen van de twaalf man die in twee rijen naar het verloop van de rechtzaak zaten te luisteren. Misschien zou hij nog een kans krijgen een hunner om te kopen, dacht hij.

Toen Arthur Stacey opgeroepen werd, ging hij in het getuigenbankje staan, legde nogmaals de eed af en zei toen: „Dit hele geval is een samenzwering tegen Mr. West, die andere knul en mezelf! D'r is geen woord van waar.” Dat was al wat ze gezegd hadden dat hij zeggen moest en hij zou het ze maar meteen aan hun verstand brengen.

De zaal schudde van het lachen. Toen het rumoer wat bedaard was, voegde Stacey er op ernstige toon aan toe: „Ik ben ziek geweest, ernstig ziek. Ik ben er mager van

geworden." De waarheid van dit laatste gezegde was zo evident dat er een gelach uitbrak dat nog harder was dan het eerste en Zijn Edelachtbare dreigde de zaal te doen ontruimen.

De officier van Justitie ondervroeg Stacey scherp en hij begon te weifelen en te stotteren, zodat John West angst kreeg dat hij de hele zaak eruit zou flappen. David Garside sprong telkens overeind en protesteerde om de haverklap tegen de vragen. Stacey gaf toe dat John West hem de souvereinen gegeven had terwijl de rechercheurs buiten stonden te wachten, maar, verklaarde hij na heel wat gestamel, dat geld was een betaling geweest voor zijn belofte om zijn best te doen om achter de namen van nog meer getuigen te komen, als die er tenminste waren.

Bij het afnemen van een kruisverhoor aan de tegenpartij stelde Garside een vraag die het mannetje de gelegenheid gaf zijn 'samenzwering'-rede te herhalen. Toen vroeg Garside hem of de rechercheurs geprobeerd hadden zijn getuigenverklaring te beïnvloeden. Stacey zei, na een angstige blik in hun richting te hebben geworpen, dat dat zo was.

„En hebben ze de getuigenverklaring ook voor je opgeschreven?”

„Ja, dat hebben ze.”

„Waarom heb je die getuigenverklaring dan niet gebruikt? Heb je geweigerd die te gebruiken omdat ze niet klopte?”

„Zo is 't, omdat ie niet klopte,” antwoordde Stacey; toen herhaalde hij als een papegaai: „Het hele geval is een samenzwering tegen Mr. West, die andere knul en mij.”

De zitting werd verdaagd tot de volgende middag twee uur. Toen ze samen weer in het kantoor van Garside zaten, zei deze: „Er bestaat niet de minste noodzaak een van de leden van de jury te 'polsen', Mr. West. Dat geld kunt U besparen! Het is al erg genoeg dat we geld weggesmeten hebben voor de rechter. Na mijn laatste pleitrede zal geen gerechtshof ter wereld U schuldig bevinden.”

En zo bleek het ook te zijn. In zijn resumé ten behoeve

der gezworenen zei de rechter dat het hem eigenaardig voorkwam dat de beklaagde acht souverainen zou geven aan een hem volkomen onbekend iemand om een geenszins gedefinieerd karweitje op te knappen. Maar, en hierop legde Zijn Edelachtbare de nadruk, de rechercheurs waren onzinnig opgetreden. Zelfs al spraken ze de waarheid, dan nog zou men niets belachelijkers kunnen bedenken dan de weg die zij ingeslagen hadden. Ze hadden drie afschriften van de getuigenverklaring gemaakt en hadden die met Stacey gerepeteerd. Ze hadden uiteengezet dat ze slechts bezorgd waren geweest zich strikt aan de waarheid te houden. Of hun uiteenzetting was sterk gekleurd, wees Zijn Edelachtbare de jury erop, oftewel de hele geschiedenis was een opzettelijk samenweefsel van leugens. Als het werkelijk leugens waren moest het motief wel zijn dat de rechercheurs de beklaagde ruïneren wilden om zelf promotie te maken. Indien dit het geval was, merkte Zijn Edelachtbare met een plechtstatig gebaar op, dan was het politiestelsel tot in zijn binnenste verrot. Concluderend zei hij dat dit echter een punt was dat hij aan de beslissing van de jury overliet.

De jury deed er niet lang over om tot de uitspraak „onschuldig” te komen.

John West werd bij het verlaten van de rechtzaal omringd door een groep bewonderaars, en voelde zich voor het ogenblik dankbaar gestemd tegenover Stacey.

Een paar weken later was Stacey echter opnieuw het voorwerp van zijn woede.

„Zou je hem geen tik op zijn hersens kunnen geven wanneer hij morgen het gerechtsgebouw binnengaat?” zei John West tegen Tommy Eenoog. Zou je hem geen tik op z'n hersens kunnen geven, hem in je cab smijten en hem dan ergens heenbrengen en daar verbergen?” Joe en Arty West, Piggy en Sugar Renfrey waren er ook bij. Ze zaten in de keuken van het huis bij de achterplaats van de toto, dat bewoond werd door Tommy Eenoog. Het was een smerige kamer, waaraan te zien was dat hij door een vrijgezel bewoond werd.

Macht van het soort dat John West bezig was te vergaren — macht om der wille van het machtsbezit zelf

en de overheersing van andere mensen om der wille van het gevoel van overheersing stellen de aangeboren begaafdheid om vergeldingsmaatregelen te nemen voorop. De kwellende gedachte om zich te wreken op degenen die hem al die ellende hadden bezorgd wilde hem niet meer loslaten. Hij diende een aanklacht in tegen de twee rechercheurs en beschuldigde hen van meineed krachtens een oude wet, welks bestaan iedereen vergeten had behalve David Garside. Ondanks Garside's pogingen ter rechtszaal werden de rechercheurs echter na een proces dat meer van een klucht had, vrijgesproken. Daarop probeerde de toto-mob tevergeefs achter de verblijfplaats van Stacey te komen, terwijl de rechtzaken tegen de drie bedienden van de toto keer op keer verdaagd werden. Ditmaal hadden de rechercheurs hem ergens buiten de stad ondergebracht, waar ze hem niet bereiken konden.

„Hou daar mee op, Jack,” zei Joe tegen zijn broer. „Wat heeft het voor zin aldoor te denken aan de wraak die je op die arme stakker wil nemen. Hij heeft jou en Cummin vrijgekregen. Wat wil je meer? Laat hem met rust.”

„Om de verrekkenis niet! Geen mens kan mij verrajen en denken dat hij er zó afkomt.”

„Je bent er niet veel mee opgeschoten dat je een aanklacht tegen die twee rechercheurs hebt ingediend. Het enige wat je er mee bereikt is dat je onkosten maakt voor niets.”

„Onkosten voor niets, dat dacht je maar! Ik heb ze in ieder geval de wind van voren gegeven, of niet? En in ieder geval komt er binnenkort een nieuwe Commisaris van politie, Callinan, en die plaatst ze over, ergens buiten de stad. Dat zal ze wel leren hun best te doen promotie te maken door mij te arresteren. En Stacey komt er zo ook niet af.”

„Als je weer zoiets met Stacey begint, arresteren ze je misschien opnieuw,” hield Joe vol. „Laat hem met rust.” John West keerde zich weer ongeduldig tot hem. „Heb je niet gehoord wat die idioot vandaag weer in de rechtzaal heeft verklaard? Hij heeft alles verteld van het bezoek dat Pater Carroll hem gebracht heeft. Je

weet nooit wat ie morgen weer zeggen zal, als we er geen eind aan maken dat hij steeds weer komt opdagen.” Arthur Stacey was onder gewapend geleide op transport naar de stad gesteld om als getuige in de zaak tegen Boney Bill en de twee andere aangeklaagden op te treden. Niet tevreden met de verklaring dat hij weddenschappen bij de toto geplaatst had, had hij ook nog de identiteit vastgesteld van de twee beschuldigen als degenen die hem daar de kaartjes gegeven hadden. Ze hadden bij die gelegenheid allemaal maskers voor gehad, maar daar maalde hij niet om. Hij zou ze overal herkennen, zei hij ter terechtzitting. Nu het aan hem te danken was geweest dat John West en Cummin vrijgesproken waren voelde hij dat het hem vrij stond de taak uit te voeren die hem door Williams en Armfield opgedragen was. Hij zag er veel gezonder uit; hij had kennelijk veel beter gegeten en geslapen in het geloof dat 'West en zijn mob' hem nu verder met rust zouden laten.

Ditmaal spreidde Stacey een onverwachte eigenschap ten toon. De man deed zich kennen als een geboren 'humorist', die het prettig vond als het publiek om hem lachte, zelfs wanneer ze lachten om de een of andere opmerking die blijk gaf van zijn onwetendheid en grenzeloze stupiditeit. Hij zei dat de rechercheurs hem buiten de stad hadden gebracht 'voor zijn gezondheid', en was dankbaar dat het hof de onbewuste humor van die opmerking snapte. En toen Garside hem vroeg of hij een beroepsverklikker van de politie was, antwoordde hij dat hij dat jarenlang 'in zijn vrije tijd' was geweest, maar dat hij, zodra de rechtzaak afgelopen was een 'siccatieve' positie bij de Douane zou krijgen, die Rechercheur Armfield hem beloofd had. Het idee alleen dat de ongeletterde Stacey een executieve positie bij de Douane zou krijgen, was zo absurd dat de hele zaal stikte van het lachen. Dit werd hogelijk gewaardeerd door de brave Arthur, die aangemoedigd door het succes, ongevraagd een speech begon af te steken in de getuigenbank.

„De hele zaak is een samenzwering tegen Mr. West, die andere knul en mij,” zo begon hij, maar toen haastte

hij zich bij de herinnering dat die zaak afgelopen was, zich te verbeteren: „Ik bedoel dat die andere zaak het was.” Hoewel de rechter hem vermaande zich te beperken tot het beantwoorden van de hem gestelde vragen, ging Stacey voort: „Ik ben een waarheidlievend mens, en ik ben katholiek. Ik heb, sinds Pater Carroll me op is komen zoeken om een goed woordje te doen voor Mr. West, de waarheid gesproken.” Deze opmerking werd met gebrul begroet; daarop werd de zitting verdaagd tot de volgende dag.

John West had deze samenkomst belegd met het speciale doel middelen te beramen om Stacey 'kwijt te raken'.

„We zouden hem zo te pakken kunnen krijgen, Jack,” zei Tommy Eenoog. „Daarvoor zouden we met z'n vieren moeten zijn. Eén om hem een tik op z'n kop te geven, twee om hem op te pakken en in de cab te gooien, en een om van de bok te rijden. Ik heb twee harddravers. 'n Knappe jongen die ons zou inhalen.” „'n Kleine moeite,” stemde Piggy met hem in.

„Dan kreeg ie z'n verdiende loon,” was Sugar van mening.

„Ik ben de vierde man. Ik zal hem een tik op zijn hersens geven!” zei Arthur West met graagte in zijn stem.

„Nee, jij niet. Bloemkool Dick zal de vierde man zijn,” kwam John West tussenbeide. „Jij blijft hier buiten.” Arthur West keek hem met donkere blikken aan.

„We zullen het plannetje zorgvuldig moeten uitwerken,” zei John West toen.

„Als je hiermee doorgaat kom je nog in de bajes terecht,” zei Joe. „Wat bezielt je de laatste tijd in godsnaam? Word je krankzinnig? Of wat mankeert je? Je draait de bak nog 's in; vast en zeker.”

John West zei minachtend: „Krijg je de bibberatie weer, Mr. Joe? Ik draai de bak in, hè? Weet je wanneer ik de bak indraai? Als ik me door schoften als Stacey laat verraaien en 'm laat lopen!”

„Je bent 'n verdomde idioot, Jack. 'n Verdomde idioot!” De anderen keken in spanning toe.

„Wie noem je een verdomde idioot? Je moet 'n beetje

op je woorden passen. Als het je niet aanstaat dat we met verklidders afrekenen, kan je ophoepelen. En wegblijven, en zie dan maar wat je doet.”

Joe liep naar de deur, maar aarzelde toen en zei: „Arty, ga mee naar huis.” Zijn broer gaf geen antwoord. Toen Joe wegging hoorde hij Tommy Eenoog zeggen: „Wat zullen we met hem doen, Jack? 'm In een zak stoppen met een paar stenen en hem in de Yarra gooien?”

„Nee, dat is te riskant,” hoorde Joe John West antwoorden. „Zouen jullie hem niet hier kunnen brengen, hem vastbinden en een prop in zijn keel stoppen en hem hier houden tot de aanklachten van de rol geschrapt zijn?”

De volgende morgen kwam Arthur Stacey in het gerechtshof van Carringbush aan in het prettige vooruitzicht een grote menigte aangenaam bezig te houden. Aan weerskanten liep een agent in uniform naast hem van de hansom naar de deur. Terwijl ze het voetpad overstaken kwam er nog een hansom aanrijden, waaruit iemand sprong die het onderste gedeelte van zijn gezicht met een zakdoek bedekt had, terwijl een hoed met een brede rand over zijn ogen getrokken was. Dat was Arthur West, die zonder dat zijn broer er iets van wist van Tommy Eenoog gedaan had weten te krijgen dat hij hem meenam. Hij vloog op Stacey af en gaf hem van achteren een klap op zijn schedel met een korte ijzeren staaf. Stacey plofte op de grond. Voordat de politiebewakers zich van de schrik herstellen konden werd hij opgepakt door Bloemkool Dick en Piggy, die Arthur West van de hansom achterna gelopen waren en hun gezicht op dezelfde manier onkenbaar hadden gemaakt, en in de hansom gesmeten die in volle vaart wegreed.

Er waren drie maanden verlopen, toen Tommy Eenoog op een Zaterdagmiddag in de herfst van 1900 John West's kantoor in Cummin's Tea Shop binnen kwam lopen.

„Wat is er aan de hand, Tommy?”

„Wanneer ga je op je huwelijksreis, Jack?”

„Over drie weken. Ik ga naar Nieuw Zeeland.”

„Moet je 's horen, Jack, wat moet ik doen met die lameling die ik bij me thuis heb. Hij maakt me stapelgek, verdomd als 't niet waar is. Ik wil 'm daar niet langer hebben. De zaken zijn nu van de rol geschrapd en wat moeten we nu met hem doen?”

„Ik was haast vergeten dat hij nog bestond. Hoe gaat 't met hem?”

„Belazerd, Jack. Hij kan niet veel naar binnen werken en kotst over zichzelf heen. M'n huis stinkt als een leerlooierswerkplaats.”

„Zingt hij nog altijd hardop?”

„Nee, nou niet meer. Ik heb tegen hem gezegd dat ik zijn keel af zou snijden als hij het nog 's deed. Hij probeerde eerst wel overdag hardop te zingen om de aandacht te trekken, daarom heb ik 'm een prop in zijn keel gestopt, net zoals je gezegd had. Als ik nu de prop wegneem zegt hij niets, kreunt alleen maar. Hij is niet meer dan vel over been en doet niets dan jammeren en kreunen en hij zit dik onder de luizen. Hij vraagt aldoor naar zijn meisje en naar een geestelijke. Ik heb 'm aan z'n verstand gebracht dat geen fatsoenlijk meisje en geen priester iets met hem te maken zouden willen hebben. Als je hem daar nog veel langer houdt trap ik hem zijn darmen uit z'n lijf; ik zal verrekken als ik 't niet doe.”

De kidnap-partij van Arthur Stacey was volkomen geslaagd. De hansom van de politie was hen achterna gereden, maar had de vervolging al gauw moeten opgeven, en toen had Tommy Eenoog zijn gevangene tot het invallen van de avond in een schuilplaats gebracht die hij van te voren in orde had gemaakt. Daarna hadden ze Stacey naar Tommy's huis overgebracht.

Stacey's bebloede hoofd werd een beetje afgespoeld en ze trokken zich er niets van aan dat hij een hersenschudding opgelopen had. Na verloop van enige weken was hij niet veel meer dan een wartaal brabbelende krankzinnige.

In de pers werd met geen woord melding gemaakt van het incident, behalve dat er op geregelde tijden een bericht kwam dat de toto-rechtszaak niet voor kon komen

omdat de voornaamste kroongetuige op geheimzinnige wijze verdwenen was. Tenslotte werd de zaak van de rol geschrapt. De politie bleef zonder enig succes naar hem zoeken: sergeant Devlin uit Carringbush en een rechercheur uit de city, die hem kende, waren belast met de opsporing!

John West trommelde in gedachten verzonken met zijn vingers op de tafel. „Ik denk dat het maar beter is als we hem zien te lozen. Het is al te riskant om hem daar te houden.”

„Waarom laat je me hem geen goeie klap op z'n kop geven, dan stop ik 'm in een zak met een paar zware stenen en kieper 'm in de Yarra, Jack.”

„Te gevaarlijk. En zoiets wil ik in ieder geval niet op m'n geweten hebben nu ik op m'n huwelijksreis ga,” antwoordde John West. Hij scheen het probleem rustig onder 't oog te zien, zoals iemand die peinst hoe hij op de meest efficiënte manier een bak vuilnis kwijt zal raken of iets dergelijks onbelangrijks en onpersoonlijks. Dat schip waarop je toen zei dat je hem naar Europa kon shanghaien is toch niet weer binnen, is 't wel?”

„Nee, maar 't schiet me ineens te binnen dat er een paar dagen geleden een schip binnengekomen is met cocaïne. Ik heb gehoord dat de kapitein wel voor 'n dergelijk akefietje te vinden is.”

De volgende Woensdag werd Arthur Stacey bij het kriecken van de dag, speciaal voor deze gelegenheid geschooren en aangekleed, aan boord van een schip gebracht — een klein koopvaardijscheepje met een gewetenloze schurk als kapitein en een dito bemanning, dat overal rondvoer en handel dreef in narcotica en blanke slavinnen voor de bordelen in de Oost. Het duurde een dag voordat Stacey, die in het ruim lag te rillen zonder eten of drinken, terwijl de ratten over hem heen liepen, er achter kwam dat het schip niet op weg was naar de haven van de badplaats Queenscliff, zoals men tegen hem gezegd had.

Volgens de mening van de kapitein was Stacey volslagen krankzinnig. Hij was bovendien een eeuwig snotterende lastpost, die, zoals de man met het éne oog gezegd had, nooit meer in Australië terug moest ko-

men, 'al zou je die verrekte verklikker moeten vermoorden.' Toen Stacey dus malaria kreeg in de tropen werd hij zonder verder gedoe overboord gezet en door de haaien verslonden.

Dezelfde dag dat Stacey de dood vond gingen John West en Nellie Moran na de huwelijksvoltrekking in de St. Joseph's Kerk aan boord van een schip dat naar Nieuw Zeeland vertrok. Tijdens het idyllische huwelijksreisje vergat John West dat Stacey ooit bestaan had.

HOOFDSTUK IV

„De gangster leeft van het geven van steekpenningen en het verlenen van hulp aan politici op verkiezingsdagen.”

MICHAEL GOLD

TOEN John West van zijn huwelijksreis terugkwam lag er een dringende boodschap op hem te wachten in de toto. Garside had opgebeld en wou hem direct na zijn aankomst spreken. Dat moest wel iets belangrijks zijn; Garside had zich nog nooit uit eigen beweging met hem in verbinding gesteld. Op de huwelijksreis was John West dichter bij een gevoel van geluk geweest dan ooit tevoren. Zijn persoonlijkheid onderging een proces waardoor zij werd opgebroken in verschillende afdelingen; de afdeling die Nellie begeleidde op de reis naar Nieuw Zeeland was werkelijk minzaam en aangenaam. Nellie voelde haar angstige voorgevoelens over haar huwelijk als een nevel optrekken. Ze woonden in Wellington en Auckland in hotels en bezochten de wonderlijke heetwaterbronnen en de borrelende kraters in Rotorua. Ze gingen naar harddraverijen en wedrennen, en John West was in z'n nopjes dat zijn faam als boekmaker tot Nieuw Zeeland was doorgedrongen. De hartstochtelijke intimiteit van de huwelijksreis lou-

terde zijn geest; hij voelde zich iets milder gestemd. Niet dat hij berouw voelde over iets wat hij gedaan had. Het lag niet in John West's aard te mijmeren of zijn verleden de revue te laten passeren. Zijn gedachten hielden zich steeds bezig met het heden en de toekomst. Garside liet hem onmiddellijk tot zich toe toen hij zich op zijn kantoor liet aandienen. „Tijdens Uw afwezigheid bent U op 't nippertje de dans ontsprongen, Mr. West,” begon Garside en ging toen direct in de kamer heen en weer lopen. „De Procureur Generaal heeft een wetsontwerp bij het Parlement ingediend, om een definitie te geven van een inrichting, waar gelegenheid tot het aangaan van weddenschappen wordt gegeven, en om elke weddenschap die afgesloten wordt zonder bij de wet te zijn toegestaan, te verbieden. De jonge Isaac Isaacs, die doorkneet is in de wet, heeft zich uitstekend gekweten van de taak van de wetgever: daarvoor de juiste beantwoordingen te vinden. Bij de inleiding van het wetsvoorstel zei hij *inter alia* dat het illegale wedden alarmerende afmetingen had aangenomen in de Kolonie; dat de Wet op het aangaan van Weddenschappen ontoereikend was. Het wetsontwerp had, zei hij, ten doel de politie te machtigen effectieve maatregelen te nemen tegen de inrichtingen waar weddenschappen werden aangegaan en tegen het wedden op straat.”

Toen het gesprek in deze phase was gekomen vroeg John West, die telkens zijn mond geopend had om iets te zeggen, met een benauwd gezicht: „En is de wet er door gekomen?”

„Na verhitte debatten werd het ontwerp met een meerderheid van één stem verworpen, Mr. West! En ware het niet om de goede diensten welke ik ettelijke Liberale en twee Conservatieve leden van het Parlement bewezen heb, dan zou het wetsontwerp aangenomen zijn. Ik ben van mening, Mr. West, dat U er goed aan zou doen, het oog gericht te houden op de heren in het Parlementsgebouw. De meesten van de Labour-mannen en van de Liberalen hebben tegen gestemd, maar de Conservatieven zouden graag zien dat het wedden tot de rijken beperkt bleef, en het is mogelijk dat ze een

tweede poging zullen doen om de Wet er door te krijgen. Ze zullen tegen de kiezers zeggen: 'misschien lijden duizenden mensen honger, maar wij zijn het ten slotte, die de toto in Jackson Street gesloten hebben'."

John West stond op het punt te verzekeren dat ze de Jackson Street toto nooit zouden sluiten, maar Garside bleef doorpraten en ijsberen, terwijl zijn armen zwaaiden als de wieken van een molen. „Isaacs gaf tussen twee haakjes een markante beschrijving van Uw lokaleiteiten. Zeer interessant, zeer ingenieus. Ik kom eens een keertje bij U om de vesting op te nemen."

Garside hield op met heen en weer lopen en ging vlak tegenover John West staan zoals een schoolmeester dat doet, stak hem zijn wijsvinger onder de neus, trok zijn borstelige wenkbrauwen samen en liet zijn baard op en neer wippen. „U zult dus voortaan ook een wakend oogje moeten houden op de politie die belast is met het toezicht op het wedden, waarde heer."

„'n Stuk of twaalf rechercheurs staan al op mijn loonlijst; die zullen zich dus wel tweemaal bedenken," zei John West bits.

„Ja, ja, meneer West, het is heel gemakkelijk een begin te maken met mensen om te kopen, maar het eind is er van weg. Voordat onze geliefde oude Commissaris ontslag neemt is hij van plan David O'Flaherty te benoemen tot Chef van de afdeling recherche, belast met de naleving van de bepalingen van de Wet op het Wedden. Wie O'Flaherty zou willen omkopen kon het net zo goed met een standbeeld van George Washington proberen!"

„Ik geef u tevens in overweging Uw aandacht aan de politiek te wijden," ging Garside voort. „U bent een middelmatig rijk mens en wordt met de dag rijker. Al bent U zich daarvan niet bewust, ieder rijk mens kan hetzij rechtstreeks, hetzij indirect, invloed uitoefenen op het Parlement, dat bestaat om de belangen van de rijken te dienen. Ik waarschuw U ook, al is dit misschien geen kwestie van onmiddellijk belang, Uw voorzorgsmaatregelen tegen politie-invallen straffer te maken. O'Flaherty was de man die achter dat wetsontwerp zat. Hij was het die de Procureur Generaal er op attent

gemaakt heeft dat de Wet geamendeerd moest worden." Garside liep om de tafel heen, nam een vouwbeen op en richtte het met een dramatisch gebaar op John West. „Wees gewaarschuwd, Mr. West. Ik verklaar U categorisch dat Uw toetzaak door O'Flaherty en door het Parlement onder vuur genomen zal worden, nog voordat U veel ouder geworden bent. Wees gewaarschuwd! Wees voorbereid!"

David Garside liep met John West mee naar de deur zonder hem gelegenheid te geven commentaar te leveren. „Ik heb me verlaat, Mr. West. Ik heb aangeboden een arme vrouw te verdedigen die haar tweeling-babies vermoord heeft. Als ze in haar wanhoop geen eind aan hun ellende gemaakt had zouden de stumpers toch van honger gestorven zijn. Soms zou ik wel willen dat ik politicus was in plaats van advocaat, Mr. West; dan zou ik een onderzoek instellen naar de oorzaken der armoede, er achter komen wie de oorzaak waren van de armoede, en ze allemaal laten ophangen. Ze allemaal laten ophangen, zeg ik! Och, maar dat zijn ijdele woorden. Ik ben jaren lang lid van de Liberale Partij geweest, maar het leek wel of het enige wat ik doen kon was speeches afsteken; weliswaar uitstekende speeches, maar niet meer dan woorden." Hij schudde zijn hoofd weer, liep toen haastig naar de kapstok en pakte zijn hoge hoed en zijn wandelstok. „Maar U houdt me van mijn werk, Mr. West. Ik moet werkelijk naar die arme vrouw toe."

Toen John West naar de trap liep, holde Garside hem voorbij en zijn baard wipte op en neer, terwijl hij in zichzelf mompelde: „David Garside zal die arme staker wel van het schavot redden!"

Toen hij boven aan de trap stond, een meter of vijf voor John West, keerde hij zich theatraal om en zwaaide met zijn wandelstok. „Denk er goed om, Mr. West! Wees gewaarschuwd! Wees voorbereid!" Met deze paar woorden vloog hij de trap af met twee treden tegelijk terwijl de panden van zijn jas achter hem aan wapperden. Hij hield zijn hoge hoed met één hand vast en zwaaide met zijn wandelstok in de andere.

Onder het naar huis lopen ademde John West acht pas-

sen langzaam door zijn neus in en de volgende acht passen door zijn mond uit (hij had in De Huisdokter gelezen dat dit 'zeer heilzaam' was) en dacht na over plannen om deze nieuwe bedreiging van zijn macht het hoofd te bieden. Bedreiging van zijn macht had hem er toe gebracht de souverein naar Brogan op te tossen, de city-rechercheurs en Devlin om te kopen, Garside te consulteren en getuigen om te kopen en te intimideren. Nu bracht een bedreiging van zijn macht hem ertoe na te denken over de noodzaak politieke invloed te krijgen. Nu moest hij evenals tevoren plannen beramen om zijn macht uit te breiden, om die te handhaven en te beschermen.

Het jaar 1901, waarin de Federalisatie tot stand kwam, was gewichtig voor de Kolonie Victoria. Op de eerste dag van Januari werd deze de Staat Victoria in het Gemenebest Australië. Voor John West zou dat jaar gewichtig worden omdat hij zich in de politiek begaf als een bron van macht.

Tot nu toe had hij weinig belangstelling voor politiek gehad. Er was geen stemplicht en hij had zich dus bij de verkiezingen niet de moeite getroost te stemmen. Hij had uit zakelijke overwegingen in de laatste jaren van negentig ettelijke malen geld gegeven aan het Labour Vakverbond.

Buiten de paardenrennen, die zijn voornaamste bron van inkomsten waren, waren er niet veel dingen waarvoor hij zich interesseerde. Hij danste niet, rookte niet, dronk niet en speelde geen biljard; hij ging zelden naar concerten of variété-theaters. De enige twee boeken die hij gelezen had waren zijn moeders geneeskundige handboek en een spraakkunst die hij van Barney Robinson geleend had. Zijn letterkundige kost bestond uit kranten, waarvan hij zelden iets anders las dan de sportpagina's en de rubriek 'politieberichten'. Hij was jaren geleden opgehouden met voetballen. Hij was geen goed speler geweest en hij vond het niet in overeenstemming met zijn waardigheid als bemiddeld man telkens de vernedering te moeten ondergaan bij wedstrijden uitgeschakeld te worden. Hij hield van wande-

len en zwemmen, maar daar deed hij slechts aan omdat ze bevorderlijk waren voor zijn gezondheid en lichamelijke hygiëne.

Zijn voornaamste liefhebberij was het kijken naar voetbalwedstrijden en bokswedstrijden. De Carringbush Football Club had geen royaler donateur of trouwer supporter. 's Winters liet hij Zaterdagmiddags zo nu en dan de toto in de steek om naar de wedstrijden te gaan. Als Carringbush de finales haalde wedde hij zwaar op zijn club, waarbij hij gewoonlijk de voorzorgsmaatregel trof een paar van de spelers van de tegenstanders om te kopen zich niet uit te sloven. Als er ergens in Melbourne een bokswedstrijd was kon men John West bijna zonder uitzondering op de voorste rijen om de ring aantreffen. Hoe meer bloed er vloeide of als het worstelwedstrijden waren, hoe meer haren er uitgerukt werden, des te beter amuseerde hij zich. Hoe het ook zij, toen de mensen voor het eerst naar de stembus gingen voor de verkiezingen van het eerste Parlement van het Gemenebest Australië, had John West de politiek voorgoed toegevoegd aan de lijst der dingen die hem interesseerden.

„Hoe denk je dat onze kandidaat het eraf zal brengen, Jack?” vroeg Sugar Renfrey hem toen ze naar de city liepen om naar de uitslagen te kijken die op borden bekend gemaakt werden aan het bureau van de Age. „Ik denk niet dat hij 't halen zal, Sugar. Aan één man in het Federale Parlement hebben we trouwens niet veel. Mij interesseert alleen het Parlement van de Staat Victoria; dat gaat over de wetsbepalingen betreffende het wedden.”

De man over wie ze spraken was de onafhankelijke Liberale kandidaat in het kiesdistrict waartoe Carringbush behoorde. De kandidaat was een grondspeculant met politieke ambities die telefonisch weddenschappen aan de toto opgaf. Toen John West hoorde dat hij 'in de politiek ging' bood hij aan zijn naam te zetten onder zijn kandidaatstelling en zijn verkiezingsdeposito en de onkosten van zijn verkiezingscampagne te betalen. De man in kwestie had als tegencandidaat een lid van de Labour Party, maar op advies van zijn beschermer voeg-

de hij in de loop van de verkiezingscampagne de woorden 'ware vriend van Labour' toe aan zijn verkiezingsleuzen, want John West was gauw tot het inzicht gekomen dat wie in een industrieel centrum gekozen wou worden de meerderheid van de arbeiders achter zich hebben moest.

„Waarom heb je dan niet gewacht tot de Staatsverkiezingen gehouden werden, Jack?” vroeg Sugar. Hij had een opzichtig geruit pak en schoenen die glommen als een spiegel aan en een bolhoed op, die op één oor stond, en hij rookte een grote sigaar. Renfrey had alle ondeugden van hen die opgroeien in een smerige en armoedige omgeving, maar geen enkele van hun deugden. Hij had een grote cliënteel voor de toto opgebouwd in de reparatiewerkplaatsen van de spoorweg. Hij keek John West naar de ogen als een trouwe hond. Zijn onderdanigheid en vleierij waren een levensbehoefte voor het gevoel van eigenwaarde van zijn broodheer. John West had hem uitgekozen om lid te worden van het Carringbush Labour Vakverbond en dat tot instrument te maken waarmee John West zijn campagne ter verkrijging van politieke invloed kon beginnen.

„Dat heb ik je al eerder uitgelegd. Hij was er op gebrand kandidaat gesteld te worden en deze campagne zal hem bekend maken en hem een grotere kans geven de zetel in het Staatsparlement te krijgen.”

„Ik snap je, Jack, en 't is een goed idee ook.”

Plotseling trok Sugar een benauwd gezicht en begon met zijn ene voet in de hand rond te dansen als een kat die zijn poot gebrand heeft. „Kunnen we geen trammetje pakken, Jack? M'n voeten doen me zo zeer als de hel in die nieuwe schoenen.”

„'n Beetje beweging is goed voor je, Sugar,” antwoordde John West, terwijl hij bleef staan en geamuseerd naar Sugar's dwaze sprongen keek. „Je loopt veel te weinig, dat is de kwestie. Bovendien hebben we volop tijd.”

„Wat heeft het voor zin te lopen als er ieder ogenblik trams voorbij komen,” hield Sugar aan.

Toen ze bij de buitenwijken van de city kwamen en Collins Street inliepen en de heuvel af, kikkerde Sugar een beetje op. „Hij wordt vast gekozen, Jack, als je

nagaat hoe wij hem geholpen hebben. We hebben op zijn vergaderingen geschreeuwd en geklapt en hebben de vergaderingen van zijn tegencandidaat gesaboteerd. We hebben het hele kiesdistrict afgelopen om op hem te stemmen en hebben praatjes verspreid dat de Labour-man een vrijmetselaar was op wie geen katholiek stemmen kon. Vandaag hebben we in alle stembureau's strooibiljetten uitgedeeld 'Hoe we stemmen moeten'. Hij móét 't winnen, Jack, na al wat we voor hem gedaan hebben."

„Ik heb je al gezegd dat hij geen kans heeft. De Labour-man wordt gekozen; dan zal hij zijn zetel in Carrington in het Parlement van Victoria moeten opgeven en dan kan onze man de Labour-candidaat worden. Je moet zorgen dat er meer van onze mannen in de plaatselijke afdeling van het Labour Vakverbond komen om er zeker van te zijn dat hij hun steun krijgt bij de Staatsvoorverkiezingen. Labour is de partij van de toekomst."

„Dat komt in orde, Jack, maak je niet bezorgd. Ik weet tientallen lui die klaar staan lid te worden van het plaatselijke Vakverbond en van andere Vakverbonden in onze buurt ook. Maar de meeste Labour-candidaten zijn niet erg op je gesteld, Jack. Neem bijvoorbeeld die knul die nu de tegencandidaat is van onze man; hij wou zich niet laten omkopen, of aan de toto meedoen of niks. Het Vakverbondslokaal en de *Tocsin* halen de teugels strakker aan."

„Goed, maar er zijn ook Labour mannen die me helpen zullen. Neem bijvoorbeeld die jonge kerel die voor de *Tocsin* schrijft, Ashton: hij is een onvervalste Labour-man, maar toch zegt hij dat het wedden geen voorrecht der rijken mag zijn, heb ik gehoord. Ik zal hem het volgende jaar kandidaat laten stellen bij de staatsverkiezingen voor het Parlement. Maar één kandidaat tegelijk heeft geen nut. De mensen stemmen meer op een partij dan op één mens. En misschien lukt het ons de geschikte man kandidaat te stellen voor Labour, ondanks de *Tocsin* en de Vakbond.

Zoals John West voorspeld had, zijn kandidaat werd verslagen. De Labour-man won. Toen zocht hij zijn toe-

vlucht bij de Arbeidersbeweging als bron van macht. John West beschikte niet over een rijke fantasie; hij liet niets tot zijn bewustzijn doordringen wat niet van betekenis was voor de versterking van zijn macht; dan zette hij zich er toe het te modeleren voor zijn eigen doel. Hij wist niet veel af van de geschiedenis, de politiek of de aard van de Australische Labour Party.

Deze was tijdens de teleurstelling over het mislukken van de zeeliedenstaking in 1890 in Victoria opgericht onder de naam „Politieke Labour Raad”. De partij was door de Trade Unions, het vakverenigingswezen, opgericht om afzonderlijke Labour kandidaten te kunnen stellen bij verkiezingen. De vakverenigingen moesten macht zien te verkrijgen in het Parlement omdat het Parlement zonder uitzondering bij industriële geschillen de zijde van de werkgevers gekozen had; dat was de meer en meer toenemende mening in de kringen der vakverenigingen. De Political Labour Council stelde gedurende de jaren negentig kandidaten in de industriegebieden, en in 1901, toen deze instelling tot de Australische Labour Party toetrad, waren er veertien Labourleden in het Parlement van Victoria. Hun politieke programma stemde in verscheidene opzichten overeen met dat van de Liberalen: achturen werkdag, arbitrage bij industriële geschillen, de uitsluiting van Oosterlingen, vroege sluiting van hotels enz.

In plaats van te strijden voor de arbeidersklasse die hen gekozen hadden, traden die Labour politici in het algemeen echter eerder als Liberalen op. De Executieve van de Vakverenigingsraad was zo teleurgesteld dat zij in 1899 een resolutie aannam, waarbij hun de toegang tot de vergaderingen van de Raad werd ontzegd. Sommige Labour politici werden aan scherpe kritiek onderworpen en uitgemaakt voor „opportunistische scharrelaars, die op de rug van de arbeiders in het Parlement kropen en dan onafhankelijk werden.”

In 1901 liet de Labour Party een verklaring opstellen, waarbij alle parlementaire leden zich verbinden moesten en bloc te stemmen in kwesties die betrekking hadden op vakverenigingsleden en de arbeiders in het algemeen. Niemand kon candidaat gesteld worden voor de

Labour Party tenzij hij deze gelofte ondertekend had. De eerste Labour-leden in het Parlement waren voormalige leiders van vakverenigingen en velen hunner beschouwden de vakbonden als een baantje voor hun leven en beschouwden hun verkiezing tot lid van het Parlement als een welverdiende promotie. Tegen het eind van de jaren negentig begonnen mensen die tot de middenstand behoorden de Labour Party echter te beschouwen als een springplank om in het Parlement te komen. In de daaropvolgende jaren werden ettelijke winkeliers, advocaten, farmers, makelaars in onroerende goederen en dergelijke lieden Labour politici. John West wist echter niets van deze feiten. Hij maakte zich eenvoudig op om de Labour Party te gebruiken voor zijn persoonlijke doeleinden.

Aan het eind van Jackson Street, het verst verwijderd van de city, verrees een heuvelrij steil aan de andere oever van de Yarra. Daar woonden in de eerste jaren van de nieuwe eeuw al rijkelui in grote, fraai bewerkte herenhuizen en villa's die tussen de heuvels stonden en zich als het ware stilletjes vermeiden terwijl ze over de rivier neerkeken op de gore huisjes van de armen in Carringbush.

Een van de die herenhuizen was een wit gebouw van twee verdiepingen met drie grote pilaren aan de voorkant. Het stond op een ruim, keurig onderhouden erf en achter het huis verreezen mooie grote dennebomen. Op zekere morgen om een uur of acht liep John West met energieke stapen door het dubbele hek de heuvel af in de richting van Carringbush.

John West had zijn plaats ingenomen onder de rijken aan de overkant van de rivier. Na zijn huwelijk met Nellie was hij in dit prachtige herenhuis getrokken, maar had haar moeder in de modezaak in Jackson achtergelaten.

Nellie was zwanger van haar eerste kind. Als ze maar niet zo nukkig en opvliegend was geworden en aldoor maar klaagde over de pijn die ze had, dacht John West. Je zou denken dat ze de enige vrouw was die een baby verwachtte!

Sinds haar zwangerschap was ze humeurig en prikkelbaar geworden en had ze haar lichamelijke attracties voor hem verloren. Hij had genoeg van haar buien en klachten. Aan het ontbijt had hij haar dat aan haar verstand gebracht en was driftig de deur uitgelopen. Ze had een prachtig huis, werd op haar wenken bediend en had alles wat haar hartje begeerde. Het werd tijd dat ze ophield met dat eeuwige geklaag over haar miselijkheid in de morgenuren en de scheuten in haar buik van het kind dat ze onder het hart droeg. En ze moest ook maar eens ophouden haar neus in zijn zaken te steken en te luisteren naar de praatjes die over hem rondgestrooid werden.

Terwijl hij de heuvel af en de brug over liep zette hij de gedachte aan Nellie opzij. Hoewel er een tram op het punt stond weg te rijden van het eindpunt, liep hij die voorbij en door Jackson Street naar zijn toto. Hij had belangrijke zaken op 't oog. Een kans om misschien wel £ 50.000 te verdienen; hij had het om zo te zeggen al in zijn zak, tenminste dat zei De Generaal.

De Generaal was trainer en manager van wielrenners. De vorige week had hij John West een tip gegeven dat de Wielervedstrijd om het Kampioenschap van Australië, mits er bepaalde 'voorzorgsmaatregelen' getroffen werden, gewonnen kon worden door een wielrenner, tegen wie de bookmakers tien tot vijftien tegen één wilden geven. De beroemde Iers-Amerikaanse wielrenner Plugger Pete Manson zou de wedstrijd op z'n sloffen winnen. De Generaal zou hem 's morgens om negen uur bij John West brengen.

De meeste mensen beschouwden Manson als de beste wielrenner die er ooit geweest was, maar hij had zijn beste jaren achter de rug; hij was een en veertig en de last der jaren begon haar uitwerking op zijn snelheid en uithoudingsvermogen te doen gelden. Zijn sensationele loopbaan begon ten einde te lopen. De sportverslaggevers zeiden al dat Plugger te oud was.

Manson had voordat hij in 1895 in Australië aankwam ieder die maar tegen hem op wou komen in Amerika en Europa verslagen in wedstrijden van anderhalve kilometer tot en met de zesdaagse. Hij was niet alleen de

snelste en sterkste wielrenner geweest, hij kende ook meer trucjes dan zijn tegenstanders — meer kunstjes om 'op te dringen', en 'af te snijden' en meer manieren om een tegenstander ten val te brengen. In Australië behaalde Manson een reeks overwinningen, o.a. op de Australische kampioen in wedstrijden tegen de klok. Toen achterhaalde het noodlot hem. Een tegenstander 'kapte' hem. Plugger reed hem achterna toen de wedstrijd afgelopen was en gaf hem een stomp voor zijn neus. Door zijn diskwalificatie voor de tijd van twee maanden miste hij de „Australische" van 1896, die hij zich voorgenomen had te winnen. Hij was diep teleurgesteld. Het werd nu de ambitie van zijn leven de grootste aller wielervedstrijden, de belangrijkste sportgebeurtenis op dat gebied, te winnen.

Iedereen had het over Plugger Pete Manson en stond verbaasd over zijn snelheid, kracht en durf, en ook over het gebruik van pedaal-clips (wat zou er wel gebeuren als hij viel?) en keihard opgepompte banden (die zouden zeker barsten) dat hij ingevoerd had.

Plugger Pete Manson kende alle foefjes om geld uit wielerraces te slaan. Hij was meer dan eens schuldig bevonden aan frauduleuze praktijken.

In 1897 werd Manson voor twaalf maanden gediskwalificeerd en kon dus wéér niet mededingen aan de Australische Wielervedstrijd. Hij vertrok vol ergernis naar Amerika, maar kwam in 1899 terug met het droombeeld voor ogen van de overwinnig waarop hij nu al zijn zinnen gezet had. Vrouw Fortuna bleef hem echter ontglippen en het spaarduitje dat hij gemaakt had verdween als sneeuw voor de zon.

Manson was een gokker. Het was bekend dat hij nachten opzat en pokerde voor hoge bedragen, dat hij dan na een paar uur slaap opstond en een grote race won. Hij gokte zelf ook zwaar op wielervedstrijden. Er werd bijna geen wedstrijd verreden of hij wedde op zichzelf of op de een of andere tegenstander. Waar hij maar kwam verzamelde hij gokkers, spionnen die stiekum naar de training van andere wielrenners gingen kijken, en bijlopers om zich heen.

Manson en De Generaal kwamen stipt op tijd op het

kantoor van John West in Cummin's Tea Shop aan. Sinds Manson's terugkomst in Australië was De Generaal zijn trainer en manager geweest en hij ging er prat op zich geassocieerd te hebben met de beroemde Plugger Pete. Hij stelde hem met veel zwier aan John West voor.

Hij zei met een diepe basstem: „Dit is Plugger Pete Manson.” Toen ging hij met een hoge piepstem verder, alsof er een buikspreker in de kamer was: „We zijn gekomen om te praten over die zakelijke aangelegenheid, waarover ik het met U gehad heb.”

De plotselinge verandering in zijn toonhoogte klonk komisch, maar John West en Manson waren gewend aan de eigenaardige eigenschappen van zijn stembanden die geleid hadden tot zijn ontslag in de toto, toen de telefoon de postduivendienst met de renbaan verving.

John West en Manson schudden elkaar de hand. De wielrenner was boven de gemiddelde maat en krachtig gebouwd. Hij was de kamer binnengekomen met stijve passen. Het leek alsof elke spier in zijn lichaam gevormd was voor het wielrennen. Hij zag er netjes uit in zijn zwarte overjas, maar had geen hoed op. Zijn lichtbruine haar vertoonde grijze plekken aan de slapen en was kort geknipt met pony over zijn voorhoofd tot even boven zijn wenkbrauwen. Zijn gezicht was dat van de verstokte gokker; een poker-face.

Toen ze plaats genomen hadden zei John West: „En, heren, met welk voorstel komt U?”

De Generaal boog zich voorover met een air van grote gewichtigheid. Hij was een klein rondbuikig mannetje met een rood gezicht en een kleine wipneus. Zijn hoofdedksel bestond uit een vrijwel overal even ronde zwarte hoed met en een hoge kroon en een opgeslagen rand, en hij zag er helemaal een beetje bespottelijk uit. Als trainer en masseur had hij echter de reputatie dat hij voor niemand onderdeed.

„Dat zal ik je zeggen, Jack,” zei hij ditmaal met een falsetto beginnend en toen overgaand in een diepe bas. „Het kan zo gearrangeerd worden dat Plugger de Australische wint. De noteringen van de bookies spre-

ken boekdelen. Ze geven tien tot vijftien tegen één tegen Plugger." Na deze lange zin in het basregister ging De Generaal weer over tot het falsetto, terwijl hij er listiglijk aan toevoegde: „Als de commissie op de juiste wijze besteed wordt, verdien je er een fortuin aan.”

John West had geleerd dat het het z'n geld opbracht in gesprekken als deze vragen te stellen, zelf weinig te zeggen en voordeel te trekken uit zijn doordringende blik, en die vestigde hij dan ook op De Generaal.

„Ben je er zeker van dat de wedstrijd 'gearrangeerd' kan worden?”

„Dat is gesnejen koek...” begon De Generaal in zijn beste falsetto.

„'n Ogenblikje, Generaal,” onderbrak Mansom hem met een diepe, sonore stem. „Het komt hierop neer, Mr. West. Ik zou vermoedelijk die verrekte race ook kunnen winnen zonder er afgesproken werk van te maken; maar ik wil ditmaal grof geld verdienen om de bookmakers hun vet te geven voor wat ze me verleden jaar gelapt hebben. Hebt U daarvan gehoord?”

John West knikte.

„In de wielersport loont het de moeite om degeen die vermoedelijk toch zou kunnen winnen te steunen en dan het zekere voor het onzekere te nemen en de anderen provisie te geven.”

John West nam nota van Manson's steeds terugkerende verzekering dat hij de wedstrijd naar alle waarschijnlijkheid toch wel zou kunnen winnen en vermoedde dat hij het land had om, zelfs tegenover zichzelf te bekennen dat hij zijn beste tijd gehad had. „Maar je krijgt er zelf niets voor. En je zal zelfs sommige wielrenners heel wat voor moeten geven, is 't niet?”

„Kom, kom, U moet geen geloof slaan aan al die verdomde krantenverhalen dat ik op m'n retour ben. Ik kan die slome duikelaars heus nog wel 'n lesje geven hoe ze rijden moeten.”

„Plugger is zo fit als ie ooit geweest is,” onderbrak De Generaal hem met zijn piepstem.

„Goed, laten we dus aannemen dat je winnen kan. Wat verwacht U dan van me? Hoe kom ik eraan te pas?” Manson begon warm te lopen voor het complot. „De

race is pas over drie maanden, maar ze wedden er nu al op in heel Australië. U kunt op me zetten wat U wilt, een limiet is er niet. U krijgt gemiddeld tien tegen één voor Uw geld en voor vijf duizend krijgt u dus vijftig duizend. Maar U moet er voor zorgen dat U Uw geld goed uitspreidt. Het heeft geen zin om het in grote bedragen uit te zetten — dan dalen de prijzen te gauw. Het enige wat ik hebben wil is duizend pond als ik win; en als ik verlies, niets.”

„Duizend pond is een heleboel geld.”

„Ja, en vijftig duizend ook.”

„En wie betaalt de onkosten om de andere renners af te kopen?”

„U, natuurlijk.”

„Het komt mij voor dat ik dan de hele risico draag. Hoeveel zou dat ongeveer kosten?”

„Om volkomen zeker van onze zaak te zijn, moeten we er een paar uitkopen in de eerste ronden, een stuk of wat in de semi finales, en in de finale het hele peloton voor zover mogelijk. Dat zou ongeveer duizend pond kosten alles bij elkaar.”

„En stel dat iemand niet mee wil werken in de finale? Dan ben ik m'n duizend pond kwijt.”

„Ik heb U al zo vaak gezegd, Mr. West, dat ik zou kunnen winnen zelfs al probeerden ze allemaal van me te winnen.” Manson klopte zich met zijn wijsvinger op de borst. „Plugger Pete is nog niet op z'n retour. Dat zullen ze wel merken.”

„Goed dan, ik neem het risico op me. Ik zal agenten sturen naar iedere grote city in Australië en naar alle grote steden in Victoria. Ik zet in heel Australië m'n geld op jou tegen alle andere renners. En om alle vergissingen te voorkomen wil ik reçu's hebben van de anderen; zaken zijn zaken. Ik zal ze controleren en ze dan vernietigen. Jij krijgt duizend pond na afloop van de wedstrijd. Ik ben een man van m'n woord; dat kan iedereen je vertellen.”

„Goed, Mr. West,” zei Manson terwijl hij opstond. Zijn stugge trekken ontplooiden zich tot een zeldzame lach. „En gaat U er maar rustig op slapen. Ik zou al die nieuwelingen met één voet op m'n pedaal kunnen

verslaan. En let 's op of ik geen nieuw record maak!"

„Loop naar je grootje, ongeluk! Weet je wat je bent? Een uitbouter van vrouwenarbeid!" De schorre stem van Bloemkool Dick klonk als het geloei van een stier boven het kabaal in de grote gehoorzaal van het Vakverbondgebouw van Carringbush uit.

De aldus in 't nauw gebrachte spreker was de erkende Labour-candidaat voor de tussentijdse verkiezing in Carringbush. Hij ging voort met zijn ijdele pogingen om zich verstaanbaar te maken boven de uitroepen, de interrupties, het geschreeuw en het gefluit. Als het een Conservatieve of een Liberale spreker was geweest, was het niet te verwonderen geweest dat het publiek hem niet aan 't woord liet. Bij de eeuwwisseling was het enthousiasme voor de nieuwe Labour Partij zo sterk, en de verbittering na de tien jaar van wanhoop zo hoog gestegen dat een politicus die een Labour-candidaat tegenover zich had geen vergadering kon houden die een vreedzaam verloop had in een arbeidersbuurt. Ditmaal was de situatie juist omgekeerd, want een 'West'-candidaat stond tegenover de Labour-man.

John West zat doodbedoord en zwijgend in het midden van de grote, overvolle zaal. Hij en Sugar Renfrey hadden de roerige demonstratie georganiseerd.

De Labour-candidaat was een grote kerel die zich wat onwennig voelde in zijn blauwe colbertje en zich beter thuis voelde in zijn werkmanspak en zijn flanellen hemd. Hij had een kop als vuur van woede en was vastbesloten zich het woord niet te laten ontnemen.

Het was de laatste meeting van een verbitterde campagne en het had er alle schijn van dat de zaak in een kloppartij zou eindigen. Er waren ruim vijfhonderd mensen in de zaal, in hoofdzaak Labour-supporters, maar overal in de zaal in groepjes verspreid hielden een stuk of honderd toto-mannen een ononderbroken vloed van onderbrekingen en schel gefluit op hun vingers gaande, terwijl Bloemkool Dick optrad als dirigent van het hoongelach-ensemble.

„Ga weg, ongeluk," brulde hij weer. „Je bent een uitbouter van vrouwenarbeid."

Anderen namen de strijdkreet over, onder wie Piggy, Scotch Paddy, Tommy Eenoog en De Mensaap. Sugar Renfrey was er zelf niet bij. Het zou geen pas gegeven hebben dat een lid van de Labour League op een meeting der Labour Party de spreker onderbrak. En bovendien was Sugar de vorige dag op zijn huwelijksreis gegaan. Hij was getrouwd met een meisje uit de buurt dat op zijn aandringen katholiek geworden was. Barney Robinson was ook niet van de partij; hij was een geestdriftig Labour-supporter, die er niets voor voelde zijn eigen partij uit te jouwen, maar evenmin om in het bijzijn van John West te applaudisseren voor de Labour-candidaat. Toen het heidense kabaal een beetje begon te luwen schreeuwde de man op het podium: „De goedkope werkrachten waarop degeen die me gedurig onderbroken heeft zinspeelde, zijn de flinke jonge vrouwen die zich zonder enige vergoeding vrijwillig opgegeven hebben pamfletten rond te delen ter ondersteuning van mijn candidatuur — de Labour-candidatuur...”

„En om de mannen van een baantje te beroven!” schreeuwde Bloemkool Dick terug.

„Die mannen leven van de opbrengst van een illegale toto. Ze brengen het sectarische twistpunt ter sprake.” De spreker kon deze zinnen er nog net uitbrengen temidden van een hernieuwd getier. Groepjes mannen begonnen elkaar over de stoelen heen uit te schelden.

John West was lang niet in zijn schik met de gang van zaken in de campagne. Met behulp van Sugar Renfrey en andere supporters had hij de steun van Labour voor zijn mannetje gekregen zonder dat er over gestemd was. De *Toscin* had de manoeuvre aan de kaak gesteld en een geheime stemming geëist. Daarop was er een democratische stemming gehouden en moest John West's candidaat het afleggen. Hij begon zich toen een 'uitgekozen' Labour-candidaat te noemen. Die taktiek bracht velen in de war. Sugar en zijn 'gang' van helpers brachten de godsdienstige kwestie ter sprake en adviseerden de katholieken op de man te stemmen die, 'zelf ook tot de Moederkerk behoorde'.

Toen liet de Labour-candidaat een pamflet verspreiden waarin hij het tegenover de kiezers gepleegde bedrog aan

de kaak stelde, 'het karakterloze gebruik van geestdrijverij' en de 'geld-terreur van de hele bende en illegale toto-ondernemers.' Dit scheen de bakens ten gunste van de officiële Labour-candidaat verzet te hebben. John West, in woede ontstoken, had een advertentie aan de bladen opgegeven voor de volgende dag, de dag van de verkiezing, waarin hij verklaarde dat „ieder die voor fair play en gerechtigheid was verzocht werd geen woord te geloven van de verhalen die de ronde deden...”

De spreker wachtte tot het rumoer enigszins bedaard was en begon toen de programma punten van de Labour-Party op te sommen, met als enige gevolg dat Bloemkool Dick hem direct weer in de rede viel: „Ga toch weg, ongeluk; we moeten niks hebben van uitbuiters van vrouwenarbeid in het Parlement.” John West had hem het voornaamste thema aangegeven en daar bleef hij hardnekkig op hameren.

John West zag Eddie Corrigan voor Bloemkool Dick zitten en hij zag dat hij achterover leunde en hoorde dat hij de leider van het scheldkoor toeschreeuwde: „Hou op met dat gebalk in m'n oren. Ik ben hier gekomen om te luisteren naar Labour-politiek. Hou je kop dicht anders slá ik 'm dicht!”

„O ja?” gilte Bloemkool Dick, terwijl hij opsprong en zijn door boksslagen misvormde gezicht vlak voor dat van Corrigan hield. „En wie breng je daarvoor mee?”

„Daar heb ik niemand voor nodig,” schreeuwde Corrigan. „O nee? en wat denk je dan hiervan?” zei Bloemkool Dick, en voordat Corrigan zich in postuur kon zetten incasseerde hij al een harde opdoffer op zijn neus. Het bloed spatte over hen allebei.

Corrigan en zijn aanrander werden handgemeen en tui-melden samen op de grond tussen de stoelen. De voorste helft van de zaal werd in een minimum van tijd omgetoverd in een strijdperk met een krioelende, vloekende mensenmassa. Bloemkool Dick kreeg zijn bekomst. Hij en zijn tegenstander waren weer opgekrabbeld, stonden nu in bokshouding tegenover elkaar en deelden elkaar flinke klappen uit. John West's 'gang' had het voordeel van een grotere ervaring en begon al de overhand te krijgen, toen een troepje agenten zich met de politie-

knuppel een weg baanden door de worstelende massa en probeerden de orde te herstellen. John West ging naar het achterste deel van de zaal.

Het duurde enige minuten voordat de vechtenden gescheiden waren. Neuzen bloedden, ogen waren dichtgeslagen en kleren waren gescheurd toen de deelnemers aan de strijd hun plaatsen weer innamen, maar de scheldpartij ging door.

De spreker begon opnieuw, maar de voortdurende onderbrekingen maakten het nodig de meeting vroeg te sluiten. Buiten de zaal begonnen de individuele ruzietjes en daagde Bloemkool Dick, die een blauw oog had opgelopen, Corrigan uit: kom op, verdommeling als je durft. De uitdaging werd aangenomen, maar de politie kwam tussenbeide. De arbeiders stonden in groepjes verder te debatteren en er ontstonden nog enkele schermutselingen.

Toen John West wilde vertrekken stopte Eddie Corrigan hem een pamflet in zijn hand. Bij de eerste straatlantaarn begon hij het te lezen. Er werd een beroep in gedaan op de arbeiders van Carringbush 'de gelederen te sluiten' en te stemmen op de partij-candidaat, die de gelofte van de Labour Party ondertekend had. In het pamflet, een copie van een artikel in de *Tocsin*, naar het heette, werd er op gewezen dat sommige Labour politici de plaatselijke campagne saboteerden en werd — zeer terecht — de gevolgtrekking gemaakt dat John West achter het verraad zat.

„Mensen die bestaan van de opbrengst van een illegale zaak,” las John West, „gebruiken alle trucs die ze geleerd hebben door een langdurig contact met de verderfelijke zijde des levens, om Tammany Hall-praktijken in de politiek van Victoria in te voeren en om de Labour-candidaat uit het Parlement te houden. Er zijn mensen die zich door allerlei flikfloerijen hebben laten bepraten en overhalen op iemand te stemmen omdat hij toevallig tot hetzelfde geloof behoort als zij. Daarvoor heeft men de schunnigste middeltjes gebruikt: 'n gratis biertje, persoonlijke vriendschap, dreigementen, chantage in zaken en alle mogelijke leugens.”

Hij frommelde het pamflet in elkaar en gooide de prop

woedend aan de kant van de straat. „God zal ze verdommen, die verrekte *Tocsin*-bende,” mompelde hij. Ondanks de 'verrekte *Tocsin*-bende' werd John West's kandidaat op het nippertje verkozen en werd hij de eerste 'West-man' die in het Parlement kwam.

Veertien dagen later kwam Sugar Renfrey op een Zaterdagmorgen hals over kop de achterplaats van de toto opgehold met het laatste nummer van de *Tocsin*, en rende buiten adem het kantoor van John West binnen. „Jack! Jack!” schreeuwde hij. „Dit nummer van de *Tocsin* is het toppunt! Wit gloeiend! Hoor maar! Hier staat: 'De Politiemacht van Victoria', door een gewezen lid. Moet je deze passage horen...”

Hij zocht in al z'n zakken naar z'n bril, zette hem op, richtte zijn loense oog op het papier en las toen het stukje met een gewichtige stem voor: „Een agent van politie die op een keer met goed gevolg een inval heeft gedaan in de toto van West, heeft op zekere avond een kogelwond opgelopen. Volgens het politiebericht had een inbreker op hem geschoten. De rechercheurs die opdracht kregen de man, die een aanslag op het leven van de agent had gepleegd, te arresteren, zijn daarin voor zover wij weten niet geslaagd, maar de *Tocsin*...”

John West, die met een minachtende grijnslach toegehoord had, griste Sugar het blad uit z'n handen en begon het artikel haastig en te hooi en te gras door te kijken. „Twee andere rechercheurs werd meineed ten laste gelegd zonder een andere getuigenverklaring dan die van John West en zijn neef...”

Hoe komen ze aan al die inlichtingen, dacht John West. „...Toen inspecteur Brown zijn baantje aan rechercheur O'Flaherty overdroeg zei hij: 'ik wens je succes. Als je er het Parlement van Victoria toe krijgen kan een wet aan te nemen, waarbij je gemachtigd wordt alle huizen in Carringbush binnen te dringen met een houweel en een mortier, maak je misschien een slordige kans John West te pakken te krijgen.'”

Een Wet in het Parlement! En nog wel in een Labourblad. Daar zal ik wat aan moeten doen.

„...Er lopen geruchten dat de correspondentie tussen

twee rechercheurs en de Chef van het Departement voor ieder Lid van het Parlement die enig initiatief toont en in de gelegenheid mocht zijn om zowel het Parlement als het publiek op de hoogte te brengen van de situatie, een uitermate interessante lectuur zou zijn . . . Men heeft hen onder handen genomen omdat zij de onbeschaamdheid hebben gehad een poging te doen Zijn Edelachtbare, John West, op heterdaad te betrappen bij het omkopen van een getuige. Een hunner is overgeplaatst buiten de stad en de ander is ontslagen onder een voorwendsel dat er met de haren bijgesleept is."

John West las het hele artikel door. „Een gewezen lid van de Politie-Macht. 't Zal mij benieuwen wie dat is, verdomme," mompelde hij. Hij is er nooit achter gekomen dat het artikel door niemand anders geschreven was dan door rechercheur Williams, thans gestationeerd in een verafgelegen district, een plattelandscentrum.

John West was buiten zichzelf van woede, maar toen hij een weinig gekalmeerd was begon een gedachte die hem de laatste tijd herhaaldelijk door het hoofd geschoten was, vaste vorm aan te nemen. Ik moet voortaan uitsluitend officiële Labour-candidaten steunen. En maatregelen nemen om dat verdomde blad de mond te snoeren!

„We kunnen er Mick Laver niet toe krijgen te sla-bakken, Jack. Hij zegt dat ie op zichzelf gewed heeft." Sugar Renfrey nam het sigarenpeukje uit zijn mond en spooog een kletsnat stukje van het afgekauwde endje uit. „Maar hij zal wel niet meer op zich gewed hebben dan een honderd pond. Bied hem driehonderd pond aan. We kunnen niet hebben dat hij de zaak in 't honderd stuurt. Als Plugger van Laver verliest ben ik een bom duiten kwijt. En dat is heel goed mogelijk, want Pete is de ouwe niet meer, dat weet je ook wel."

„Heb je hem voldoende aangeboden?"

„Niks an te doen, Jack; ik heb hem vierhonderd pond aangeboden, maar hij zei dat hij voor nog geen vier miljoen vaart minderen zou."

„Is 't verdomd?"

„Ja. Hij zegt dat de wielersport geruïneerd wordt door gokkers met grof geld en slinkse praktijken."

John West, Sugar en De Generaal liepen van Carringbush naar het cricketveld in Melbourne om de finale van de Australische Wieler-wedstrijd van het jaar 1901 bij te wonen.

„Is 't verdomd?” vroeg John West nog eens op zijn rustige, afgemeten toon die Sugar had leren kennen als een onmiskenbaar voorteken van niets en niemand ontziende maatregelen. „Best. Als hij niet anders wil, neem 'm dan onder handen! Neem 'm duchtig onder handen! Wind er geen doekjes om! Gooi 't met de anderen op 'n accoordje dat ze hem over het hek dringen.”

„Geeft misschien gedonder, Jack. Er gaan al geruchten dat de race afgesproken werk is. Dat Manson 'm gecontracteerd winnen moet. De bookies jammeren dat ze 'm zoveel voor hebben moeten geven, dat ze bijvoorbeeld één tegen tien moeten aannemen dat Manson verliest, maar dat ze niemand hebben kunnen vinden die op de andere renners zetten wil.

„Ik heb je gezegd dat je korte metten maken moet met Laver. Spreek met de anderen en krààk 'm!

„Maak je niet ongerust, Jack.” De Generaal begon met zijn piepstem. „Laat dat maar aan onze ouwe Plugger over. Die kent alle foefjes van 't vak.” Toen sloeg zijn stem over en zei hij met een zware basstem: „En vergeet niet dat hij goed rijdt. De tijden die hij in de eerste ronden en in de demi-finales gemaakt heeft mogen er zijn.”

„Laver heeft een flinke voorgift gekregen en hij is in vorm. Als je 't mij vraagt, haalt Plugger Pete 't nooit tegen hem. Zeg tegen Manson dat hij zorgt dat Laver onschadelijk gemaakt wordt. We zullen hem helpen!” De rest van de wandeling legden ze stilzwijgend af.

Toen ze op de wielerbaan aankwamen liet De Generaal hen alleen om de laatste instructies te geven. John West riep hem na: „vergeet niet wat ik je gezegd heb!” Toen zei hij met een grauw tegen Sugar Renfrey: „Jullie hebben met z'n tweeën de boel mooi in de war geschopt.”

„Dat kunnen wij niet helpen, Jack. We hebben ons best gedaan. In ieder geval is Plugger Pete in prima conditie. Al deden ze allemàal hun best, laat staan maar ééntje, dan kon ie ze nog in z'n zak stoppen.”

„Denk je soms dat ik duizend pond neergelegd zou heb-

ben en weddenschappen tegen de genoteerde prijzen met officials aangegaan zou hebben als ik dacht dat Plugger winnen kon als ze allemaal hun uiterste best deden? Als de wedstrijd O.K. was zou Laver 'm winnen. Plugger Pete kan hem geen voorgift van een dikke 200 meter bij de start geven. De zaak is deze, dat je de boel zoals gewoonlijk weer verpest hebt. De kranten hebben 't al over omkoperij en afgesproken werk."

„Wat verwacht je anders, Jack! Ze zijn wakker geschud, maar da's mijn schuld niet."

„We zullen in ieder geval geen last krijgen. Ik heb de vorige week een schenking van £ 500 aan de Club gedaan. Ik heb de meeste officials de mond gestopt. Maar al die geruchten bevallen me niet, en 't bevalt me nog minder dat Laver z'n uiterste best doet."

De Generaal kwam buiten adem aanhollen en zei, terwijl zijn stem voortdurend oversloeg: „Vanmiddag komt 't in orde, Jack. Ze zullen al bij de start proberen hem 'n duwtje te geven dat ie valt, maar als dat niet lukt zullen ze hem insluiten. Als ie een kans krijgt om uit te breken, zoals in de eerste ronde, laten ze 'm op z'n eentje de kop nemen en zullen om beurten als gangmakers optreden tot Plugger Pete bij 'm is. Plugger zal geen enkele keer als gangmaker voor de anderen hoeven op te treden; het enige wat hij te doen heeft is een sprint nemen naar de eindstreep."

„Maar als ze Laver eens niet inhalen kunnen? Ik moet niets hebben van dat hem aan de kop laten. Stel hem buiten gevecht!"

Er waren veertig duizend toeschouwers, maar ze konden makkelijk ondergebracht worden op de tribunes en de staanplaatsen. De piste en het terrein waren in uitstekende conditie, al beweerden ettelijke supporters van de wielersport dat de grasbaan gevaarlijk was, te glibberig en niet voldoende hellend in de bochten.

De bookmakers riepen de voorgiften af. De mensenmassa ziedde van opwindning. De mannen droegen alle mogelijke costuums die toen in de mode waren: donkere pakken met bolhoeden of lichte pakken met strohoeden. Men zag snorren van allerlei vorm en lengte. De enkele vrouwen hadden lange japonnen aan. Ze hadden grote

hoeden met veren op en hielden parasols boven hun hoofden.

John West en Sugar posteerden zich in de buurt van de eindstreep.

Op het vastgestelde uur deden zestien deelnemers aan de Australische Finale onder gejuich hun intrede. Ze peddelden naar de startstreep en toen de foto's genomen waren maakten hun pushers zich op hun de afduw te geven. De wielrenners droegen kleurige truitjes met korte mouwen en zwarte wollen shorts. Op iedere rug hing onderaan een groot vierkant stuk katoen met een nummer.

„Het begint niet best, Jack!”

„Hoe bedoel je?”

„De test-cricket-match. Ik zie dat Trumper uit is voor twee,” antwoordde Sugar, terwijl hij over zijn schouder wees naar het score-bord, waarop de scores van de test-match die in Sydney tussen Engeland en Australië gespeeld werd bijgehouden werden. John West keek niet eens om. Voor hem stonden er £ 60.000 op het spel in de Australische en het zou hem een zorg zijn wie de test-match won.

Het startschot werd gegeven.

Voordat de deelnemers een halve ronde gemaakt hadden nam een van de wielrenners een razende spurt midden uit de groep, werkte zich in de binnenbocht op tot hij naast Mick Laver reed en gaf hem een duwtje met zijn elleboog. Lavers racefiets begon te slingeren. Een collectieve hijgende kreet steeg uit de menigte op. Hij keerde terug naar het midden van de hoofdgroep maar door een wonderbaarlijk staaltje van behendigheid of door puur geluk kwam hij niet te vallen. De wielrenners aan de kop zetten er 'n gangetje in, en voordat Laver vaart kreeg was hij weer aangeland bij Manson die door de achterhoede op sleeptouw gehouden werd.

Opeens ging er een gebrul van opwinding op, toen Laver met een geweldige spurt om de hoofdgroep heenreed en op de leiders begon in te lopen terwijl ze na de eerste ronde over de eindstreep gingen.

Laver peddelde als een bezetene. Hij begreep nu dat hij de kop moest houden of anders omgekieperd zou worden.

En zo peddelde hij ronde op ronde met de moed der wanhoop over zijn stuur gebogen voort, zonder iemand voor zich om de wind voor hem af te snijden. Terwijl hij nog maar twee ronden af te leggen had bleef hij de leiding houden met een meter of vijf en dertig zonder tekenen van inzinking te vertonen. De menigte was razend van opwinding... de suizelende wielen, de moedige kerel voorop die de race in de wacht probeerde te slepen en de renners achter hem aan die om beurten als gangmakers optraden voor de gesloten hoofdgroep om de leider in te halen. Drie deelnemers moesten uitvallen omdat ze het halsbrekende tempo niet konden volhouden.

Met nog anderhalve ronde voor de boeg leidde Laver nog met bijna twintig meter. Drie wielrenners maakten zich van de hoofdgroep los en stormden vooruit. De twee mannen die hun krachten het meest gespaard hadden trokken Manson achter zich aan deden hun uiterste best de uitloper in te halen. Laver begon nauw merkbare tekenen van verslapping te vertonen, maar schoot, nog met een voorsprong van een meter of dertien, langs John West en Sugar.

„Ze halen 'm nooit in! Ze halen 't nooit. Als Manson verliest zit er wat voor je op, wat ik je brom! Dan zie je nooit meer een penny van me; en De Generaal evenmin!” schreeuwde John West tegen Sugar.

„Ze halen 't wel, Jack,” schreeuwde Sugar terug. „Hij begint moe te worden.”

„Hij schept even adem. Hij spaart zich voor de eindsprint.”

„Maar Manson is nog zo fris als een hoentje. Hij heeft de hele tijd met gangmaking gereden.”

De mannen die Manson meetrokken begonnen tekenen van uitputting te vertonen, en Plugger Pete, niet tevreden over het tempo waarmee hij het gat tussen Laver en hem overbrugde, reed om hen heen en vloog de leider achterna, die zijn eerzucht om de Australische te winnen voordat hij zich uit de wielersport terugtrok, in de weg stond. Hij liep centimeter voor centimeter op hem in — tot één fietslengte en met nog 'n halve ronde voor zich. De Manson van vijf jaar geleden zou Laver voorbijgestoven zijn alsof deze stilstond, maar nu lukte het hem

slechts met de uiterste krachts- en wilsinspanning zijn gespierde benen gelijke tred te doen houden met die van Laver.

„Plugger is z'n élan kwijt,” schreeuwde John West.

„Hij heeft 'm te pakken, Jack, let op wat ik je zeg.”

„Nog lang niet! Laver heeft nog fut genoeg om te sprinten; hij is weer op adem gekomen.”

Terwijl John West dat zei liep Plugger aan de buitenbocht nauwelijks merkbaar op zijn tegenstander in, tot hij niet meer dan een halve lengte achter hem was, en 't zag er naar uit of de overwinning hem niet meer kon ontgaan. Toen boog Laver zich diep over zijn brede stuur en zette zijn laatste onsje energie en moed in om naar de eindstreep te sprinten. Manson had daarop gewacht en sprintte tegelijkertijd, maar Laver reed als een duivel. Hij scheen een paar inches op Manson uit te lopen. John West stond stokstijf te kijken. De menigte schreeuwde zich schor en een geweldig aangehouden gebrul steeg op. Manson kwam weer opzetten. Plugger had zich vóór de eindsprint het minst vermoeid, en hij had honderden dergelijke finishes bij de hand gehad. Plotseling liep hij in — tot op halve wielslengte en toen bijna zij aan zij met Laver met nog bijna vijftig meter tot de eindstreep. Een ogenblik leek het of Laver hem van zich af zou schudden, maar toen begon de bovenmenselijke inspanning van de wedstrijd zich te doen gelden en knapte hij af.

Plugger Pete schoot hem voorbij en won met één lengte. De menigte juichte als bezeten voor haar afgod. Hoeden vlogen de lucht in en honderden sprongen over het hek en drongen het terrein op. Mick Laver bestond niet meer. Plugger Pete's naam was op ieders lip. Toen hij van zijn fiets afsprong werd hij opgepakt en op de schouders van ettelijke mannen naar de ledentribune gedragen, om voorgesteld te worden aan de Eerste Minister van Australië en de gouverneur van Victoria. De band speelde „Here the Conquering Hero Comes.”

De Generaal wrong zich door de menigte heen en gilde hysterisch in zijn falsetto en zijn basstem. Manson liep op hem toe en schreeuwde: „Dit is de roemrijkste dag van mijn hele wielrenners-carrière.

Sugar stond te dansen als een harlekijnse pop tot zijn bolhoed afwipte. Hij schopte hem direct hoog in de lucht, ving hem bij het neerkomen op en was zo door het dolle heen dat hij op John West's rug sprong zodat die op de grond viel.

„Wat heb ik je gezegd, Jack?” brulde hij.

John West krabbelde overeind. „Hou op met je onzin; je wordt ook nooit wijzer,” snauwde hij hem toe, terwijl hij zijn kleren afklopte en een kleur kreeg van ergernis. „We moeten onze ogen en oren open houden. Ze konden wel eens een enquête-commissie benoemen!”

De volgende dag laat in de middag stond Plugger Pete Manson naast zijn bed in een city-hotel. Hij had een kwitantieboekje en een potlood in de éne hand en een revolver in de andere. Een grote stapel souvereinen lag op zijn bed. De Generaal stond bij de deur. Het was duidelijk aan hun kleren te zien dat ze er in geslapen hadden. Hun ogen waren bloeddoorlopen. De Generaal stond op zijn benen te zwaaien en zijn wangen gingen in en uit, maar hij hield zijn lippen op elkaar geklemd alsof zijn hart in zijn lijf omdraaide en zijn maag op het punt stond alles op te geven. Zijn poging om nuchter te schijnen maakte zijn staat van dronkenschap des te opvallender en komischer, maar Plugger Pete wiens ijzersterke gestel wel een duwtje velen kon en wiens maag om zo te zeggen geregeld op sterk water stond, stond nog vrij vast op zijn benen, al zat zijn das scheef en al zag zijn melkboerenhondenhaar er als een ragebol uit. Opeens ging De Generaal stram staan, hield zich zo plechtstatig als zijn toestand toeliet en trok de deur met een ruk open. Hij keek schuins op een papiertje in zijn hand en schreeuwde in zijn schelste falsetto: „W. Mathieson!”

Door de open deur tekende zich een groep mannen af, die op de corridor stonden te wachten. Een van hen stapte de kamer binnen. Hij schrok even toen hij de revolver in Manson's hand zag, maar ging toen op het bed toe, terwijl De Generaal de deur achter hem dichtdeed.

Manson zei met een lichtelijk dubbelslaande tong: „Je

naam is Mathieson, hè, en ik heb je tachtig souverainen beloofd als ik de Australische won, is 't niet?"

„Zo is 't.”

„Goed, teken hier dan, en ik zal je je geld geven.”

Mathieson zette zijn naam in het kwitantieboekje, terwijl Plugger Pete de souverainen uittelde met vingers die zo nu en dan hun dienst weigerden. Daarop vertrok Mathieson, nadat De Generaal de deur met veel gemorrel open gekregen had.

Deze ceremonie werd dertien maal herhaald met als enige afwisseling de toonhoogte van de stem des Generaals, de persoon wiens naam afgeroepen werd en het bedrag dat uitbetaald werd.

Daarop vertrokken de acteurs die de hoofdrollen hadden gespeeld bij deze scène, naar de bar beneden om het feest voort te zetten.

Dit was de eerste van een serie vreemdsoortige gebeurtenissen die volgden op de Australische Wielrennen van het jaar 1901. De dagbladen berichtten dat een der deelnemers zich bereid verklaard had onder ede te verklaren dat de wedstrijd gecontracteerd was geweest en dat men hem een soms gelds aangeboden had als hij niet op volle kracht reed.

Ondanks John West's invloed in de kringen der officials kwam het ten slotte tot een onderzoek, doch slechts nadat alle weddenschappen die hij had aangegaan vereffend waren. Mick Laver — want hij was het die zich bereid verklaard had de bedoelde beëdigde verklaring af te leggen — mocht tijdens het onderzoek geen woord zeggen, en het eind was dat de zaak blauw blauw gelaten werd.

Het publiek kon de zaak slechts volgen aan de hand van de beknopte persberichten. Enthousiastelingen voor de wielersport hadden de stellige overtuiging dat de Australische een 'vies zaakje' was geweest, en de sport verloor dientengevolge veel van haar populariteit.

Toen kwamen de bladen met berichten over een proces, waarin De Generaal (Robert Gordon Kitchener heette hij voluit) Manson in rechten aanspraak voor een bedrag van honderd pond wegens contractbreuk. Het lukte John West te bewerken dat er geen volledige verslagen over

het verloop van dit proces gepubliceerd werden, maar het publiek kreeg wel te lezen dat De Generaal Manson ten laste legde dat hij maar £ 100 gekregen had, terwijl Manson hem £ 200 beloofd had. Wat echter niet algemeen bekend werd was dat Manson zich genoopt zag een beëdigde verklaring af te leggen dat geen van de wielrenners ooit geld van hem gekregen had als vergoeding voor welke diensten ook in verband met de wedstrijd.

Gedurende het naspel van Plugger Pete Manson's overwinning in de Australische Wieler-wedstrijd financierde John West een poging om Richard Bradley uit de Pentridge Gevangenis te bevrijden. Hij deed dat zonder veel animo. Hij herinnerde zich Bradley slechts vaag. Ze waren samen op school geweest, maar daar Bradley een paar jaar ouder was dan hij had hij hem niet goed gekend. Hij maakte uit Arthur's houding op dat Bradley hem in de gevangenis het klappen van de zweep geleerd had en schreef daaraan Arthur's vastbeslotenheid toe om Bradley los te krijgen. Om Arthur aan 't lijntje te houden en hem niet tegen zich in te nemen had John West altijd gezegd dat hij hem helpen zou bij zijn plannetje als zich een gunstige gelegenheid voordeed.

John West kon zich geen voorstelling maken van de eigenaardige wereld waarin een misdadiger gestoten wordt door de geselslagen van de voltrekker van zijn straf. Arthur West en Richard Bradley waren leden van de afschuwelijke broederschap, welker embleem bestaat uit de littekens van de striemen op de rug. Het zij aan zij werken in de schoenmakerswerkplaats in de gevangenis had een innige, sinistere verwantschap en een duurzame band tussen hen doen ontstaan.

Toen Arthur in de toto kwam om hem te vertellen dat alles voorbereid was om Bradley en nog een andere gevangene te laten ontsnappen, begon John West te wankelen in zijn besluit. Wat zou hij in godsnaam hebben aan een stelletje ontsnapte tuchthuisboeven, op wier hoofd een prijs stond? In plaats van een aanwinst zouden ze een verlies zijn dat niet opwoog tegen het risico dat eraan verbonden was.

„Dick is net het slag dat je nodig hebt,” zei Arthur geme-

lijk. „Hij is handig met een revolver en hij zwijgt als het graf.”

„Ik zal voor het geld zorgen — meer niet,” antwoordde John West vastberaden. „Als mijn mensen meehielpen en Bradley en Wood in een van mijn toto-huizen onderdoken, zou het enige gevolg zijn dat de politie hier rondging neuzen. Ze zouden jou in verdenking hebben. 't Is alleen maar voor je eigen bestwil, hoor. Luister naar mij; dan kom je nooit in de narigheid.”

„Ik ben niet bang voor de politie! Geef ons dan alleen het geld maar, als je geen lef hebt om meer te doen. Ik moet twintig pond hebben voor Dick en z'n maat, en vijftig pond voor de twee bewakers die hen zullen helpen.”

John West gaf hem het geld zonder een woord te zeggen. Arthur pakte het begerig op. „Ik zal ze wel vrij krijgen, let maar op. Het plan kan niet mislopen. Ik heb 't al in orde gemaakt dat het bundeltje in de gevangenis binnengesmokkeld wordt — twee stel kleren, van serge, zodat ze klein opgerold kunnen worden; een waterzak; een touwladder (ze krijgen haken die ze dáár gemaakt hebben); en wat te bikken.”

„Waarvoor heb je bik nodig? Je kan toch eten bezorgen als ze er eenmaal uit zijn, is 't niet?”

„Ja, maar ze gaan zich een dag of wat in de gevangenis schuil houden. Toen die twee andere gasten verleden maand ontsnapt zijn, waren die 'm gesmeerd voordat iemand 't gemerkt had — ze mankeerden op 't appèl bij de thee, meer niet, snap je?” Nou, ze missen natuurlijk Dick en z'n maat ook bij 't theedrinken, en denken dan dat ze de benen genomen hebben, snap je? Maar ze zullen zich aldoor in de gevangenis schuilhouden; boven, tussen het dak en het plafond van de wolwerkplaats. Als de paniek dan een beetje bedaard is zullen de twee bewakers die we betalen ze helpen bij de binnenmuur te komen. Ze gebruiken de touwladder om daarover te komen en op een dak te klimmen en dan over de buitenmuur. We wouen daar eerst Tommy Eenoog laten wachten met een ladder, maar we zullen daar nu wel iemand anders voor moeten vinden. Ik heb de ladder in de kreek verstopt, vlak bij de gevangenis. Dick en Wood zullen

Zaterdagmiddag schuil gaan en naar alle waarschijnlijkheid Zondag- of Maandagnacht over de muur klimmen."

Arthur liep naar de deur. Hardstikke gek, dacht John West. Het uiterlijk van zijn broer gaf daar alle reden toe: zijn voorovergebogen gestalte in zijn schunnige pak, zijn schichtige, excentrieke bewegingen, zijn witte haar en snor en dan de poppenogen.

De volgende Maandagmorgen las John West in de ochtendbladen het verslag over de mislukte poging tot ontsnapping. Het bleek dat een bekende zakkenroller, die een van zijn regelmatige straffen in de Pentridge Gevangenis uitzat, volgens het gevangenisrooster opdracht gekregen had Zaterdagmiddags de wolwerkplaats op te ruimen. Hij hoorde verdachte geluiden boven het plafond, en toen viel er een beetje stof en puin op zijn hoofd en schouders. Hij rapporteerde het geval aan een van de cipers.

De zakkenroller had nog liever zijn handen afgehakt dan verklikker te worden, maar hij werd onbewust het werktuig waardoor ze Bradley en Wood weer te pakken kregen en hij ging de rest van zijn leven gebukt onder de schande van de verdenking dat hij hen aangebracht had.

Toen John West de volgende dag zijn broer in de toto ontmoette, was Arthur diep teleurgesteld en stond hij op het punt in tranen uit te barsten als een weeskind dat men de terugkomst van zijn moeder voorgespiegeld had.

Een van de Labour-candidaten die door John West 'gefinancierd' en gekozen was bij de in 1902 gehouden verkiezingen in de Staat Victoria, was de jonge radicale journalist en redenaar Frank Ashton.

Ashton werd op de avond dat de uitslagen bekend gemaakt waren met gejuich en een donderend applaus ontvangen toen hij voor op het podium ging staan. Alle zit- en staanplaatsen waren bezet. De mensen krioelden om het podium heen en buiten de deuren drongen anderen elkaar op en schuifelden in de rij om in de zaal te komen. De ramen aan beide zijden van de zaal stonden

open en ook daarvoor stonden heel wat mensen elkaar in de weg en staken hun hoofden erdoor.

„Dames en Heren,” begon de spreker met een heldere klankrijke stem. „Dames en Heren en kameraden!”

Zijn gebaren en woorden werkten hypnotisch. Hij was eenvoudig gekleed. Zijn hoge boord en zijn das leken niet op hun plaats. Zijn lange haar was in het midden gescheiden boven zijn hoge voorhoofd en viel met enkele krullen over zijn oren. Zijn kin was vierkant en vastberaden, zijn ogen scherp en intelligent, zijn lippen dik en zinnelijk: een sensitief gezicht dat de weerspiegeling was van een zachtaardig en emotioneel gemoed.

Het gejuich verstomde toen hij als een standbeeld bleef staan — zijn handen opgeheven om stilte te verzoeken. Hij streek met een karakteristiek gebaar zijn vingers door zijn lokken en bracht toen zijn gehoor onder de indruk van zijn redenaarstalent, dat spreekwoordelijk zou worden in heel Australië.

Hij liet zijn armen zakken en bleef zo enkele ogenblikken staan tot het volkomen stil was.

„Dit is een glorieus moment in het leven van iemand wiens tijd gewijd is geweest aan de zaak der armen en misdeelden — de grote zaak van Labour.”

Bij de laatste zinsnede ging zijn goed gevormde hoofd op en neer, als het ware in de maat met de woorden. Het grootste deel der aanwezigen, de Labour-suporters, begroetten deze woorden met luid gejuich, terwijl de Liberalen en Conservatieven, die de spreker voor het merendeel voor de eerste maal hoorden, zwegen en nog niet onder de bekoring van zijn persoonlijkheid waren geraakt.

„Ik weet nog maar al te goed hoe ik in dit wonderlijke land gekomen ben: als een arme drommel, als kajuitsjongen op een vrachtboot, die de armoede van de oude wereld ontvlucht was om zijn fortuin te zoeken in de nieuwe wereld.”

De armoede van de oude wereld! Frank Ashton's vroegste herinnering aan zijn kinderjaren was een treinreis met zijn moeder, waarna hij in het holst van de nacht in een vreemde plaats aankwam, waar hij zijn nieuwe vader zag in een reusachtige schuur tussen zakken paar-

den voer en ratten. Om de wacht te houden tegen de ratten bleef zijn moeder de hele nacht opzitten naast de tafel waarop hij in een bundel kleren opgerold lag. Hij hoorde pas later dat de vriendelijke man met z'n houten been, die zijn moeder gesmeekt had daar niet te komen, omdat het er te ongeriefelijk was, zijn stiefvader was. Frank Ashton's eigen vader was een paar maanden voordat hij geboren was gestorven. Hij kon zich herinneren hoe de nieuwe vader de oude schuur bewoonbaar had gemaakt, maar toen zijn baantje kwijt geraakt was.

Het drietal begon toen door Engeland te zwerven, terwijl de vader onder de hand werk zocht. De grond was hard bevroren; de nachten waren bitter koud, en niemand wou een man met een houten been in dienst nemen. Op een keer sloten zij zich in de een of andere stad aan bij een optocht van werklozen en marcheerden door de straten. De deelnemers vormden spreekkoren waarin ze om brood vroegen en de vader zei dat ze werk hadden moeten eisen en geen liefdadigheid vragen. Net toen zijn spaarduitjes op raakten kreeg de vader werk in een mijnstadje in de buurt van Scarborough.

Frank Ashton herinnerde zich hoe hij met de andere mijnwerkers in de barakken gewoond had. Iedere mijnwerker had een tuintje. De vader bewerkte zijn lapje grond achter de barakken en haalde eruit wat er uit te halen was. Hij kweekte groente en teelde varkens. De zoon ging in het drie kilometer verder gelegen dorpje naar school en hij leefde gelukkig tot de staking uitbrak. Een mijnwerker die zijn baantje kwijt raakte, raakte daarmee zijn plaats in de barakken en zijn groentetuintje kwijt; en een mijnwerker die staakte onderging hetzelfde lot. Niettemin gingen alle mijnwerkers in staking; ze moesten er dus wel een goede reden voor hebben gehad. Hun lonen waren verlaagd, zei de vader. Ze werden door de mijneigenaars uit hun woningen gezet; daarna woonde het gezin in een zakkenloods, terwijl de staking doorging.

De vader scheen een van de leiders van de staking te zijn. Frank Ashton herinnerde zich nog dat de Vicaris uit het dorp overkwam en tegen de mannen zei dat ze weer als goede Christenen naar hun werk moesten gaan en op-

houden moesten zoveel ellende over hun vrouwen en kinderen te brengen. Hij herinnerde zich hoe de vader de Vicaris geantwoord en de Kerk vervloekt had die de partij van de mijneigenaars koos door te verlangen dat de mannen als geslagen honden weer naar hun smerige barakken zouden terugkeren waar geen frisse lucht inkwam, en naar de mijnen, waar ze tegen een miserabel loon moesten werken onder levensgevaarlijke omstandigheden.

De Vicaris brandmerkte de vader als een ongelovige heiden en een onruststoker. Toen Frank's moeder begon muzieklessen te geven aan kinderen in het dorp, wist de Vicaris de ouders over te halen hun kinderen te verbieden de lessen bij te wonen van de vrouw, wier man een atheïst was. En de vader had hem getrotseerd en een lied gemaakt dat de mijnwerkers zongen:

*De dominee predikt en leert me te bidden op zalvende
[toon,
Aan m'n werk te denken; niet te vragen om meer loon;
En als ik geen vlees heb dankbaar te zijn voor brood;
God te danken dat ik levend ben in plaats van dood.*

De vader ging evenmin als het merendeel der anderen ooit meer naar de mijn terug en gaf er de voorkeur aan met pak en zak te vertrekken, toen sommige arbeiders het hoofd in de schoot legden en weer aan het werk gingen.

Frank Ashton sprak terwijl hij sterk onder de indruk van die herinneringen verkeerde. En hij herinnerde zich Londen. Londen betekende sloppen en honger. Zijn moeder stuurde hem naar school en naar de kerk, waar hij meezong in het koor. Toen kwam de nieuwe baby. Zijn broertje, maar toch zijn broertje niet.

Toen het jochie een paar jaar oud was besloot Frank Ashton weg te lopen en naar zee te gaan; misschien liep hij wel voor de honger weg, misschien ook wel omdat het andere kind het zoontje van de man met het houten been was, van de man die wel vriendelijk tegen hem, maar toch zijn vader niet was. Hij vluchtte naar de scheepsdokken en verstopte zich aan boord van een schip,

maar werd ontdekt en aan wal gezet. Hij liep in het holst van de nacht naar huis en hoorde, toen hij aan het keukenraam luisterde, dat zijn moeder huilde en zijn vader probeerde haar te troosten en zei: „Huil maar niet, Carrie, als hij honger krijgt komt hij wel weer thuis.”

Frank Ashton *had* honger, maar hij liep weg van het raam en ging weer naar de dokken en viel daar op een hoop zakken in slaap, maar werd wakker van de pijn omdat er ratten aan zijn oren en handen knaagden. Hij verhuisde naar een trekkarretje op vier wielen ergens in een hoek, maar de ratten kropen langs de handboom naar boven en begonnen hem opnieuw te bijten. Door kou en angst gedreven ging hij aan boord van het dichtst bijzijnde schip, waar de man die op wacht stond hem thee en scheepsbeschut gaf en beloofde hem te verbergen. Hij stond op zijn benen te slapen en de nachtwacht spreidde een bedje voor hem in de kombuis. Toen hij de volgende morgen wakker werd was het schip in volle zee, op weg naar Melbourne. Toen hij ontdekt werd werd hij uitgevloekt en aan het werk gezet. Ze leerden hem touw knopen en splitsen. 's Nachts lag hij van vermoeienis en eenzaamheid in zijn kleine kooi te huilen.

Toen het schip in Melbourne aankwam dreigde de kapitein hem weer mee te nemen naar Engeland en daarom deserteerde hij en bracht vier jaar door op schepen die handel dreven tussen Australië en de eilanden ten Noorden, maar kwam ten slotte weer in Melbourne terecht. „In Melbourne raakte ik verward in de strijd van de arbeidersklasse. Eerst in de Zeeliedenbond, toen bij de Tram verdiepte ik me in vakbondkwesties en Labour-politiek. Later werd ik huisbewaarder in het Arbeiders Instituut en kreeg daar gelegenheid te studeren, me te ontwikkelen. In die tijd hoorde ik ook al de kranige leiders van de arbeiders spreken; op straat, in zalen en aan de Yarra-oever, en het duurde niet lang of ik nam het vaste besluit mij te wijden aan de zaak van Labour, aan de zaak van het Socialisme. Ja, vrienden, ik heb gevochten voor de grote zaak van Labour. Ik herinner me nog goed hoe we strijd leveren moesten om de arbeiderscoöperaties erdoor te krijgen. Hier, in ditzelfde kiesdistrict had ik de eer Secretaris te zijn van de Vic-

toria Labour Federatie die de coöperatieve winkelverenigingen oprichtte..."

De enthousiaste toehoorders onderbraken hem met gejuich.

„Tenslotte moesten we het afleggen, maar er was veel bereikt; toen haalden mijn vrienden me over in de politiek te gaan.”

Misschien waren er enkele Labour-mannen onder het publiek die, terwijl het applaus en de toejuichingen weer opgingen, wisten dat Frank Ashton en een paar van zijn kameraden in de na een kortstondig bestaan ter ziele gegane Federatie afgesproken hadden nooit een candidatuur voor het Parlement aan te nemen, omdat het Socialisme op die manier nooit kon worden bereikt. Nu werden zij, zowel als de spreker zelf echter meegesleept door de droom van de arbeiders dat alles terecht zou komen als ze hun leiders uitzonden om het Parlement te veroveren.

„In deze verkiezing kan geen enkele kiezersgroep zeggen dat zijn kiesrecht aangetast is, want de logica der cijfers heeft ervoor gezorgd dat beide groepen vertegenwoordigd zijn.”

De Liberalen onder de toehoorders begonnen enige sympathie op te vatten voor de spreker.

„Ik heb gevochten voor Labour en de grote beginselen van Labour, en ik zal, in het belang van al die kranige kerels in Labour, die voor mij geworsteld en gevochten hebben, die grondbeginselen en meningen ten volle tot hun recht laten komen.”

Hij maakte een halve slag om naar de drie mannen achter hem en wees op een hunner, de regeringscandidaat, die eveneens verkozen was krachtens het bestaande systeem, dat het mogelijk maakte dat twee Leden op de basis van evenredigheid één kiesdistrict konden vertegenwoordigen.

„Uw Liberale Lid zal aan de andere kant meningen vertegenwoordigen van verschillende aard.”

Weer gingen toejuichingen op en ditmaal namen ook de Liberalen er aan deel. Wat kon eerlijker gemeend zijn dat dit? Zelfs de enkele Conservatieve supporters onder de aanwezigen werden getroffen door het uitblijven van

de verwachte aanval bij iemand die jarenlang aan de oever van de Yarra, op de hoeken van de straten en in tendentieuze artikelen in de *Tocsin* het Kapitalisme geheld had.

Frank Ashton streek weer door zijn haren en wachtte tot de toejuichingen bedaard waren.

Hij had een nieuw soort ambitie gevonden: lid van het Parlement te worden, en vanavond tenminste werd zijn vijandige gezindheid tegenover zijn tegenstanders terzijde gesteld en nam hij een standpunt in dat nog meer kiezers er toe brengen zou bij de volgende verkiezingen van Liberaal naar Labour om te zwenken.

„Het is mij een behoefte de kranige Labour-mannen die zo hard gevochten hebben om mijn terugkeer naar het Parlement te verzekeren, uit het diepst van mijn hart dank te zeggen...”

Een handbeweging als greep hij iets uit de lucht, en een stap voorwaarts.

Hij had de harten van zijn toehoorders volkomen veroverd door zijn woorden. Zijn taal was niet verfijnd, hij maakte zo nu en dan taalfouten en hij liet hier en daar een begin- of een eindletter weg, maar zijn woorden trilden van emotie, en zijn stem was welluidend.

„De dag van morgen zal ik op de een of andere manier het geld bij elkaar zien te krijgen om een vliegensvlug bericht door de peilloze diepte van de zee te sturen naar een grijscharig huwelijkspaar in de grootste stad ter wereld, die ik zo lang geleden verlaten heb. Een tijding dat de zoon die hun haardstede in zijn kindjaren achterliet om zijn fortuin te zoeken in een vèrverwijderd land, geen hun onwaardige zoon was.”

Wat was dat voor bedrog of zelfbedrog? Frank Ashton had immers nog wel een paar pond over van het geld dat John West, eigenaar van de Carringbush toto, gefourneerd had. Hij schaamde zich dat hij West's geld aangenomen had, maar zei tot zichzelf dat hij, als hij de zetel kreeg, alle dingen kon doen die hij voor de arbeidende klasse wou doen. De Labour Party had geen geld. West was bereid hem te helpen. Wat stak er voor kwaad in voor de goeie zaak als hij de toto man hielp tegen die 'kwezelachtige' hervormers? Wat had

het voor kwaad aan de zaak gedaan dat hij gezorgd had dat de *Tocsin* zijn aanvallen op West staakte?

„Ja, vrienden, dat paartje met vergrijsde haren zal te weten komen dat ik geen zoon ben die hun onwaardig is, en de kiezers die op deze dag een zo groot vertrouwen in mij hebben gesteld, zullen ervaren dat ik geen onwaardige vertegenwoordiger van hun ben.”

De toehoorders barstten los in een wild gejuich en gefluit, en Frank Ashton trad bescheiden en langzaam terug naar het halfdonker achter op het podium.

De volgende Zondagmorgen gingen John en Nellie West naar de Mis in een deftige kerk vlakbij hun huis. Nellie knielde vol devotie en volgde de Engelse tekst van de op zangerige toon uitgesproken Latijnse woorden van de priester en koorknappen. Behalve haar gebedenboek had ze een rozenkrans bij zich over haar armen. John West knielde voor de vorm, na een zakdoek onder zijn knieën uitgespreid te hebben om zijn pak tegen het stof van de knielbank te beschermen. De Mis deed hem niet veel; hij begreep er niets van en hij deed daar ook niet ernstig zijn best voor. Hij woonde de Mis iedere Zondag bij om huiselijke scènes met Nellie te vermijden en omdat het van een zakelijk standpunt bekeken ook verstandig was — katholieken waren voor hulpbetoon aan mensen van hun eigen geloof. Als hij bad was het ter verkrijging van een materieel gunstbewijs, dat hij gewoonlijk toch al kreeg uit hoofde van zijn eigen vasthoudendheid en gewetenloosheid. De mystieke sfeer van de Kerk kreeg hem soms onder haar macht: de kaarsverlichting, het onder bloemen schuilgaande altaar, de Muurschilderingen van de Kruisgang en de zwakverlichte beelden van de heiligen en de Moedermaagd, maar vandaag bleven zijn gedachten daar verre van.

In de Staatsverkiezingen was hij dichterbij zijn doel gekomen doorslaggevende invloed in het Parlement te verkrijgen. Hij stond bekend als de rijkste en vrijgevendste supporter die de Labour Party in Victoria had. Hij steunde zowel de meeste Labourcandidaten als verscheidene Liberale kandidaten die door David Garsi-

de overgehaald waren. De Conservatieven liet hij strikt met rust: dat waren onuitstaanbare schijnheilige kwezels die het erop gezet hadden zijn toto te sluiten. Een belletje klonk zachtjes, en een van de twee altaarknappen in hun uniforme rood-en-witte kerkkleden ging de treden van het altaar op, waar de priester in zijn Mis-regalia voor het altaar stond. De altaarknaap verschoof het Boek. De gemeente stond op. Een elleboogstootje van Nellie deed John West even ontwaken uit zijn verkiezingsdromen, en hij richtte zich ook langzaam op.

Voor acht van de veertien gekozen Labour kandidaten had hij de verkiezingskosten betaald. Hij kon op hen rekenen als er weer pogingen werden aangewend om de wet op het wedden te amenderen, en hij was er van overtuigd dat hij ook op de steun van de meeste andere Labour leden kon rekenen. Zijn politieke plannen gingen voorlopig niet verder dan de bescherming van zijn toto. Hij was er achter gekomen dat de Labour Party David Garside's idee steunde, dat wedden geen privilege van de rijken mocht zijn. Hij werd nog steeds bestreden door een aantal Labour mannen, maar ze waren verreweg in de minderheid. Dat waren extremisten had men hem verteld: de socialistische fractie. Niettemin was Ashton ook socialist, en die had hem toch geholpen en had hem beloofd tegen elk wetsontwerp te stemmen dat tegen de toto gericht was.

De politiek was een hoogst ingewikkelde zaak, had John West ontdekt, maar hij begon te leren. Deze campagne had hem althans één principe geleerd: je moest degenen steunen die zowel de voorverkiezing winnen kon als de zetel in de wacht slepen. Hij had geen zin geld in het water te gooien en een kandidaat te steunen die toch niet in het Parlement kwam. Hij had zijn steun gegeven aan ettelijke kandidaten die niet verkozen werden, o.a. aan de Carringbush-'Onafhankelijke Liberaal', die weer gevallen was in de Labour voorverkiezingen, en een jonge man, Bob Scott geheten, die John West jaren geleden in de schoenenindustrie gekend had. Scott was een vooraanstaand lid geworden van de executieve van de Melbournse Vakverenigin-

gen. Scott gokte ook in de toto; hij was van ganser harte bereid de toto in het parlement te steunen. Hij won de Labour voorverkiezing in een industrieel centrum, maar werd niettemin verslagen door een ex-Labour man, die nog steeds grote steun van de arbeiders kreeg.

John West herinnerde zich Bob Scott's rede, toen de uitslagen bekend geworden waren. „Bobbie Scott is verslagen, maar de zaak van Labour zal nooit vergaan.” Hij vroeg zich af of Bob Scott dergelijke taal zelf geloofde. Dat deed er trouwens niet toe, zolang hij de toto maar in het Parlement steunde als hij er in kwam. „Bob Scott zal tot z'n laatste snik vechten voor de zaak van Labour; en hij zal de strijd voortzetten tegen de conservatieven en kapitalistische uitbuiters die de Staat ruïneren,” had Scott uitgeroepen, maar voor zover hij eruit kon opmaken was Scott niets anders dan een ambitieus jongmens, die een zetel in het Parlement probeerde te krijgen.

John West kon de revolutionaire, idealistische uitingen van sommige van 'zijn mensen' niet goed begrijpen, die niet overeenstemden met de dingen die ze tevoren in vertrouwen tegen hem gezegd hadden. Van één ding was hij echter zeker: de Labour Party zou zich uitbreiden; en hoe eerder hoe liever, dacht hij, want zij was nog steeds de kleinste groep in het Lagerhuis.

Toen de gemeente weer was gaan zitten bleef hij staan, tot Nellie hem aan zijn jaspanden trok.

De Mis liep langzaam ten einde.

Toen ze het kerkplein afliepen hield Nellie zijn arm stevig omklemd. Ze was verbijsterd over haar man en ook een beetje door hem geïntimideerd. Gevoelens van twijfel, die ze nauwelijks bij zichzelf dorst te erkennen, hadden onheilspellende voorgevoelens bij haar opgewekt. Hij was tijdens haar zwangerschap nors en humeurig geweest, en omdat hij met alle geweld een zoon had willen hebben toonde hij nu weinig belangstelling voor haar schat van een baby, Marjorie. Ze wist niet veel van zijn affaires, behalve wat ze in er zo nu en dan over in de bladen las en wat ze bij geruchte hoorde. Hij sprak nooit met haar over zijn za-

ken, en als zijn zakenrelaties bij hem aan huis kwam stelde hij ze niet eens aan haar voor. Niet dat ze er iets voor voelde met hen in contact te komen; voor haar waren ze een stelletje mensen die haar angst aanjaagden. Waarom was ze met hem getrouwd? Waarom was hij met haar getrouwd? De enige band tussen hen scheen zijn lichamelijke begeerte te zijn, maar zelfs die scheen te verflauwen.

Toen ze thuis kwamen ging John West naar de ontvangkamer gelijkvloers voor aan de straat om de sportpagina's van de Zaterdagavondbladen te lezen, maar hij kon zich niet concentreren; zijn gedachten keerden steeds weer naar de politiek terug.

Het liefhebben in de politiek was een kolfje naar zijn hand: het organiseren van helpers voor de kandidaten, het op touw zetten van vergaderingen met zijn 'gang', de eerbied die hem betoond werd door politici die 'hoger op' wilden.

De dag zou komen dat hij het Parlement van Victoria naar zijn hand kon zetten. Hij zou bereiken dat zijn toto veilig was en zodoende in het bezit komen van die nieuwe macht. Macht die achter de coulissen de scepter zwaaide. Macht over de beraadslagingen van het Parlement!

HOOFDSTUK V

„Slechts wie beschikt over een groot vermogen om kwaad te stichten kan schrik inboezemen.”

BALZAC

VROEG op de avond in de winter van 1903 zaten twee mannen in Cummin's Tea Shop met John West te praten. Het was een heterogene combinatie: Paddy Woodman, kort, jolig en dik; en Squash Lewis, lang, somber en mager. Paddy was katholiek; Squash vrijmetselaar.

Maar ze verstonden beiden de kunst gokkers geld afhandig te maken.

„Je zal, in de knel gedreven tussen O'Flaherty en die kwezels van reformisten, je zaak wel moeten opgeven.” zei Paddy Woodman. Hij had een opzichtig geruite pak aan met een geel vest en een fladderende das, terwijl hij een bolhoed op zijn knieën hield. Hij had een kaal hoofd: het glom in het schijnsel van het gaslicht als een porceleinen leg-ei. „O'Flaherty heeft ons op straat gezet en hij zal jou ook op straat zetten, tenzij we deze club gezamenlijk overnemen. Al is ie dan een Ier, hij komt uit het Noorden van Ierland, waar al die verraders en hyper-protestantse Oranjeklanten * vandaan komen.

„Ho 's even!” zei John West aggressief, „mij kan niemand op straat zetten, zelfs O'Flaherty niet. Misschien kunnen we tot zaken komen, als het in mijn kraam te pas komt, maar ik maak me niet bezorgd over O'Flaherty, zo min als over die verdomde kwezels.” John West kneep 'm als het er op aankwam als een dief voor O'Flaherty zowel als voor die godsdienstige kwezels, maar speciaal voor O'Flaherty.

Woodman begon heftig met de palm van zijn rechterhand over zijn kale kruin te strijken, zoals altijd wanneer hij over iets in de benauwdheid zat.

„Je zal er geen spijt van hebben als je met ons samen doet,” mengde Squash Lewis zich in het gesprek. „Ho'Flaherty kan ons dan niks maken.” Hij had een donker pak aan en trok zwaar aan een grote dikke sigaar, waardoor het hele kantoor onder de rook stond. Hij was zes voet lang: een en al benen en maakte als hij stilstond of liep de indruk op stellen te gaan. „Denk maar 's an, Mr. West. U zult de Tattersall's Club zelf tot Uw beschikking hebben als een prostituut voor de toto, als O'Flaherty die sluit.”

„Prostituut!” zei Woodman minachtend. „Je bedoelt

*) Noot v.d. vertaler: de Orangisten behoorden tot een in 1795 in Noord-Ierland opgericht geheim genootschap, o.a. ter bescherming van de protestanse godsdienst. Het genootschap ontleende zijn naam aan Willem van Oranje, die Koning William III van Engeland was geworden.

substituut, Squash. Hij bedoelt substituut, Mr. West."

„Maar U kunt de nieuwe club onmogelijk de Tattersall's Club noemen," zei John West. „De andere Tattersall's Club bestaat nog in een ander perceel. Ze hebben de politie voor het gerecht belet hun vergunning in te trekken."

„Dat hebben ze ook beste jongen, maar wij zullen onze club noemen 'de City Tattersall's Club, Patrick Woodman, Secretaris.' En het enige wat ik doe is dat ik mijn speelclub op de bovenverdieping hou."

In Sydney hadden Squash en Paddy uiterst winstgevendende zaken gedaan tot de politie hen wegjaagde. Toen ze weer in Melbourne terug waren richtten ze zich daar weer in, maar werden prompt door Detective-Sergeant O'Flaherty aan de dijk gezet. Toen vatten ze het plan op de hoogst achtenswaardige Tattersall's Club over te nemen als trefpunt voor een nieuwe speelclub.

Het gelukte hun de Club door de politie uit het gebouw te laten zetten en ze waren nu op het idee gekomen dat ze door zich met de beroemde John West te associëren in staat zouden zijn hun zaken in vrede en voorspoed voort te zetten.

De onderhandelingen duurden een half uur. John West pingelde en chicaneerde wat hij kon, maar stemde er tenslotte in toe het pand met hen te delen op voorwaarde dat hun namen vermeld zouden worden als eigenaars van de City Tattersall's Club.

Toen de heren vertrokken waren wreef John West zich in de handen van de pret. Nu kon O'Flaherty doen wat hij wou. Devlin dacht dat O'Flaherty van plan was binnenkort een inval te doen in de Jackson Street toto en die voorgoed te sluiten ondanks de hiaten in de wet. Laat hij 't maar rustig proberen, dacht John West. Hij zou wel merken dat het nòg moeilijker was de City Tattersall's Club te sluiten dan de toto.

John West haalde een krant uit een la en spreidde die op tafel uit. HET TOTO-CENTRUM, stond er in vette letters, HANDIG OPGEZET SCHEMA. EIGENAARS SPOTTEN MET DE WET. ENKELE INTERESSANTE DETAILS. Hij las het artikel voor de tiende maal. Het was een welwillend artikel, waarin de toto, het loketje

voor de weddenschappen en het maskerspel beschreven werden. Hij had de indruk dat de publicatie hem helpen zou in de ophanden zijnde oorlog met O'Flaherty. Even daarna kwam een lange kerel, ongeveer van zijn leeftijd, de kamer binnen. Hij had een lang, mager gezicht; hij was netjes gekleed, maar had sluwe gelaats-trekken. Zijn naam was Bennett. Hij stond meer bekend als 'The Gentleman Thief.' Vanavond had zijn zelfvertrouwen hem in de steek gelaten; hij was zenuwachtig en zijn voorhoofd stond vol rimpels.

Na John West goeden avond gewent te hebben ging hij zitten, schoof zijn hoed achter op zijn hoofd en haalde een brief uit de zak van zijn overjas. „De mensen in Nieuw Zeeland hebben mijn broer in de gaten gekregen,” zei hij. „Daar komt gedonder van. Kijk zelf maar!” Zijn onderkaak ging op en neer als die van een buiksprekerspop.

Bennett gaf de brief aan John West.

Op een gisteravond gehouden vergadering van de Nieuw Zeelandse Harddraverij Vereniging zijn H. Bennett, alias Smith, en de merrie Nellie W, alias Phoebe, levenslang gediskwalificeerd wegens frauduleuze inschrijving. Voorts nam de vergadering een resolutie aan dat men het verzoek zou richten tot de Australische Harddraverij Vereniging de positie in overweging te nemen van de secretaris, W. J. Bennett, die een vergunning en een certificaat verstrekt had aan H. Bennett op naam van Smith. De Nieuw Zeelandse Harddraverij Vereniging adviseert dat W. J. Bennett gediskwalificeerd zal worden wegens zijn aandeel in de procedure, en weigert voortaan registraties en andere papieren, ondertekend door W. J. Bennett voornoemd, te erkennen...

De inhoud van de brief verwonderde John West niet in 't minst. Toen hij in Nieuw Zeeland op zijn huwelijksreis was, was hij begonnen zich voor de harddraverij te interesseren en kocht bij zijn terugkomst drie harddravers. Een daarvan noemde hij Nellie W. en deed daarbij zijn vrouw de eer aan de eerste te zijn van een

lange serie mensen naar wie hij zijn renpaarden noemde. Onder verzorging van een bekende trainer, tevens pikeur, won Nellie W. ettelijke races in Melbourne, tot haar 'noteringen' te 'zwaar' werden. Ze moest al gauw grote voorgiften aan haar concurrenten geven. Omdat hij in Melbourne geen harddraverijen met haar meer winnen kon, kwam John West met de Gentleman Thief overeen dat zijn broer de merrie naar Nieuw Zeeland zou brengen, nadat haar naam in Phoebe veranderd was. Het was een kleine moeite certificaten te krijgen voor de frauduleuze inschrijving, daar de Gentleman Thief zelf behalve dat hij secretaris van de Melbourne Harddraverij Club, ook nog voorzitter van de Australische Harddraverij Vereniging was, in welke hoedanigheid het tot zijn taak behoorde certificaten te ondertekenen voor paarden die ingeschreven werden voor harddraverijen in andere staten of overzee. De merrie won ettelijke races in New Zeeland en John West en de Bennetts staken een aardig duitje in hun zak. Na haar terugkomst in Australië werd haar ware naam ontdekt. Twee mannen die harddravers in Nieuw Zeeland hadden lopen herkenden Nellie W. bij een bezoek aan Melbourne als Phoebe en geen ander, en rapporteerden dit aan de Nieuw Zeelandse Harddraverij autoriteiten.

„En?” zei John West.

„En? Dat betekent dat ik mijn baantje als voorzitter van de Bond kwijt ben. En ik heb ook al gehoord dat ik levenslang gediskwalificeerd zal worden.”

„Wat kan 't je schelen? Wij hebben onze centjes binnen. Je kan nu paarden laten lopen onder iemand anders' naam.”

„Maar iedereen weet dat je vrouw Nellie heet, en dat die merrie van jón is. Nu wordt je misschien zelf ook gediskwalificeerd.”

„Ik denk wel van niet, maar wat zal ik me druk maken? Ik laat de merrie onder iemand anders' naam lopen.”

„In ieder geval zal de Melbourne Harddraverij Club er nu wel niet meer aan denken met je te onderhandelen,” hield Bennett vol.

John West trommelde met zijn knokkels op de tafel en zei: „Maar voorlopig ben je nog secretaris, of niet soms?”

Goed, zorg dan dat je secretaris blijft!"

„Dat zal ik alleen maar kunnen als jij je invloed gebruikt om dit zaakje op te knappen."

„All right, dat maak ik in orde. Het beroerde met jou is dat je in de piepzak gaat zitten zodra er iets mis loopt. Ga jij er rustig mee door de Melbourne Harddraverij Club voor mij te bezwendelen."

„Dat zal niet meevallen, Jack. 't Zal een bom duiten kosten."

„Een bom duiten kosten! Alles kost een bom duiten! De politici schudden me uit en de politie haalt me 't vel over de oren; ik moet me blauw betalen aan de kerk; goed, nu is de Harddraverij Club aan de beurt."

„Als je de Harddraverij Club in je macht kan krijgen is je fortuin gemaakt, dat weet je, Jack."

„Goed, zorg jij dan dat ik de Harddraverij Club in m'n macht krijg! Doe wat ik je gezegd heb. De club beschikt niet over al te veel geld. Laat 'm over de kop gaan en kom dan bij mij om bij te springen. Ik heb al met de jonge Lammence, de voorzitter van de club, gesproken. Dat is de man die ik hebben moet."

„Frank Lammence is O.K., Jack. Maar je moet 'm in de gaten houden; hij is vies bij. Mij 'n beetje te flegmatiek. Die luist je er in voor je 't weet."

„Maak je niet benauwd. Ik weet hoe ik hem aanpakken moet. Dat is net de man die ik hebben moet om later mijn belangen te behartigen bij harddraverijen. En je moet er niet vreemd van opkijken als ik nog aan de ponyraces mee ga doen ook. De races organiseren en bovendien zelf als bookmaker optreden; dat is mijn programma."

„Een hele onderneming, Jack."

„Maar niet boven de macht van Jack West, reken maar," zei John West met nadruk. „Heb je dat fraaie artikeltje over de toto gelezen in de *Herald*?"

„Ja. Je zal alle steun die je krijgen kan van de pers nodig hebben om de heilige boontjes de baas te worden. Ik zie dat dat zootje kwezels uit de buurt vanavond een nieuwe vergadering gaat houden. Ze zijn bezig rotzooi te maken. Wat denk je er tegen te doen, Jack?"

„O, dat laat me koud. Ze komen vanavond in de Taber-

nakel Kerk bijeen. Ik heb er 'n paar van m'n mannetjes heen gestuurd om wat leven in de brouwerij te brengen."

'Het zootje kwezels uit de buurt', zoals Bennett de „Carringbush Bond voor Drankverbod en Openbare Zedelijkheid" zo oneerbiedig betiteld had, was ongetwijfeld bezig 'rotzooi te maken'. Ze stuurden ingezonden stukken aan de pers; ze stuurden deputaties naar de Staats Secretaris; ze oreerden van de kansel in de protestantse kerken; ze hielden vergaderingen zoals die, welke op het punt stond geopend te worden toen Bennett afscheid nam van John West.

De kerk was vol toen Zijn Eerwaarde, dominee Owen, een schuchter, devoot onderkruipseltje, de kansel besteg. Hij had liever gezien dat de troep roerige mannen achteraan weggebleven waren. Hij begon met een piepstemmetje te spreken, en zette het doel van de Bond uiteen alsof hij zijn Zondagspreek hield.

„Geliefde Broeders, de doeleinden van deze organisatie van vooraanstaande burgers zijn: ten eerste, om alle vormen van hazardspel en alle weddenschappen bij races en wedstrijden te doen verbieden; ten tweede om tot een plebisciet te komen over alle drankvergunningen."

De spreker keek nerveus over zijn bril naar de achterruimte in de kerk en liet een piepend kuchje horen, maar tot zijn grote verbazing kwam niemand de preekstoel bestormen of gooide met rotte groenten.

„Ahem — ten derde om te bereiken dat de Sabbath geheiligd wordt zoals het behoort; ten vierde om de verkoop van pornographische lectuur in het openbaar te verhinderen; ten vijfde om een gezamenlijke actie op touw te zetten tegen alle huizen van ontucht, en om een hoog peil van openbare zedelijkheid te bevorderen." Owen vervolgde met een trillende stem: „Ik heb een persoonlijk en vertrouwelijk schrijven ontvangen met de mededeling dat een troep janhagel zal pogen deze bijeenkomst te verstoren en dezelve doeleinden te verijdelen. Een dergelijke actie zou dwaas zijn. Elkeen zal moeten toegeven dat een dergelijke organisatie als onze

Bond noodzakelijk is, aangezien wat er om ons heen, en in ons eigen midden geschiedt, degradatie van verschillende aard is."

Hij keek weer naar de grote troep achter in de kerk, maar ook ditmaal verroerden zij zich niet en gaven ze geen kik op wat rustig gefluister na. Dat gaf hem nieuwe moed. „Zoals ik reeds opgemerkt heb is het voornaamste doel van de Bond tot sluiting van de totalisator in Jackson Street te komen, een monsterlijke inrichting — een reptiel dat het levensbloed der mensen opzuigt en hun woonsteden ruïneert!"

Plotseling brulde een stem die tot in alle hoeken van de kerk weerklonk: „Wel ja, leg 't 'r maar dik op! Je gaat je goddelijke driehoek maar, hoor!"

Zijn Eerwaarde keek op en nam de onderbreker zenuwachtig op. Die grote, onbehouwen kerel met zijn bloemkool-oren! Ongetwijfeld waren hij en zijn kornuiten hier gekomen om de bijeenkomst in de war te sturen! Deze bijeenkomst zal hetzelfde lot ondergaan als alle politieke bijeenkomsten die belegd worden ter bestrijding van 'West-candidaten'. Alle leden van de Bond en de supporters die vooraan zaten keken om; toen verzamelde de spreker zijn laatste krachten en vervolgde met de moed der wanhoop: „Deze totalisator is een aanmoediging voor leeglopers en is een toevluchtsoord voor hen die parasiteren op het publiek." De supporters van de Bond applaudisseerden flauwtjes, bijna angstig. De bende achteraan siste en hief een hoongelach aan.

„Persoonlijk heb ik niets tegen Mr. West, de te goeder naam en faam bekend staande eigenaar van de totalisator. Ik heb om U de waarheid te zeggen zeer veel goeds over hem horen zeggen in verband met zijn bijdragen aan instellingen van liefdadigheid."

Luide toejuichingen achter in de kerk; een zwak applausje vooraan.

Na aldus tot een minnelijke schikking met de oppositie te zijn gekomen, dacht hij tenminste, ging hij om zijn eigen volgelingen in de goede stemming te brengen verder met een heftige aanval op de toto en sloeg drastische maatregelen daartegen voor. Achteraan werd een luidruchtige conferentie gehouden. De spreker keek om

zich heen of hij ergens een uitweg zag, maar toen hij er geen zag ging hij door: „Ik hoop, dames en heren, dat er vanavond in dit gebouw niets zal gebeuren dat het Godshuis schande zal aandoen.”

Bloemkool Dick stond op. „Ik wou een vraag stellen!” schreeuwde hij.

„Later, mijn vriend, op de daarvoor aangewezen tijd.”

„Wat? Wou je ons de mond snoeren?”

Toen stond een jongmens op de voorste rijen op om de Bond te steunen. Hij gaf de bijeenkomst, in het bijzonder de achterste helft, de verzekering, dat hij ook 'niets persoonlijks tegen Mr. West' had. Hij maakte alleen bezwaar tegen de toto zelf, en tegen alle vormen van gokken. „Ik zal er geen doekjes om winden, maar ik heb in Jezus Christus een betere vriend gevonden.”

Toen de jonge man die John West voor Jezus Christus in de steek gelaten had weer was gaan zitten zette Owen zijn aanval op het gokken voort, temidden van stormachtige onderbrekingen.

Een maand daarna kon het publiek de volgende advertentie in alle dagbladen lezen. De advertentie was opgesteld door Barney Robinson:

JOHN WEST

heeft de eer onder Uwe aandacht te brengen dat hij zaken doet in de TWEE CUPS, Epsom en Metropolitan, op alle paarden, op de eerste drie of vlak voor de start in alle nummers.

CITY TATTERSALL'S CLUB

224 Bourke Street, Melb.

Tel. 3103

Telegramadres:

John West, Melbourne

(Schriftelijke opdrachten worden terstond uitgevoerd).

Het perceel 224 Bourke Street was een uitgebreid etablissement. Gelijkvloers was een biljardzaal met twee grote biljards, een soort café waar de 'leden' eten en drinken konden tegen een matige prijs, en een lounge waar ze rustig konden zitten, met verscheidene grote

canapé's en fauteuils. Aan de muren hingen foto's van renpaarden, harddravers, ponies, bokkers en voetballers. De sportbladen en dagbladen lagen op de leestafel. Een complete Encyclopaedia Britannica stond in een hoek op een grote étagère en deed een beetje vreemd aan. Barney Robinson had volgehouden dat daardoor de zaak 'een zeker cachet zou krijgen', en men zag hem dikwijls in de lijvige boekdelen studeren.

Boven, voor aan de straat, hielden Squash Lewis en Paddy Woodman hun speelclubs. In een ander en ruimer vertrek oefende John West zijn bookmakers-bedrijf uit. Aan de ene kant namen hij en zijn helpers weddenschappen aan van leden en bedienden de telefoontoestellen. Leden betaalden een shilling per jaar en Paddy en Squash namen het air aan alsof zij verantwoordelijk waren voor de bedrijfsleiding.

Het gebruik dat van het gebouw gemaakt werd was in overeenstemming met zijn geschiedenis. In de jaren tachtig had Jem Mace, een Engelse bokser, er een sport-instituut. Toen hij wegging namen Squash Lewis en Paddy Woodman de inrichting over en vestigden er voor de leus een kapperszaak — met een speelclub annex. De partners moesten de zaak omstreeks het jaar 1890 opdoeken en trokken naar Sydney.

Toen werd het gebouw overgenomen door de min of meer respectabele 'Saqui', die zich uitgaf voor „Renbaan Accountant en Sigaren Importeur”. Saqui richtte de plaats in als rookkamer, en hing bij wijze van voorzorgsmaatregel de noteringen voor de races voor het raam, terwijl hij op de bovenverdieping weddenschappen noteerde. Op zijn naamkaartje stond ter informatie van aanstaande klanten dat hij de beste sigaren importeerde, renpaarden kocht en verkocht, tegen een commissie weddenschappen plaatste en zelf weddenschappen aanging met grote kansen voor de gokkers. De politie beging echter in 1896 de indiscretie hem te arresteren. Toen hij zijn straf uitgezeten had ging hij naar Sydney in de hoop daar het raam van de rookkamer in zijn sigarenzaakje vol te kunnen hangen met weddenschapslijsten zonder dat de politie tussenbeide kwam. Toen vestigde een jonge joodse immigrant, Solomon

Solomons geheten, zich in het gebouw als manager van de Tattersall's Club. De club was opgericht ten gerieve van de grote heren van de renbaan. Renpaardeneigenaars, trainers, fokkers, zakenlieden en veefokkers konden er eten en drinken krijgen, speelden er biljard en kaart, maar de manager interesseerde zich meer voor de inrichting als de beste gelegenheid in heel Australië om illegale weddenschappen te sluiten, zonder dat hij het bij de officiële totalisator verschuldigde percentage hoefde te betalen. Sol Solomons, Melbourne, was als adres voldoende voor zijn duizenden klanten, die voor onbeduidende bedragen en grote sommen bij hem gokten. Geen mens scheen op de hoogte te zijn van zijn strafregister. Na zijn aankomst uit Engeland was hij begonnen met de uitoefening van het edele beroep van zakkenroller, en kwam, toen hij betrapt werd in de gevangenis van Sydney terecht. Toen hij zijn tijd uitgezeten had ging hij naar Melbourne en werd daar gearresteerd wegens het naar de lommerd brengen van een horloge; de politie was er namelijk achter gekomen dat het horloge niet van hem was. Hij benutte de vele vrije uren van zijn tweede strafperiode om tot de overtuiging te komen dat er minder riskante manieren moesten bestaan om aan de kost te komen zonder ervoor te werken. Daarom trouwde hij met een rijke jodin, installeerde zich als bookmaker en stond daarna al gauw bekend als 'De Leviathan van de Renbaansport'. Solomon heerste tot het midden van 1903 in zijn volle glorie, tot Squash Lewis en Paddy Woodman op een goeie dag een bezoek aan zijn huisheer brachten, hem driemaal zoveel voor de huur boden, Solomon de deur lieten uitzetten en zich met John West associeerden.

Op een avond — dat was zes maanden na de opening van de City Tattersall's Club — wandelde de Chef van het politiedepartement van de Staat Victoria, Thomas Callinan, door Bourke Street de heuvel op. Het was een grote kerel van zes voet met neiging tot corpulentie. Hij zag er deftig uit met zijn hoge hoed en zijn dungezaaide witte haar. Onder het lopen zwaaide hij met zijn wandelstok.

Thomas Callinan bereikte door zijn benoeming tot Hoofdcommissaris zijn levensideaal. Het was een ingebeeld man en het vooruitzicht eens een dergelijke machtspositie en maatschappelijke stand te bereiken had hem steeds een huivering van verlangen gegeven. Toen hij het eenmaal zover gebracht had kwam hij echter bedrogen uit; zijn leven werd allengs ongelukkiger. Callinan was een van de eerste detectives geweest die op John West's loonlijst gestaan hadden en toen hij Hoofdcommissaris geworden was betoonde West zich een onverbiddelijke patroon. Callinan was in John West's macht en er scheen geen ontkomen aan. Het was een publiek geheim dat zelfs het Hoofd van de Politie van de Staat Victoria niet immuun was voor de steekpenningen van John West. In het Parlement dienden conservatieve leden interpellaties in aangaande de straffeloosheid die de Jackson Street toto genoot en betreffende de bedriegelijkheid van de City Tattersall's Club. De heilige boontjes schreeuwden moord en brand dat er eindelijk opgetreden moest worden tegen de gokmanie en het terreurbewind dat West, die nu zijn toevlucht genomen had tot openlijke daden van geweld, uitoefende.

Nog slechts enkele weken geleden was een pas aangestelde agent van politie, die door O'Flaherty in dienst genomen was om de Carringbush toto te bespioneren, met een blauw oog, ernstige snijwonden en kneuzingen de deur uitgesmeten. Een paar dagen later werd een tweede nieuweling bij de politie, die dezelfde taak moest uitvoeren, door gemaskerde mannen gegrepen toen hij in de buurt van zijn huis uit de tram stapte, onbarmhartig met een ijzeren staaf bewerkt, in zijn gezicht en tegen zijn hoofd geschopt, waarna ze hem bewusteloos aan de kant van de straat lieten liggen. Die man lag nog steeds in het hospitaal en zou zijn verdere leven de sporen van de mishandeling dragen.

Thomas Callinan was overtuigd dat West zijn onbeschaamde represaillemaatregelen na zou laten als hij er in slaagde O'Flaherty in toom te houden, maar O'Flaherty dacht er niet aan zich in toom te laten houden. Hij maakte zelfs een toespeling dat hij op de hoogte

was van de schandelijke overeenkomst van het Hoofd van de Politie met John West.

„Dave O'Flaherty is de chef van de afdeling die belast is met het bestrijden van het hazardspel,” had hij luidkeels uitgeroepen, „en Dave O'Flaherty zal ondanks alle steekpenningen die John West betaalt en ondanks alle lacunes in de wet, een eind aan de loopbaan van John West maken!”

Halverwegen de heuvel gekomen bleef Callinan staan voor het Royal Oak Hotel. Dicht bij de muur, waar hij niet door de lantaarn op de hoek beschenen werd, wierp hij tersluiks in beide richtingen een blik op de straat voordat hij het hotel binnenging. Hij liep vlug de trap op en naar het eind van de gang, waar hij zachtjes op de laatste deur rechts klopte.

Hij bleef een ogenblik ongeduldig staan, terwijl hij alle kanten opkeek en hoorde toen John West roepen: „binnen!” Hij stapte direct naar binnen, zette zijn hoed af en ging zitten.

De kamer was klein en bevatte slechts enkele meubelen. John West zat achter een schrijftafel, terwijl zijn broer Arthur aan zijn rechterzij in een halfdonkere hoek zat. Er hingen drie foto's aan de muur: een van Nellie W., de dravermerrie, een van een beroepsbokser en een van een voetballer in de zwart en witte trui van de Carringbush Football Club. John West gebruikte die kamer voor conferenties met rechercheurs en andere mensen met wie hij zaken deed en die niet wilden dat men hen de club of de toto zag binnengaan.

„Ik loop een groot risico door je hier op te zoeken,” zei Callinan terwijl hij zenuwachtig met zijn hoed en zijn wandelstok scharrelde.

„Je geld ligt klaar. Ik snapte al niet waarom je er de laatste weken niet om gekomen bent,” zei John West terwijl hij een la in zijn schrijftafel opentrok.

„Ik ben niet voor het geld gekomen, West. Ik wou dat ik nooit iets te maken had gehad met je smerige geld.” John West deed de la langzaam dicht. Arthur bekeek Callinan met een doffe glimp van haat in zijn ogen.

„Dit is een privé onderhoud,” zei Callinan.

„O,” zei John West, „U kent deze meneer toch?”

„Nee, het spijt me.”

„U moet hem toch werkelijk leren kennen. Dit is mijn broer Arthur. Arty, dit is Zijn Lordschap de Hoofd Commissaris van Politie.”

Arthur West knikte.

Callinan stotterde: „Ik geloof dat ik wel eens van U gehoord heb.”

„Zo niet, dan zult U nog wel van me horen,” antwoordde Arthur West.

Callinan keek van de een naar de ander. John: onverzettelijk, zwijgend, sluw; Arthur: zwak, verbitterd, wreed. In zijn lange omgang met de categorie der misdadigers was Callinan in eng contact gekomen met de ergste mensen, maar hij begreep dat dit twee van de gevaarlijkste typen waren die hij ooit ontmoet had.

John West stoorde hem in zijn overpeinzingen. „Dus je bent benauwd voor die brave Hendriksen, is 't niet?”

„Nee.”

„Waarom wil je dan je geld niet hebben?”

„Waarom? Omdat geen mens jou beveiligen kan. Je gaat te ver. Je schiet op politieambtenaren, je koopt getuigen om, je verminkt je tegenstanders. Dáárom! Van nu af aan ben je op voet van oorlog met de Wet, West.”

„Lijkt het je wel verstandig om zo te spreken?”

„Ik had allang zo moeten spreken.”

„Je bent er toch wel van doordrongen dat de meeste detectives niet van dezelfde gedachte zijn, niet waar?”

„Helaas, ja. Maar er zijn er genoeg die je zaak willen sluiten en je het vuur aan de schenen willen leggen.”

„De wet is niet sterk genoeg. Je hebt de macht niet.”

„Misschien krijg ik die macht wel. In ieder geval zal ik je met of zonder de wet op de hielen zitten, en dat geldt ook voor O'Flaherty.”

„Als je soms denkt aan de regering vergis je je,” zei John West, maar zijn overtuiging was zwakker dan zijn hoop. „Voor O'Flaherty ben ik niet bang. Hij haalde een keurig pakje bankbiljetten uit de la en begon er mee te spelen, terwijl hij ze zachtjes op en neer zwaaide.

„Weet je zeker dat je je niet bedenken zal?”

„Ik bedenk me nooit.”

„Je bent gek dat je je druk maakt om die schijnheilige

bende en haar deputaties, om de Chief Secretary trouwens ook. Hij heeft hun medegedeeld dat je in strijd met de wet zou moeten handelen om mij te pakken te krijgen."

„Het is niet onmogelijk dat O'Flaherty er toe zal overgaan de wet te overtreden om je te pakken te krijgen."

John West gooide de bankbiljetten weer in de la. „Zoals je wil. Je weet dat het mijn gewoonte is af te rekenen met iedereen die me een loer draait, niet waar?"

„Wat, durf je me te bedreigen? Mij, de Hoofd Commissaris van Politie?"

„Je kan het opvatten zoals je wil. Hoofd Commissarissen zijn me geen knip voor hun neus waard. Hou je er buiten! Laat de zaken zoals ze zijn! Tegen mij kan je toch niet op, Callinan, en ik geef je de goede raad het ook niet te proberen. Je hebt geld van me aangenomen. Hoe zou je het vinden als ik dat aan de grote klok hing?"

„Dat durf je tóch niet."

„O nee? Je hoeft maar één stapje te ver te gaan met me, dan zal je 't wel merken."

Callinan werd handelbaarder. „Weet je wat? Als jij de toto sluit, zal ik van O'Flaherty gedaan krijgen dat hij de City Tattersall's Club met rust laat."

„Geen interesse. De toto en de club blijven alle twee open en alle rotsmerissen in Australië bij elkaar zijn niet in staat een van de twee te sluiten!"

„Mij goed," zei Callinan, een beetje uit het veld geslagen, „als je 't persé wil zit er niets anders op. Maar één ding wil ik je zeggen: ondanks al je voorzorgsmaatregelen en sluwe advocaten en knokploegen en omgekochte rechercheurs en politici krijg ik je tóch te pakken." Hij sprak zonder overtuiging en gaf uiting aan een strijdvaardigheid die hij niet bezat. Hij was gekomen om het op een accoordje te gooien, tot een soort bestand te geraken. Hij was door zijn eigen schuld in een scheve positie gekomen.

Callinan stond op en deed aarzelend enige stappen in de richting van de deur. Het was niet zijn bedoeling dat het onderhoud zo zou eindigen. John West dacht er net zo over.

„Wat heeft het feitelijk voor zin om ruzie te maken,” zei John West op iets vriendelijker toon. „We zijn immers van hetzelfde geloof?”

De Hoofd Commissaris kwam langzaam van de deur terug en steunde met een aggressief gebaar op de tafel. „Jij durft het woord geloof in je mond te nemen! Al wat je ooit met de kerk gedaan hebt is die te gebruiken in je eigen belang. Pf! Er is geen vonkje godsdienstig gevoel in je hele lichaam. Als je soms rekent op je invloed bij de kerk, nou, zoveel invloed als jij heb ik daar ook nog.”

„Hoe oud ben je Callinan?”

„Bemoei je met je eigen zaken.”

„Je bent over de zestig, is 't niet? En er is schande geroepen over het feit dat je de leeftijd waarop je met pensioen moet gaan verlengd hebt tot vijf en zestig, om je baantje te kunnen houden, is 't niet? Het politiecorps is woedend, is 't niet? Er zijn heel wat eierzuchtige mannen die op jouw baantje azen, is 't niet? Mijns inziens is het verkeerd de leeftijd waarop je met pensioen moet gaan op vijf en zestig jaar te brengen; ik vind dat ik daarom maar gebruik zal maken van mijn politieke invloed om die leeftijd weer op zestig te brengen. Dan kunnen de Chef van de Politie en zijn seniele vrindjes tenminste opgeruimd worden.”

Callinan ging rechtop staan. „Je bent een gewetenloos, venijnig mens, West. Ik zal God bidden dat hij me de kracht geeft je te weerstaan.” Hij ging de kamer uit en sloeg de deur met een pats achter zich dicht.

John West bleef in gedachten verzonken zitten tot Arthur opstond en zei: „Laat die schoft maar aan mij over, ik zal wel met 'm afrekenen.”

John West kwam langzaam tot bedaren. „Nee, dat zal je niet. Te riskant. D'r zijn nog andere manieren om een hond af te maken dan door 'm zijn hersens in te slaan.”

Een week of twee daarna reden drie vrachtladingen stoere mannen 's nachts om drie uur Jackson Street op. De mannen, die in burger waren, stapten op ongeveer drie honderd meter van Cummin's Tea Shop uit. Ze

hadden allen revolvers of geweren bij zich en een paar droegen een lantaarn, een bijl, een houweel of een koevoet. Ze stonden in het pikkeduister geschaard om Detective-Sergeant David O'Flaherty, die met zijn logge gestalte boven de grootste hunner uitstak.

„Ziezo, mannen,” zei O'Flaherty. „Jullie kennen je instructies. Voer ze uit tot de laatste letter! En denk er aan, als er weerstand geboden wordt schieten jullie en schieten raak!”

O'Flaherty was in zijn element. Zijn eerste opdracht bij de politie was geweest behulpzaam te zijn bij het breken van de wanhopige tegenstand van de Kelly-gang in Glenrowan; nu ging hij de versterkte vesting bestormen van John West, vergeleken bij wie Ned Kelly volgens hem een heer geweest was.

De gewelddadige vergeldingsmaatregelen die tegen zijn spionnen getroffen waren hadden O'Flaherty nog onverzettelijker gemaakt in zijn besluit een eind te maken aan John West's carrière, en de houding die Callinan sedert kort had aangenomen, had zijn taak minder moeilijk gemaakt. O'Flaherty was er van overtuigd dat hij een middel gevonden had om te voorzien in de ontoereikendheid van de wet en het Departement van Justitie was gunstig gestemd ten opzichte van zijn plannen. Hij zou de houtopslagplaats, het erf van de toto en de winkel bezetten, en als West zijn eigendom weer opeiste zou hij hem arresteren op grond van het houden van een toto. Als West geen eis instelde dat zijn eigendom hem werd teruggeven zou de politie de bezetting voortzetten tot de Dag des Oordeels.

O'Flaherty stelde zijn zorgvuldig geselecteerde patrouille op in tien gelederen van drie. Daarop marcheerden ze achter hem op naar de toto. Ze verkeerden allen in de uiterste opwinding. Ze wisten wat hun te wachten stond als de bodyguards van John West — allen desperado's en scherpschutters — weerstand boden. Ze marcheerden met vastberaden tred over de keien. En al waren er onder de mannen enkele kleinmoedigen, Dave O'Flaherty liep met kranige stappen voorop en zag al een tweede Glenrowan in het verschiet.

In de toto zat Tommy Eenoog te dommelen op een kist

voor een vuurtje midden op het achtererf, terwijl Piggy, De Mensaap en Bloemkool Dick op het toto-plankier lagen te slapen, ieder in een paar dekens gewikkeld. Piggy snurkte als een os. Tommy Eenoog knikkebolde en zijn goede oog was al dichtgevallen, terwijl zijn holle oogkas een griezelige aanblik opleverde bij het zwakke licht van het vuurtje.

Eensklaps werd de stilte van de kille nacht verstoord door een heidens kabaal, toen de achterpoort bewerkt werd met bijlen, houwelen en koevoeten. In een ogenblik bezweek de poort en sprong O'Flaherty er door met een bijl in de ene hand en een revolver in de andere, gevolgd door een aantal van zijn gewapende helpers.

Tommy Eenoog schudde zich wakker, ging rechtop zitten en wreef slaperig zijn ene oog. De Mensaap en Bloemkool Dick kwamen langzaam in beweging, maar Piggy snurkte rustig door.

Toen de belangrijkheid van het kabaal tot zijn slaperige hersens doordrong kwam Tommy Eenoog overeind. Onderwijl waren De Mensaap en Bloemkool Dick nog half slapend rechtop gaan zitten. Ze hoorden dat de poort naar de toto zelf ook bestormd werd. Die bezweek en ze zagen dat vage gestalten op hen afstormden.

Tommy Eenoog bevond zich in een ongunstige positie; hij was niet alleen nog half in slaap, maar hij kon niets zien in de duisternis achter het vuur. De Mensaap en Bloemkool Dick stonden waggelend op en Piggy, die eindelijk wakker geschrokken was, zat zich de ogen uit te wrijven. Tommy Eenoog trok zijn revolver, maar werd voordat hij die gebruiken kon door ettelijke agenten overmand. De andere bewakers wrongen zich moeizaam door de ijzeren staven van het plankier heen en werden door de gewapende macht opgevangen.

Toen klonken er slagen van bijl en houweel op de voordeur, maar de ingang van John West's winkel bezweek eerst toen een paar agenten op het achtererf zich een doorgang tot de winkel hadden verschaft en de ijzeren dwarsstaven, kettingen en hangsloten aan de binnenkant opgeruimd hadden.

Toen de opdracht was uitgevoerd werden de vier nacht-

wakers naar het achterlaantje opgebracht. De veste in Jackson Street was gevallen.

Een half uur later werd John West in zijn slaap gestoord door lawaai buiten. Nellie bewoog zich en kreunde zachtjes in haar slaap. Ze was weer zwanger en had zich onrustig van de ene zijde op de andere gewenteld. John West, die een voorstander was van frisse lucht, had de twee muren aan de buitenkant laten afbreken, zodat ze in de open lucht sliepen.

Hij ging kaarsrecht overeind zitten, haalde zijn revolver onder het kussen vandaan en sprong zijn bed uit. Hij trok zijn schoenen aan, gooide een jas over zijn schouders en liep langzaam, tastend in het duister de deur van de slaapkamer uit, toen door de kleedkamer daarnaast en tot boven aan de trap. Zijn hart bonsde. Hij werd bevangen door een gevoel van angst en opwinding. Wie kon dat zijn? De politie? Een vijand? Hij ging voorzichtig de trap af. Hij had hier thuis even goed als in zijn toto een nachtwaker moeten hebben, dacht hij.

Toen hij onder aan de trap gekomen was werd het kloppen herhaald — hard en dreigend.

Aarzelend ging hij naar de voordeur en ging daar voorover gebogen staan, terwijl hij met onvaste hand zijn revolver voor zich uit gericht hield. Hij hoopte dat de bedienden niets zouden horen in hun kamers boven achter in het huis. Hij bleef voor de gebeeldhouwde deur staan wachten tot er weer geklopt werd. Na wat hem een eeuwigheid leek werd het herhaald. Zijn haarwortels tintelden. Zijn stem stakte in zijn keel. Toen hij eindelijk een geluid kon uitbrengen klonk zijn stem zo hard als het knallen van een lange veedrijverszweep.

„Wie is daar?”

„Ik, Tommy. De smerissen hebben de toto ingepikt. Ze zijn daar nu, tientallen. Kom in Jezusnaam mee!”

Het gehoorde drong eerst niet ten volle tot John West's bewustzijn door als een gevolg van de opluchting dat hem buiten geen gevaar dreigde. Zijn hele lichaam ontspande zich en de arm met de revolver viel slap langs zijn zij. Hij merkte dat hij op zijn benen stond te trillen.

„Goed,” zei hij, „ik kom direct. Wacht buiten op me.”
„Schiet in Jezusnaam op,” antwoordde Tommy Eenoog.
John West ging de trap weer op.

„Waar ben je, John? Waar ben je toch? Wat is er aan de hand?” Het was Nellie's stem boven aan de trap.
„O niks. Iemand wou me alleen maar even spreken.”
Ze begon hysterisch te huilen. Toen hij de kamer binnenliep kroop ze weer onder de dekens en lag te rillen.
„Waarvoor willen ze je op dit uur van de nacht spreken?” vroeg ze hem met dodelijk verschrikte stem. „En waarom heb je die revolver bij je? Waarom heb je die aldoor onder je kussen? Waarom heb je die mee naar beneden genomen?”

John West kleedde zich in allerijl aan. „Er heeft zich iets vreemds voorgedaan,” zei hij, maar hij liet haar kalm huilen en liep naar beneden om met Tommy Eenoog mee te gaan.

Ze stapten in Tommy Eenoog's cab en hij reed in vliegende vaart de heuvel af naar Carringbush. Tommy Eenoog bracht verslag uit van het gebeurde. Onder het kruisverhoor dat John West hem afnam moest hij toegeven dat hij de vorige avond verzuimd had de kaarten en het verdere belastende materiaal uit de winkel en het achtererf te halen. Nu zijn angst voorbij was, was John West woedend.

Ze troffen in de keuken van Jigger Piggy, Bloemkool Dick, De Mensaap, Jigger en Joe en Arthur West aan, zittend om de tafel bij het licht van een petroleumlamp. Toen John West binnenkwam stond Jigger ijlings op en gaf hem zijn stoel. Tommy Eenoog en Jigger gingen op de grond zitten.

Er hing een sfeer van zenuwachtige afwachting in de kamer.

„Zeg op, hoe komt het dat jullie ze binnen gelaten hebben?” snauwde John West.

Na een hele tijd antwoordde Joe: „Hoe hadden we ze tegen kunnen houden? Ze waren immers met zijn dertigen en allemaal tot de tanden gewapend.”

„Jullie hadden ze tijdig moeten horen. Als jullie ze bij de poort opgewacht hadden en hun hadden laten zien dat jullie ook revolvers bij jullie hadden, waren ze wel weg-

gegaan. Ik ken die smerissen, het zijn allemaal opscheppers."

"We hadden geen tijd, Jack," loog Piggy op verontschuldigende toon. „Ze vielen ons op 't lijf voordat we 't wisten."

"Tommy Eenoog zei dat je zat te slapen. Daar betaal ik je niet voor. En ik betaal jullie ook niet om de souches en lijsten 's nachts te laten liggen. Wie moest er gisterenavond voor zorgen dat ze weggehaald werden?"

"Ik, Jack," zei Bloemkool Dick met een beschaamd gezicht. „Maar we hebben nu al jaren geen inval gehad en verwachtten niet..."

"Ik heb je toch gezegd dat ze weer gauw zouden komen. Ik heb de wacht verdubbeld. Ik heb je gezegd dat je extra goed op moest letten, en je hebt te doen wat je gezegd wordt," zei John West, terwijl hij met zijn vingers op de tafel trommelde. „Het was jouw werk om die lijsten op te bergen, Dick. Goed, ga dan naar binnen en haal ze op!"

"Wees nou wijzer, Jack. Het hele huis krioelt van die verrekte knuppel-klabakken."

"Dat is jouw zorg. Jij had de lijsten gisterenavond moeten opbergen. Klim over de schutting en ren over het achtererf. Als de lijsten en de kaartjes er nog zijn, pak ze dan en hol weer naar buiten. Laat de maskers en de kappen maar liggen; dat zijn geen bewijsstukken."

"Waarom slaan we er ons niet met onze revolvers door?" sloeg Arthur West voor.

"Wees niet zo krankzinnig. Het is nu te laat om een schietpartij te beginnen."

"Kom nou Jack, ik kan er immers niet naar toe gaan," jammerde Bloemkool Dick, „ze zouden me hardstikke dood schieten."

"Je doet 't of je gaat 'r uit."

De voormalige bokser keek wanhopig om zich heen, maar vond niet de minste steun in de sombere gezichten. John West liep het achtererf op. Het was nu dag, en groepjes mensen hadden zich al om het huizenblok waarin de toto lag verzameld in de stille hoop dat John West zijn mannen in een tegenaanval zou aanvoeren om de toto met geweld te heroveren.

John West ging op een kist staan en gluurde over de schutting naar het achtererf. Hij zag een aantal rechercheurs en agenten in groepjes bijeen staan. Hij overzag het toneel bliksemsnel. Er was een klein kansje dat iemand de spitsroeden kon lopen naar het plankier en de bezwarende lijsten en kaartjes weg kon graaien als ze nog lagen waar ze de vorige avond gelegen hadden. Hij ging weer naar binnen en zei tegen Bloemkool Dick: „Schiet op! Loop wat je lopen kan. Als de spullen er nog liggen moet je ze te pakken kunnen krijgen.”

„Hou nou op, Jack. Ik kan 't onmogelijk.”

„Vooruit! Klim over de schutting! Ja of nee, anders vlieg je d'r uit!”

Bloemkool Dick liep langzaam naar de achterschutting, klom op de kist en wierp snel een blik op de achterplaats. Door angst en wanhoop gedreven krabbelde hij over de schutting en holde met zijn hoofd omlaag naar het plankier.

De anderen wachtten in de grootste spanning in de keuken. Ze hoorden Bloemkool Dick gillen: „Niet schieten! Niet schieten!”

John West holde naar de kist en kwam nog net op tijd om te zien dat drie stevige agenten Bloemkool Dick onzacht door de achterpoort expedieerden.

In de loop van de ochtend zocht John West David Gar-side op en die waarschuwde hem de toto niet op te eisen en beloofde hem een wettige campagne tegen O'Flaherty op touw te zetten.

Die nacht bleef John West wakker liggen. Hij kwam zijn angst en twijfel te boven. Hij had de ontembare wilskracht ontwikkeld die ontstaat door het gebruiken van geweld. Hij had de ware wetten leren kennen van de maatschappij waarin hij leefde. De sterken behaalden de zege. Als je geld, sluwheid en macht had konden de gerechtshoven en de politie je er niet onder krijgen. Talent, eer en aanzien en invloed waren voor geld te koop. Je kon de mensen met vleipraatjes gunstig stemmen, omkopen, intimideren en terroriseren! Het uitoefenen van macht was een vreugde. Hij had er zijn hele geest aan gewijd.

De ironie van het noodlot wilde dat zijn eerste stap was Patrick Cummin er op uit te sturen 'zijn' theewinkel en houtopslagplaats weer op te eisen. Scotch Paddy kwam met een bijl over zijn schouder bij de achterpoort en verlangde toegang. Dave O'Flaherty zei minachtend tegen hem dat de politie tot nadere kennisgeving het perceel bleef bezetten. Als West zijn toto wou hebben moest hij maar opkomen en zien dat hij hem kreeg!

De volgende dag begon de Carringbush toto onder de ogen van de bezettende politiemacht zijn bedrijf voort te zetten in een huis in Bagville Street.

De bladen in Melbourne tot in Sydney toe maakten veel werk van het nieuws met opgesmukte verhalen en caricaturen en behandelden het geval eerst als een kostelijke grap. Detective-Sergeant O'Flaherty en anderen die er op uit waren John West klein te krijgen, zagen echter de humor van de gebeurtenissen die daarop volgden allerminst in.

Het bestraffen van mensen die hem getrotseerd hadden was een noodzakelijk iets geworden voor John West. Het nemen van represailles was een deel van de voldoening die de macht hem gaf, en de middelen om represailles te treffen waren vlak bij de hand: in de toto en de club alleen al bestond zijn personeel uit ruim honderd man, en onder hen bevonden zich een aantal desperado's.

Een winkelier in de buurt van de City Tattersall's Club begon de toto in opdracht van O'Flaherty te bespioneren. Hij werd ontdekt. Op last van John West werd een baksteen door zijn winkelraam gesmeten, en iedere keer dat de spiegelruit vernieuwd werd, werd hij weer ingegooid. O'Flaherty en anderen werden dag en nacht geschaduw. Er werden anonieme dreigbrieven gestuurd aan zedeprekers in Melbourne en Carringbush, die John West in het openbaar aanklaagden. Het recherchebureau werd voortdurend bewaakt. Het opleidingsdepot voor recruten werd bespioneerd en nieuwe agenten die in burger toegang zochten te verkrijgen tot de City Tattersall's Club werden hardhandig op straat gezet.

Een journalist die betaald werd door enkele predikanten, publiceerde een pamflet, waarin hij de corruptie

van beampten in bepaalde afdelingen van de recherche aan de dag bracht en een streng optreden eiste tegen „West, de parasiet die zich vetvrat aan de armen.” De journalist werd door twee gemaskerde mannen in een hinderlaag gelokt. Een hunner, Arthur West, gaf hem een klap met een ijzeren stang op zijn hoofd. De klap gleed af op een vensterkozijn en dat redde zijn leven, maar hij werd in bewusteloze toestand naar een ziekenhuis gebracht.

Inmiddels bleef de politie maandenlang in de toto hokken. John West begon met behulp van hem goedgezinde journalisten een campagne op touw te zetten. De *Age* opperde het idee de toto wettig te verklaren en noemde ter rechtvaardiging daarvan enkele op zichzelf staande bedragen op die uitgekeerd waren en gunstig afstaken bij de door de wettig erkende renbaan-bookmakers uitgekeerde bedragen.

De *Herald* publiceerde een hoofdartikel, waarin de verspilling van gemeentegeld door de futiele bezetting van de toto veroordeeld werd, bij welke verspilling zestig man in drie ploegen van drie betrokken waren. De *Argus* daarentegen, die 'op de hand van de zedeprekers was', maakte reclame voor de campagne tegen de toto.

O'Flaherty, die zich belemmerd in zijn bewegingen zag door de ontoereikendheid van de wet, wachtte tevergeefs tot John West zelf de teruggave van zijn bezitting kwam reclameren. De bewaking van de toto was langzamerhand teruggebracht tot één agent die dag en nacht afgewisseld werd.

John West besloot zijn vesting te heroveren. Op een goeie morgen, vlak na het aanbreken van de dag, liep de bewaker van de toto naar de houtopslagplaats. In een minimum van tijd klauterden vijf gemaskerde mannen over de schutting. Hij werd half verdoofd door een hagelbui van stompen. Hij voelde een revolver tegen zijn ribben. Hij worstelde om vrij te komen, maar de aanranders maakten hem zijn sleutels afhandig, stompten zijn ogen bont en blauw en smeten hem in Bagville Street.

De volgende morgen meldden de bladen het geval met

vette koppen. Kort daarop werden Arthur West, De Mensaap, Piggy, Bloemkool Dick en een nieuweling, Long Bill geheten, in staat van beschuldiging gesteld wegens het plegen van aanranding. David Garside die het plan aan de hand gedaan had om de toto weer te bezetten, overtrof zichzelf bij het voorlopige verhoor. Hij had een oude Engelse wet ontdekt, op grond waarvan hij met succes betoogde dat de agent zich op het onaantastbare grondgebied van de toto aan wederrechtelijke betreding van anderer terrein schuldig had gemaakt. De aangeklaagden werden vrijgesproken.

John West trad zegevierend uit het strijdperk en was na de campagne een beroemd zowel als berucht man tot in de verste uithoeken van Australië. De diverse brave Hendrikken die tegen elke vorm van gokken waren, voeren in gezwollen taal tegen hem uit. De socialisten in de arbeidersbeweging en de *Sydney Bulletin*, nog steeds een radicaal blad, doodverfden hem als een bedreiging voor de armen, maar zelfs dat blad zag zich gedwongen te erkennen dat „meer mensen op straat in Melbourne omkeken als John West voorbijging dan wanneer het de Gouverneur Generaal was.”

Zijn reputatie van vrijgevigheid won het van de propaganda tegen hem. Waar hij maar kwam deelde hij milde giften uit. Een sjofele kerel kreeg geld van hem om te eten, een tweede een tip voor de races; gokkers die in de toto of de club verloren hadden kregen vaak een paar shilling van hem 'om hun geluk te brengen'; een haveloos vrouwtje dat hem op straat aanhield en hem in haar boekje liet zien hoeveel ze achter was met de huur kreeg zoveel van hem dat ze weer bij was. Hij deed met veel vertoon schenkingen aan de Katholieke Kerk en de weldadigheidsinstellingen, bij vele mensen werd zijn naam het zinnebeeld van jovialiteit en gulheid. Met een stuwkracht en een genie voor organisatie waarover zijn helpers zich verbaasden bestuurde hij zijn rijk. Hij voegde het houden van draverijen en bokswedstrijden bij zijn ondernemingen. Bennet was er in geslaagd de leiding van de Melbourne Trotting Club voor hem in handen te krijgen. De voorzitter van de club, Frank Lammence, die de wekelijkse draverijen organiseerde,

trad bij hem in dienst en hielp hem bij het beheer van 'City Tatt's.'

John West beraamde ook plannen om zich van de Hoofdcommissaris van Politie te ontdoen. Via bevriende politie-autoriteiten wakkerde hij de agitatie aan tegen de verlenging met vijf jaar van de leeftijd waarop de functionaris met pensioen moest gaan. Zelfs toen de campagne gekoppeld werd aan een politiek programma van de ondergeschikte politiebeambten voor verhoging van loon, verbeterde levensomstandigheden en het installeren van een Koninklijke Commissie van Onderzoek, weifelde hij niet. Hij gebruikte de campagne om Callinan te intimideren. Ter bevordering hiervan stelde Garside een deputatie van het lagere politiepersoneel aan de Premier en de Staatssecretaris van Victoria voor. Garside hoedde zich slechts de nadruk te leggen op het punt van het bereiken van de verplichte pensioenleeftijd, maar daarbij had hij niet gerekend op de geslepenheid van de Premier, Thomas Bond.

Bond bekommerde zich als leider van de Conservatieve Regering slechts om de belangen van zakenmensen, bankiers en grootgrondbezitters. Een dergelijk geval maakte slechts deel uit van het politieke spel. West was een lastig politiek geval geworden, en Callinan eveneens. Misschien zou hij de verplichte pensioenleeftijd weer tot zestig jaar terugbrengen en bovendien een Koninklijke Commissie instellen. Dat zou de manier zijn om politieke munt uit de situatie te slaan.

„De verplichte pensioenleeftijd zal tot zestig jaar teruggebracht worden wanneer ik het ogenblik daartoe gekomen acht,” was al wat hij zei.

David bracht daarna verslag uit aan John West dat hij bang was dat ze te ver gegaan waren. Bond was een sluweling; misschien zou hij de verplichte leeftijd om ontslag te nemen wel terugbrengen tot zestig jaar, maar hij zou misschien ook een Koninklijke Commissie laten instellen. Hij kon zelfs wel een wetsbepaling laten aannemen om O'Flaherty te helpen. Inmiddels besteedde John West veel aandacht aan de politiek. Bij de Federale Verkiezingen van het jaar 1904 haalden slechts zes Labourcandidaten een zetel in Victoria, maar bij de ver-